

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\S\Shakespeare, W\Shakespeare, William -
Zkroceni zla zeny.pdb

PDB Name: Shakespeare, William - Zkroc...
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 9.10.1937
Modification Date: 9.10.1937
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

WILLIAM SHAKESPEARE
Zkrocení zlé ženy
Nakladatelství Romeo, 2000.

Přeložil Jiří Josek

Translation, Preface, and Commentary (c) Jiří Josek, 2000 ISBN
80-902639-5-X

Předmluva Zkrocení zlé ženy spadá do raného období Shakespearovy tvorby. Odhaduje se, že hra vznikla někdy před rokem 1594, a podle některých komentátorů jde vůbec o první komedii (ne-li dokonce o první hru), kterou Shakespeare napsal. Traduje se o ní, že jako literární výtvar nepatří k nejzdařilejším, ale na divadle představuje skoro vždy zaručený úspěch. Úspěšnost této komedie je z velké části dána tím, že si zde autor zvolil téma věčné a vděčné - vztah mezi mužem a ženou, boj mezi pohlavími, a vtělil ho do atraktivní podoby divadelní frašky. Literární stránka je pak do značné míry určena právě zřetelem k dané formě. V počátcích své tvorby si Shakespeare s potěchou vyzkoušel různé žánry. V této hře je jistě více dramatikem než básníkem, ale už zde se projevil jako mistr svého řemesla, který dokonale spojuje různorodé motivy a stavební prvky hry v harmonický celek a nasvěcuje pro nás její téma objektivně a aktuálně i přes propast více než čtyř staletí. Dobové představy o postavení muže a ženy ve společnosti lze demonstrovat na dvou textech, z nichž Shakespeare dokonce ve své hře volně cituje: prvním je tehdy populární anonymní balada o hádavé ženě, kterou její manžel zbičován a nahou zašije do nasolené koňské kůže a nechává ji tam, dokud žena nezkrotne, druhým je Kniha obecných modliteb, breviář anglikánské církve, hlásající zásadu, že žena je muži vždy povinována láskou, úctou a poslušností. Přestože jde o dokumenty zcela odlišné, jedno mají společné - přisuzují ženě ve společnosti podřadné postavení. Shakespeare ve své komedii vskutku ukazuje, jak se ze vzteklé Káči pod vlivem "krotitelského umění" Petrucciova stává milující a poslušná Kačenka, ochotná se nakonec před svým mužem hluboce pokořit. Zároveň však tento zdánlivě jednoznačný výklad zpochybňuje a obrací na hlavu. V Shakespearově humanistickém pojetí a díky autorově schopnosti postihovat lidské typy s nebyvalou plasticitou přerůstá zdánlivě mizogynská fraška ve hru mnohem obsažnější, složitější, a při-tom o nic méně veselou a bujarou. Vysmíváno tu ovšem není nakonec to či ono pohlaví, ale obecně lidská hloupost, jalovost a neupřímnost, a naopak je tu oslavován člověk obdařený zdravým rozumem a schopný opravdového citu. Je zajímavé si uvědomit, jakými prostředky Shakespeare této objektivizace dosahuje. Jako u řady pozdějších svých her vychází už zde z klasických pramenů, látku aktualizuje a obohacuje dalšími dějovými rovinami, přičemž vzájemným zrcadlením postav, dějů a motivů vyjevuje ústřední téma hry. Princip "hry ve hře" je

navozen už předehrou, která diváka zavádí do bezprostřední blízkosti Shakespearova rodiště, do warwického hrabství. (Místní i osobní jména obsažená v předehře svádějí některé komentátory k domněnce, že nevznikla-li hra ještě za Shakespearova pobytu v rodném Stratfordu nad Avonou, pak musela být napsána krátce po jeho příchodu do Londýna, tedy někdy v rozmezí let 1585-1592, kdy o okolnostech Shakespearova života není nic známo.) Příběh opilého žebráka, kterého bohatý šlechtic z žertu načas promění ve vznešeného pána a nechává před ním hereckou družinu sehrát divadlo, slouží jako rámec komedie, a navíc v parodické nadsázce předznamenává řadu jejích motivů: hádku muže a ženy, manipulaci silnějšího se slabším, proměny identity spojené s protiklady zdání a skutečnosti či vznešeného a nízkého. Typy podobné dráteníku Christopheru Slyovi jistě Shakespeare dobře znal z osobní zkušenosti, motiv záměny žebráka za pána se v různých obměnách vyskytoval již od Pohádek tisíce a jedné noci. Rámcový příběh ale není uzavřen. Postavám předehry patří už pouze krátký výstup v polovině prvního jednání, kdy se Christopher Sly, tentokrát jako divák, opět nakrátko probere ze spánku, načež se nadobro ze hry vytratí. (Dodnes se vedou spory o to, zda takový byl autorův záměr, nebo zda se část textu nedochovala.) Hlavní, burleskní příběh o "krocení Kateřiny" má svůj původ v domácím folkloru. Přestože ho Shakespeare s vervou špikuje divácky vděčnými scénkami, jako je rozbíjení loutny o hlavu nápadníka, výstup kloboučníka a krejčího, dialog o slunci a měsíci, opěvování starce jako půvabné dívenky i konečná sázka o to, či žena je poslušnější (často jde o scény převzaté ze starších pramenů), Petruccio se nikdy (na rozdíl od folklorních zpracování látky) neuchyluje k vyloženému násilí. Spíše než krotitelem je učitelem, který svou hranou hrubostí nastavuje Kateřině zrcadlo. Kontrastně k hlavnímu ději pak rozvíjí autor vedlejší, romantickou zápletku Lucenzia a Bianky, jejímž podkladem byla italská humanistická komedie Ludovika Ariosta Záměny (I Suppositi, 1509), volně přeložená do angličtiny Georgem Gascoignem (Supposes, 1566). Odtud Shakespeare převzal příběh dívky, kterou chce její otec provdat za bohatého starce. Mladý šlechtic, do dívky zamilovaný, si prohodí role se svým sluhou, který vystupuje jako falešný nápadník, zatímco jeho pán v přestrojení za sluhu má k dívce volný přístup. Shakespeare si od Ariosta vypůjčil rovněž trik s falešným otcem, stejně jako dramatické vyvrcholení hry při příchodu skutečného otce. Pominul však skutečnost, že Polynesta, předchůdkyně Bianky, byla těhotná, a vyhnul se i romantickému happy endu, podle něhož se ze sluhy vyklube dlouho postrádaný syn urozeného, byť nastrčeného otce. Zato do hry jako dalšího nápadníka symetricky vepsal Hortensia a jeho vdovičku. Kontrastování a zrcadlení obou příběhů je důmyslné jak v kresbě postav, tak v kompozici. Romanticky klišovitý Lucenzio vstupuje do děje na první pohled zamilovaný až po uši, bojuje o svou lásku cestami pokoutními a prostředky ryze praktickými, aby po svatbě rozčarován zjistil, že jeho Biančička zdaleka není tak milá a roztomilá, jak si všichni mysleli. Realistický a živelný Petruccio se chce naopak ženit pro peníze, ale v otevřených bouřlivých střetech s podobně temperamentní Kateřinou si neomylně a neodvratně razí cestu k vzájemnému respektu a lásce. (Cestu, kterou z kompozičního hlediska pozoruhodně lemují čtyři zcela rozdílné polibky.) Oba příběhy mají přitom společného jmenovatele, jímž je téma vlastní snad všem Shakespearovým hrám: protiklad skutečnosti a zdání, života a divadla. Vždyť většina hlavních postav tu v tomto několikanásobném divadle na divadle hraje nějakou roli a teprve na konci masky spadnou, pravda se vyjeví a paradoxně se ukáže, že všechno je jinak. Právě v tuto chvíli se ujímá slova Kateřina a přednáší svůj proslov plný ženské pokory, své vyznání poslušnosti svému pánu a muži. Tímto slavně ne-slavným monologem Shakespeare

dokonale zrušil divadelní iluzi a vykročil z jeviště do hlediště. Najednou tu totiž před diváky nestojí jen Kateřina - postava divadelní hry, ale především představitelka ženského pohlaví. Je zbytečné se ptát, jak vážně sám Shakespeare její slova myslel. Rozhodující je, jak je Kateřina říká: zda se zmoudřelou odevzdaností té, která poznala, kde je její místo, nebo s ironickým výsměchem zpupným pánům tvorstva, které lze tak snadno oklamat hranou pokorou, či snad se vzdorným a sarkastickým zoufalstvím ponižené a ponižované ženy. Shakespeare není ani mizogyn, ani feminista, nedává jednoznačné odpovědi. Dokáže ale s nebývalou jasnozřivostí poukázat na otázky, které si lidé kladli a kladou, co svět světem stojí. JIŘÍ JOSEK

Zkrocení zlé ženy

OSOBY CHRISTOPHER SLY, dráteník HOSPODSKÁ ŠLECHTIC PANOŠ Lovci, herci a sloužící. BATTISTA MINOLA, bohatý měšťan z Padovy VINCENZO, bohatý měšťan z Pisy LUCENZIO, Vincenzův syn, zamilovaný do Bianky PETRUCCIO, veronský šlechtic, Kateřinin nápadník GREMIO HORTENSIO TRANIO BIONDELLO GRUMIO KURT STARÝ PÁN KATEŘINA BIANKA VDOVA KREJČÍ KLOBOUČNÍK Sloužící. Místo děje: Padova a Petrucciův venkovský dům

PŘEDEHRA

Scéna 1.

Před hospodou na vřesovišti.

Vystoupí žebrák Christopher Sly a Hospodská.

SLY Já tě praštím, ženská!

HOSPODSKÁ Sám sebou praštíš, mezuláne!

SLY Nic nevíš, babo. Slyové nejsou mezuláni, ale Angličani.

Koukni se do kronik! My totiž přišli už s Richardem Dobyvatelem.

Zkrátka: Jedeme dál! A ty mlč! 5

HOSPODSKÁ Takže ty mi nezaplátíš všechno to sklo, cos rozflákal?

SLY Správně, ani střep! A proto: Odejdi, satane, do hajan!

A hlavně nohy v teple.

HOSPODSKÁ Já vím, kam půjdu. Pro četníka, a ten ti to spočítá.

Odejde.

SLY A třeba pro dva četníky i s početnicí. Ať si přijdou, 10

na mě si nepřijdou. Poženu to třeba až k soudu

a zase bude dobře.

(Ulehne a usne)

Lesní rohy. Vystoupí Šlechtic s družinou.

ŠLECHTIC Myslivče, jdi a dohlédni mi na psy!

Klauna nech odpočinout. Sotva leze.

A Kinga svaž s tou uštěkanou fenou. 15

Viděl jsi Skota, jak se u těch keřů

chytl té staré stopy? To je slídič!

Za dvacet liber bych ho neprodal.

1. LOVEC Řek bych, že Rex je, pane, stejně dobrý.

Ten vyslídí i dávno vyschlou barvu 20

a dneska dvakrát zvěřil sotva závan.

Podle mě tenhle pes je ještě lepší.

ŠLECHTIC Zbláznil ses? Kdyby Ego získal rychlost,

za tučet Rexů bych ho neměnil.

Dobře je nakrm! Všem dej vrchovatě! 25

Zítřka si zase vyrazíme na lov.

1. LOVEC Jak račte, Milosti.

ŠLECHTIC (Uvidí Slye) Co je to tady?

Mrtvola, nebo opilec? Je živý?

2. LOVEC Dýchá, Milosti. Zahřívá ho pivo, 30

a proto i v té zimě spí jak dudek.

ŠLECHTIC Odporná stvůra! Leží tu jak vepř.

Jak uboze se může jevit smrt!

Pánové, udělám s ním hokus pokus.

Co byste řekli, kdyby tenhle žok 35

- procitl v krásném loži, v hedvábí,
na rukou prsteny a kolem jídlo,
pití a služebnictvo v pozoru?
Nebyl by tenhle drban z toho janek?
1. LOVEC Opravdu. Nevěděl by, co je zač. 40
2. LOVEC Vzbudil by se a žasnul, co se děje.
ŠLECHTIC Zda slastně sní, či pomateně bdí.
Zvedněte ho a nepokazte žert!
V nejlepší komnatě ho uložte,
rozvěste po zdech krásné nahotinky, 45
hlavu mu vykoupejte v parfému
a jalovcem tu místnost vykuřte.
Až vzbudí se, ať spustí muzika
nějakou sladkou, rajskou melodií,
a jen co promluví, ať už jste u něj, 50
a klaňte se mu po pás, šveholte:
"Co ráčí přát si Vaše Urozenost?"
Jeden ať přinese mu umyvadlo
s růžovou vodou posypanou kvítím,
druhý ať drží džbán a třetí ručník. 55
A ptejte se: "Přeje si Vaše Milost
smočiti ručku?" Další přijďte s rouchy
a nabízejte mu, co si má obléct,
mluvte o jeho koních, jeho psech,
a jak se jeho paní tuze trápí 60
pro jeho, s prominutím, pomatenost.
Když řekne, že je zdrav, plačte, že blouzní
a myslí si, že není to, co je -
vznešený lord. Hrajte to přesvědčivě,
a udržíte-li tu správnou míru, 65
utržíte nadmíru legrace.
1. LOVEC Milosti, budeme tak přirození,
že naše oddanost ho v jeho očích
povýší na to, co mu zrovna řeknem.
ŠLECHTIC Jemně ho zvedněte a ventě dovnitř. 70
Až probudí se, ať jste připraveni!
Sly je odnesen. Fanfáry.
Chlapče, jdi zjistit, kdo to přichází!
Odejde Sloužící.
Nějaký šlechtic na cestách si zřejmě
chce tady u nás chvíli odpočinout.
Vystoupí Sloužící.
Tak kdopak je to?
- SLOUŽÍCÍ Herci, Milosti. 75
Přišli vám nabídnout své služby.
ŠLECHTIC Ať vstoupí!
Vystoupí herci.
Vítejte, přátelé.
- HERCI Děkujem, vzácný pane.
ŠLECHTIC Přišli jste zahrát? Pobudete s námi?
1. HEREC Zahrajem rádi, přejete-li si. 80
ŠLECHTIC Z celého srdce. Toho znám! Tys hrál
v jedné hře sedlákova syna. Skvěle
jsi sváděl jistou urozenou dámu.
Už nevím, jak ses jmenoval, ta role
ti ale padla jako ulitá. 85
2. HEREC Myslíte zřejmě Sota, Milosti.
ŠLECHTIC Sota. Máš pravdu. Hrál ho znamenitě.
Přišli jste v pravou chvíli, pánové.
Tím spíš, že já tu chystám představení,
k němuž váš talent může skvěle přispět. 90
Dnes večer budete hrát před pánem,
který se možná začne chovat divně.
Spoléhám na vás, že se ovládnete

a nebudete se mu za to smát.
Ten vzácný člověk nezná divadlo 95
a jakýkoli úsměšek či posměch
by ho moh ranit, na smrt urazit.

1. HEREC Může se třeba stavět na hlavu,
s námi to nehne, pane. Buďte klidný.

ŠLECHTIC (Ke Sloužícímu)
Tak dobře. Ty je odveď do kuchyně 100
a každému dej pěkné přivítání.
Ať mají vše, co můj dům nabízí.
Odejde Sloužící s herci.
(K jinému Sloužícímu)
Skoč za Bartolomějem, ať se ihned
vyšňoří za dámu. Pak odvedeš ho
do komnaty, kde vospává ta bečka. 105
A klaň se před ním, oslovuj ho "madam".
Musí se chovat tak, jak vídá dámy
chovat se ke svým pánům: vznešeně
a jemně. Chápeš? Vyříd' mu to. Jestli 110
to zvládne, vyslouží si moji vděčnost.
Ať před tím kořalou se nakrucuje,
lahodným hláskem sladce cvrliká:
"Co poroučí můj pán a velitel,
abych mu já, poslušná ženuška,
prokázat směla oddanost a lásku?" 115
Pak ať ho objímá a svůdně líbá,
hlavu mu klade na prsa a štká
radostí nad tím, že se její manžel
konečně zotavil - po sedmi letech,
kdy chudák trpěl mylnou představou, 120
že není nic než odpudivý žebrák.
A jestli ten kluk nemá ženský dar
prolévat slzy, kdy si poručí,
stačí mu cibulka, kterou když dá
si do ubrousku a pak na oči 125
pokrادمu přiloží, hned bude brečet.
Zaříd' to všechno, a co nejrychleji!
Potom si přijď pro další pokyny.
Odejde Sloužící.
Už vidím, jak můj panoš skvěle zvládne
grácii dámy, její hlas i krok, 130
slyším, jak říká tomu měchu "drahý",
až sluhové se zalykají smíchy,
že musí posluhovat vandrákovi.
Radši tam půjdu. Snad má přítomnost
jim nedovolí být moc rozpustilí 135
a smíchem kazit tuhle kratochvíli.
Odejdou.
Scéna 2.
V ložnici v domě Šlechtice.
Nahoře vystoupí opilec Sly, sloužící se šatstvem, umyvadlem,
džbánem a jinými proprietami a Šlechtic.
SLY Proboha živýho, dejte mi pivo!
1. SLOUŽÍCÍ Přeje si Vaše Milost čišku šery?
2. SLOUŽÍCÍ Přeje si Vaše Milost pusinku?
3. SLOUŽÍCÍ Co ráčí si dnes Jeho Lordstvo obléct?
SLY Já jsem Christophero Sly, a žádám vaše milost nebo 5
jeho lordstvo. Šery jsem v životě nepil, a když už si mám něco
dát, tak radši dršťkovou než pusinku.
Na oblečení se mě neptejte, poněvadž já nemám víc košil než zad,
víc nohavic než nohou a víc bot než chodidel, a to mi ještě
chodidel kus přebejvá, když 10
mi z bot čouhaj prsty.
ŠLECHTIC Kéž nebesa vás toho kříže zbaví!

Tak vzácný muž skvělého původu
i postavení, majetku i jména,
je posedlý chorobnou představou. 15
SLY Děláte ze mě blázna? Copak nejsem Christopher Sly, starýho
Slye z Buranova syn? Rodem pláteník, vzděláním nádeník, dříve
medvědář, nyní dráteník? Zeptejte se Máry Šenkový, tý tlustý
hospodský
ze Stratfordu, jestli mě nezná. A jestli vám neřekne, 20
že jí jen za pivo visím celých čtrnáct penčí,
ať visím, poněvadž pak jsem největší lhář v celým křesťanským
světě.

Vystoupí Sloužící s žejdlíkem piva.
Prej chorobná představa! Houbeles! (Pije)
3. SLOUŽÍCÍ Toť důvod je, proč vaše lady lká. 25
2. SLOUŽÍCÍ Toť důvod je, proč sloužící jsou smutní.
ŠLECHTIC To proto přibuzenstvo vyhýbá se
vašemu domu, šilenství je děsí.
Vznešený pane, vzpamatujte se,
svůj rozum přivolejte z vyhnanství 30
a z hlavy vyžeňte ty chiméry!
Pohledte na své sluhy, jak se třesou,
jen aby mohli splnit vaše přání.
Toužíte po hudbě?
Hraje hudba.

Hraj, Apollóne!
Ať dvacet slavíků se rozezpívá. 35
Či chcete spát? Zde hlavu položte
na lůžko hebčí, měkčí, rozkošnější
než lůžko nejsvůdnější hetéry.
Projít se chcete? Posypem zem květy.
Anebo projet? Koně vystrojíme 40
do čabrák z perel, zlata, drahokamů.
Jste přítel sokolnictví? Vaši dravci
vylétnou výš než skřivánek. Jste lovec?
Máte psy, kteří rozhlaholí nebe
a aportují echa z hlubin země. 45
1. SLOUŽÍCÍ Při štvanicí jsou vaši chrti hbití
jak mladý jelen, svižnější než smec.
2. SLOUŽÍCÍ Jste znalec umění? Přinesem obraz
Adónise, jak u říčky se kochá
pohledem na Venuši v rákosí, 50
a jako by spíš její dech než vítr
rákosím vál a odhaloval krásu.
ŠLECHTIC Ió vám ukážem, dosud co pannu,
překvapenu, jatu a znásilněnu.
Celý ten skutek věrně vyobrazen. 55
3. SLOUŽÍCÍ A taky Dafné, jak se dere trním,
že nožky zdrásané má do krve,
až nad tím pláče chudák Apollón.
Slzy a krev jsou obzvlášť vydařené.
ŠLECHTIC Jste vzácný člověk, sire, mocný lord, 60
a máte lady, která svojí krásou
zastíní všechny v pomíjivém světě.
1. SLOUŽÍCÍ Vždyť dokud obličej jí nezbrázdily
žárlivé proudy slz, jež pro vás lila,
bývala zosobněním půvabu. 65
A dodnes se jí žádná nevyrovná.
SLY Já že jsem lord a mám svou vlastní lady?
To se mi zdá? Anebo byl sen tamto?
Teď nespím? Nespím. Vidím, slyším, mluvím,
cítím tu něco, hmatám hebké věci. 70
Ježkovy oči, určitě jsem lord,
a žádněj dráteník Christopher Sly.
Tak dobře. Přiveďte mi moji lady,

- a navrch ještě jedno malé pivo.
2. SLOUŽÍČÍ Ráčí si Vaše Lordstvo umýt ruce? 75
 Jak nás to těší, že jste vyběd z bludů
 a konečně jste, sire, jako dřív.
 Těch patnáct let jste prožil jako ve snu.
 Ráno jste vstal, a vlastně spal jste dál.
- SLY Co? Patnáct let? Panečku, to byl šlofik! 80
 A celou dobu jsem nic neříkal?
1. SLOUŽÍČÍ Jakpak by ne! Mluvil jste, ale divně.
 Například: ležel jste zde, v této síni,
 a přitom křičel, že vás vyhazují,
 nadával jste nějaké hospodské 85
 a vyhrožoval jí, že půjde před soud,
 protože čepovala špatnou míru.
 Jindy jste vzdychal po nějaké Betty.
- SLY Jo, to je děvečka z tý hospody.
3. SLOUŽÍČÍ Neznáte, sire, žádnou děvečku 90
 a žádnou hospodu a žádné chlapy,
 které jste volal: Ferry Baskervill
 a Bobo, Kiki, Hubert, Jimmy Puma
 a dvacet dalších takovýchhle jmen,
 co nikdy nepatřila nikomu. 95
- SLY Pak chválabohu, že jsem z toho venku.
- VŠICHNI Amen.
 (Sly dostane žejdlík piva)
- SLY Díky ti, máš to u mě schovaný.
 Vystoupí Panoš, převlečený za lady, a sloužící.
- PANOŠ Jakpak je můj pán dneska naložený?
- SLY No přece dobře jako vždycky. V lihu. 100
 Kde je ta moje stará?
- PANOŠ Zde, pane. Čím vám mohu posloužit?
- SLY Když jseš má ženská, proč mi říkáš "pane"?
 Pánem jsem pro ně. Pro tebe jsem manžel.
- PANOŠ Můj manžel a můj pán, můj pán a manžel. 105
 A já jsem vaše věrná ženuška.
- SLY No to se ví. (Ke Šlechtici) Jak jí mám vlastně říkat?
- ŠLEHTIC Madam.
- SLY Madam Alice nebo madam Sáro?
- ŠLEHTIC Madam, nic víc. Tak páni zvou své dámy. 110
- SLY Hej, stará, madam, oni tady říkaj,
 že jsem byl v limbu nejmíň patnáct let.
- PANOŠ Mně připadalo, že jich bylo třicet,
 když nesměla jsem s vámi sdílet lože.
- SLY Cože? Tak dlouho? Hoši, jděte pryč! 115
 Odejdou Šlechtic a sloužící.
 A ty se, madam, svlíkni a pojď ke mně.
- PANOŠ Ach, pozvolte mi, trojvznešený pane,
 posečkat ještě jednu noc či dvě,
 anebo aspoň do západu slunce.
 Lékaři výslovně mi přikázali, 120
 že ještě nesmím s vámi obcovat,
 aby se vám ta nemoc nevrátila.
 A to vám za to přece nestojí.
- SLY Že nestojí? Právě že stojí, že už to nevydržím!
- Ale já to vydržím. Než zas upadnout do těch 125
 bludů, to radši ať tělo strádá.
 Vystoupí Posel.
- POSEL Milosti, herci, kteří doslechli se
 o vašem uzdravení, přišli zahrát
 pro vaše rozptýlení komedii.
 Vždyť známo jest, že smutek sráží krev 130
 a melancholie zas kalí rozum,
 proto i lékaři vám vřele radí
 oddat se veselí, jež čistí mysl,

pozvedá ducha, život prodlužuje.
SLY No to si nechám líbit. Pumprnákle. 135
A co to jako bude? Něakej mumraj?
PANOSĚ Ne, vzácný pane, divadelní kus.
SLY A proč jen kus? Já to chci vidět všecko!
PANOSĚ Vřak uvidíte.
SLY řidit se nedám. Madam, sedni sem! 140
Jedeme dál! Mladři už nebudem!
Panoř si sedne.

Jednání I.

Scéna 1.

Padova. Před Battistovým domem.

Vystoupí Lucenzio a jeho sluha Tranio.

LUCENZIO Tranio, tolik jsem si vřdycky přál
navřtívit Padovu, kolébkku věd,
a už jsem zde - v rozkvetlé Lombardii,
v zahradě naší krásné Itálie,
vyzbrojen laskavostí svého otce, 5
jenř dal mi pořehnání a téř tebe,
věrný a spolehlivý služebník.
Zde zakotvíme a zde zasvětíme
svůj život studiu a poznání.
Narodil jsem se ve ctihodné Pise, 10
stejně jako můj drahý tatínek,
siňor Vincenzo Bentevolia,
obchodník známý všude ve světě,
ve Florencii jsem získal vzdělání
a nyní, abych dostál nadějším 15
vloženým do mě, hodlám korunovat
svě předpoklady řadou ctnostných skutků.
Proto se, Tranio, chci zabývat
praktickou aplikací cti a ctností
co podmínky řřastného života. 20
Co tomu říkář? Z Pisy do Padovy
přicházím jako člověk, který z louře
se vrhá do hlubin všech vědomostí
a nenasytně hasí svoji řížeň.
TRANIO Mi perdonate, vzácný pane, i když 25
jsem samozřejmě s vámi zajedno
a těří mě, že nepřeřla vás chuť
sát sladkou ředovinu moudrosti,
chci pouze poprosit vás, abyste se
tím mokem neopájel přes míru 30
a samou učeností nezblbnul.
Abyste pro přísného Aristotela
se povýřené nezřek Ovidia.
Logiku byřtřete si mezi lidmi
a rétoriku cvičte v hovoru. 35
Vře okofeňte hudbou, poezií,
ať se vám potom snáže polyká
matematika a metafyzika.
Co nechutná vám, nezařzene hlad,
studujte jenom to, co máte rád. 40
LUCENZIO Díky ti, Tranio, dám na tvé rady.
Jenom co Biondello dorazí,
najmeme si tu ihned vhodný dům,
kde bychom mohli se ctí přijímat
přátele, které v městě najdeme. 45
Ne, počkej ještě. Kdopak to sem jde?
TRANIO Nějaký tyátr nám na přívítanou.

Vystoupí Battista s dcerami Kateřinou a Biankou,
starý pán Gremio a Hortensio, nápadník Bianky.
Lucenzio a Tranio ustoupí stranou.

- BATTISTA Tak dost už, pánové, dost naléhání.
Snad jsem řek jasně, že svou mladší dceru
nikomu nedám, dokud nenajdu 50
ženicha pro tu starší, Kateřinu.
Jestli z vás někdo tuhle mluje
- oba vás znám a chovám v úctě -, prosím,
nic nenamítám, můžete ji získat.
- GREMIO Tuhle a získat? Tůdle! Radši ztřískat. 55
Tady je, Hortensio. Vem si ji!
- KATEŘINA (K Battistovi)
To jste chtěl, otče? Tak mě znemožnit,
aby se o mě každý otíral?
- HORTENSIO Otíral? O vás? Nikdy. Jste moc ostrá.
O vás bych se moh leda pořezat. 60
- KATEŘINA Nemějte strach! Vás řezat nebudu,
protože mně jste, pane, lhostejný.
A kdybyste snad přece jenom chtěl,
židlí vám zvalchuju váš kokrhel
a přidám kopanec. Jo, na zadnici. 65
- HORTENSIO Pánbůh mě chraň před touhle satorií.
- GREMIO Mě taky. Amen.
- TRANIO (Stranou k Lucenziovi)
Sledujete to, pane? To je mela!
Ta holka je tak strašná, až je skvělá.
- LUCENZIO (Stranou k Traniovi)
Zato ta druhá ve svém mlčení 70
je zosobněné božské zjevení.
Buď zticha, Tranio.
- TRANIO (Stranou k Lucenziovi) No dobře, pane.
Už ani muk, ať z toho něco máme.
- BATTISTA Panstvo, teď uděláme, jak jsem řek,
a Bianka půjde pěkně domů. Bianco, 75
netrap se proto, Bianco, Biančičko,
vždyť ty jsi moje zlato, zlatíčko.
- KATEŘINA Mazánek je to. Když se přesvědčí,
že jí to svědčí, hned se rozbrečí.
- BIANKA A tebe těší jenom trápit mě. 80
(K Battistovi) Tatínku, pokorně vás poslechnu
a o samotě zůstanu jen s knihou
a se svou loutnou, jak si přejete.
- LUCENZIO (Stranou k Traniovi)
Tranio, slyšels? Slyšels bohyni?
- HORTENSIO Siňore Battisto, to přeháníte. 85
Proč musí chudák Bianka trpět za to,
že my ji chceme?
- GREMIO Kvůli téhle sani
ji chcete věznit? Bianka musí pykat
za prostořekost téhle dračice?
- BATTISTA Pánové, dost. Jsem pevně rozhodnut. 90
Bianko, jdi domů.
Odejde Bianka.
Protože vím, že moje mladší dcera
má talent pro hudbu a poezii,
rozhodl jsem se najmout pro svůj dům
učitele. A jestli, Hortensio, 95
nebo vy, Gremio, o někom víte,
přiveďte nám ho. Každého z těch mistrů
přivítám vřele, neboť chci svým dětem
dopřát co nejskvělejší vzdělání.
Sbohem. Ty, Kateřino, můžeš zůstat. 100
Chci s Biankou ještě něco projednat.

Odejde.

KATEŘINA A taky můžu jít, když se mi zachce.
Bude mi předpisovat co a jak,
kdy, kde a s kým, jak dlouho? Pcha. To zrovna.
Odejde.

GREMIO Jenom si jdi, a nejlíp do pekel. Tady tvé vlohy nikdo 105
nedocení. Siñore Hortensio, zdá se, že si ještě počkáme, než se
dočkáme ženské lásky, a nakonec stejně přijdem zkrátka. Ať na to
koukám zleva nebo zprava, vypadá to bledě. Buďte zdrav. Abyste
ale věděl, já z lásky k Biance neustanu a budu hledat a hledat,
až najdu a doporučím jejímu otci učitele, který ji vyučív ve všem,
co má ráda.

HORTENSIO Já rovněž tak, siñore Gremio. Ale počkejte ještě.
My dva jsme soupeři a musíme stát vždycky proti
sobě, vidíte? Jenomže pochopte, v současné situaci, abychom znovu
získali přístup k naší milované 115
a mohli statečně soupeřit o její lásku, je třeba
dočasně se spojit a společně zařídít jistou věc.

GREMIO Prosím vás jakou?

HORTENSIO Najít manžela pro její sestru.

GREMIO Manžela? Leda čerta. 120

HORTENSIO Řekl jsem manžela.

GREMIO A já řek čerta. Hortensio, chlapče, kdo by byl
takový blázen, aby si na krk uvázal takovou
semetricku? To radši oprátku.

HORTENSIO Ale, ale, pane Gremio, nechte toho. Přirozeně 125
že my dva bychom těžko měli trpělivost snášet její běsnění, jenže
jistě by se našli i tací, jen bohužel
nevím zrovna kde, kteří by jí brali všemi deseti.
Za ty peníze!

GREMIO Já nevím. Ačkoli kdyby mně někdo dával její věno jen za
to, že si každé ráno stoupnu na pranýř a nechám se ztřískat
karabáčem, já bych to snad i vzal. Ale vzít si ji?

HORTENSIO Není růže bez trní, jak se říká. A proto, když už
z nás tahle nesnáze učinila přátele, číňme se, přáteli, i my
a hledejme manžela, neboť až za starší sestrou 135 spadne klec,
bude smět ta mladší svobodně pod čepec.

A pak ať se rozhodne, Biančička. Šťastnější vyhraje. Hop, nebo
trop. Konec dobrý, všechno dobré.
Tak co vy na to, pane Gremio?

GREMIO Souhlasím, a milerád bych 140
nejlepšího koně v Padově dal tomu,
kdo by o ni stál a pak si ji vzal
v kostele, do postele a hlavně z jejich domu. Jdeme!

Odejdou Gremio a Hortensio.

TRANIO Opravdu, pane, to snad není možné,
takhle se zčistajasna zamilovat. 145

LUCENZIO Tranio, kdyby se to nestalo,

taky bych tomu nikdy nevěřil.

Viděl jsi, jenom jsem tu stál a koukal

a z toho koukání a stání vzešla láska.

A teď ti musím přiznat, příteli, 150

drahý a blízký mi, jak byla Anna

královně z Kartága, že hořím, sálám

a lehnu popelem, Tranio, jestli

ta cudná dívka nestane se mou.

Porad' mi, Tranio, vím, že to umíš. 155

Pomoz mi, Tranio, vím, že víš jak.

TRANIO Lásku vám, pane, nevymluvím. Řeči

vás nevyléčí, stůně-li vám srdce.

Však: "Redime te captum quam queas minimo."

Aneb: "Z lásky se vykup hlavně lacino." 160

LUCENZIO Máš zdravé názory a díky za ně.

Pokračuj! Zatím to znív dosti slibně.

TRANIO Tak divoce jste na to děvče zíral,
že vám to hlavní možná uniklo.

LUCENZIO Co by mi uniklo? Viděl jsem všechno. 165
Tvář krásnou jak tvář božské Európy,
před kterou Zeus pokorně se sklonil
a krétské břehy zlíbal koleny.

TRANIO Víc nic? A toho jste si nevším, pane, 170
jak její sestra začla vyvádět
a střečkovat, až uši zaléhaly?

LUCENZIO Všiml jsem si, jak z korálových rtů
té bohyně se vydral vzdech a rázem
mámivá vůně obestřela svět.

TRANIO (Stranou)
Je načase ho z toho transu dostat. 175
(K Lucenziovi) Jestli ji chcete, pane, vzbud'te se
a vemte rozum do hrsti! Oč jde:
Ta starší sestra je tak strašná štěkna,
že dokud není z domu, nemůže
se z domu na krok hnout ani ta pěkná. 180
Do klece zavřel otec holubici,
aby ji neplašili nápadníci.

LUCENZIO To není otec, Tranio, to je tyran!
Jenomže nemluvil on taky o tom,
že pro svou dcerku hledá učitele? 185

TRANIO Ano, to řek. A vy už máte plán.

LUCENZIO Mám, Tranio.

TRANIO A o co, že vím jaký?
Mě totiž napadlo v tu ránu totéž.

LUCENZIO Tak schválně, mluv!

TRANIO Tím učitelem, který
slečinku dovzdělá, chcete být vy, 190
není-liž pravda?

LUCENZIO Správně. A proč ne?

TRANIO Protože kdo pak bude v Padově
hrát roli syna pana Vincenza,
starat se o dům, číst a studovat,
obcházet krajany a zvat' je k sobě? 195

LUCENZIO Bez obav, Tranio. Já vím, co dělám.
Tady nás zatím nikdo neviděl
a podle tváře sotva někdo pozná,
kdo z nás je pán a kdo je sluha. Pročež,
ty budeš pán, ty budeš místo mě 200
dbát o dům, služebnictvo, o mé jméno,
a já nebudu nikdo: Florent'an,
Napolitán, chudobný poutník z Pisy.
Tak ujednáno? Tranio, jdem na to.
Svlékni se. Tady máš můj plášť a klobouk. 205
Až přijde Biondello, bude tvým sluhou.
Jen aby držel jazyk za zuby.

TRANIO To bude muset.
Dělejte si, co chcete. Vy jste pán
a já vás musím ve všem poslechnout. 210
(Převlékají se)
Však mi váš otec při loučení říkal:
"Buď jeho pravou rukou." I když nevím,
jestli to myslel takhle doslova.
Rád budu, pane, Lucenzia hrát,
tu figuru mám konec konců rád. 215

LUCENZIO A já si zase rád zahraju kmána,
když za odměnu čeká mě ta panna,
co jedním pohledem mě zotročila.
Vystoupí Biondello.
Už jde ten lotr. Kampak jsi nám zmizel?

BIONDELLO Já? Zmizel? Pane, teď jsem celej pryč, 220 že vy tu

nejste. Proč vás ten lump svlík?

A proč vy jeho? Co se to tu děje?

LUCENZIO Na tyhle legrácky teď není čas!
Pojď sem a poslouchej! Chvilka je vážná.
Tranio, aby zachránil mi život, 225
vzal na sebe mou podobu a já
se převlíkám za něho. Jsem psanec, chlapče.
Před chvílí jsem tu v hádce zavraždil
jednoho šlechtice. Jsem v nebezpečí.
Musím se skrývat. Tobě příkazuji, 230
abys mu, než se vrátím, dělal sluhu.
Rozumíš?

BIONDELLO Kdo? Já? Čemu? Jemu? Ne.

LUCENZIO Napříště není žádný Tranio.

Tvůj pán je on a zve se Lucenzio.

BIONDELLO Má to tak někdo štěstí. Proč ne já? 235

TRANIO Tvé štěstí, chlapče, ti tvůj pán zajistí,
až ožení se s mladší dcerou Battisty.
A kvůli němu radím ti, ne kvůli mně,
chovej se v každé společnosti
diskrétně.

Říkej mi Tranio, když budu sám, 240
jinak jsem vždycky Lucenzio, tvůj pán.

LUCENZIO Tranio, ještě něco. Příteli,
chci, abys tamtěm dvěma lezl do zelí.
Buď další sok. Neptej se, o co kráčí.
Mám pádný důvod. To ti musí stačit. 245
Odejdou.

Mluví osoby z předešlého nahoře.

1. SLOUŽÍCÍ Pán ráčil zadímnout. Hra se mu nezdá?

SLY Zdá, nebo nezdá? Kruci, já teď nevím.

Ale je pěkná. Už to skončilo?

PANOS Kdepak! Jsme teprve na začátku, sire.

SLY Báječný pokoukání, paní madam! 250

Už aby byl konec.

Zůstávají sedět a dívají se.

Scéna 2.

Padova. Před Hortensiovým domem.

Vystoupí Petruccio a jeho sluha Grumio.

PETRUCCIO Verono, na pár dní se s tebou loučím,
jenom co navštívím tu v Padově
pár kamarádů, hlavně Hortensia,
toho mám nejradši. Á, tady bydlí!
Grumio, buš! Slyšíš mě? Tluč a buš! 5

GRUMIO Vás, pane, mám tlouct a bušit? Ale, pane Petruccio,

to bych si nikdy nedovolil!

PETRUCCIO Ty troubo. Na ty v domě řádně buš!

GRUMIO Do vás mám bušit? To bych se bál.

Já, a do vás? Kdepak! 10

PETRUCCIO Neštvi mě! Tluč a bouchej na tu bránu,
jinak já tobě dám pořádnou ránu.

GRUMIO Pán se nějak dopálil.

To tak. Jo, já vás bacím

a vy mi dáte facku, až se skácím. 15

PETRUCCIO Tak bude to? A když ty nechceš bušit,
zacinkám, chlape, já na tvoje uši,
až budeš zpívat: do - re - mi.
(Tahá Grumia za uši)

GRUMIO Hej, pomoc! Pomoc! Můj pán zešílel.

PETRUCCIO Tak zaboucháš mi, nebo tě mám zbouchat? 20

Vystoupí Hortensio.

HORTENSIO No co je, co je? Co se tady děje?

Grumio a můj přítel Petruccio!

Co nového je u vás ve Veroně?

PETRUCCIO Hortensio, přišels nás rozsoudit?
Con tutto il cuore ben trovato. 25

HORTENSIO Alla nostra casa ben venuto, molto onorato
signor mio Petruccio.
Grumio, vstaň! Rozhodnu vaši při.
Grumio vstává.

GRUMIO Teď seká latinu, pane, ale marně. Poněvadž
já mám konečně zákonitej důvod odejít 30
z jeho služeb. No uznejte. Poručil mi, abych
ho ztlouk a zbouchal, a to prosím řádně.
Mohl by, pane, sluha takhle naložit se svým
pánem v jeho stavu?
A jen proto, že s ním takhle nenaložím, 35
mám dostat nakládačku, až se složím?

PETRUCCIO Ty hlavo dutá! Milý Hortensio,
řek jsem mu, aby bušil na vrata,
ale ten vrták odmít poslechnout.

GRUMIO Na jaký vrata? Šmarjápanno, vrata! 40
Neříkal jste doslova: "Do mě buš?
Mě tluč a zbouchej, nebo zbouchám tebe?"
A teď tu na mě jdete s vratama.

PETRUCCIO Buď zticha, nebo zmiz, radím ti dobře!

HORTENSIO Klid, Petruccio! Nech ho na pokoji! 45
Copak to do vás vjelo? Hádat se,
ty a tvůj starý, věrný Grumio?
Radši mi pověz, drahý příteli,
co zaválo tě z Verony až k nám?

PETRUCCIO Vítr, co honí sem tam po světě 50
mladíky, kteří hledají své štěstí
jinde než za pecí. Zkrátka a dobře,
Hortensio, jsem na tom asi takhle:
Antonio, můj otec, už je v pánu
a já vyrazil mezi lidi, abych 55
se šťastně oženil a usadil.
Peníze v kapse mám, majetek doma
a tak se rozhlížím, kde se co šikne.

HORTENSIO Moh bych tě, Petruccio, vzít za slovo
a někoho ti rovnou dohodit. 60
Jenomže to by ses mi poděkoval,
a přitom, řeknu ti, je bohatá,
moc bohatá! Jsi ale kamarád
a takovou saň bych ti tedy nepřál.

PETRUCCIO K čemu ty okolky? My dva se známe, 65
Hortensio. Jestli víš o ženě
dost bohaté, že by mě svedla k svatbě
nejsladší písní lásky "cinkylinky",
pak ať je ohyzdná jak baba Jaga,
stará jak Sibyla, zlá, hubatá 70
jak Sókratova Xantipa, a horší,
mě nerozhází, ve mně neuhasí
horoucí city, ať si třeba běsní
jak rozbouřený příboj Jadranu.
Jestli má jmění, je to žena pro mě. 75
Bez peněz totiž není štěstí v domě.

GRUMIO (K Hortensiovi)
Vidíte, pane? Tomuhle se říká mluvit
na rovinu a od srdce. Dejte mu hromadu peněz,
a on si vezme za ženu třeba necky nebo pometlo
nebo rachomejtli, co nemá ani zub, zato nemocí 80
jak pětadvacet hajter. Hlavně že to něco hodí.
Darovanýmu
koni na zuby nekoukej.

HORTENSIO Když už jsme došli takhle daleko,
dokončím, co jsem nadhodil jen žertem.
Moh bych ti, Petruccio, dohodit 85

bohatou, mladou, krásnou nevěstu,
která je navíc z dobré rodiny.
Má pouze jednu vadu, a ta stačí,
je totiž drzá, hádává a vzteklá,
že horší exemplář jsi neviděl. 90
Kdybych byl na tom ještě hůř než teď,
za zlatý důl bych si tu ženskou nevezal.

PETRUCCIO Mlč, prosím tě. Ty neznáš cenu peněz.
Rychle mi řekni, jak se jmenuje,
a já jdu za ní, ať si hromuje, 95
jako když na podzim o sebe křísnou mraky.

HORTENSIO Battista Minola je její otec,
dvorný a milý pán. A ona se
jmenuje Kateřina Minolová,
nejhubatější ženská z Padovy. 100

PETRUCCIO Ji neznám, ale o něm jsem dost slyšel,
s mým otcem byli dobří přátelé.
Nepůjdu spát, dokud ji neuvidím.
A proto, Hortensio, nezlob se,
že sotva co jsem přišel, pádím pryč - 105
ledaže bys mě k slečně doprovodil.

GRUMIO Zapřisahám vás, pane, pusťte ho na ni,
dokud je v ráži. Kdyby ho znala aspoň z poloviny
tak dobře jako já, věděla by, že co se hubování
týká, na něho je krátká. Může mu nadávat, 110
může ho špinit horem dolem, jeho se to netkne.
Jenomže až on otevře kanál své výmluvnosti,
vyhrne se na ni takovej vodopád nevymáchaných slov,
že bude chudinka jen mlčky polykat andělíčky, aby se
v tý záplavě neutopila. Vy nevíte, co ten člověk umí. 115

HORTENSIO Počkej, Petruccio, já půjdu s tebou.
Siňor Battista totiž ve svém domě
chová i poklad mého života,
svou mladší dceru, přenádhernou Bianku.
Skrývá ji přede mnou i přede všemi 120
dalšími nápadníky. A víš proč?
Protože Kateřinu, o jejíchž
nedostacích jsem ti už povídal,
si nikdo nechce vzít a on se bojí,
že zůstane mu na krku. Tak rozhod, 125
že Bianka prostě musí zůstat panna,
dokud ta divoká nebude vdaná.

GRUMIO Kdo by chtěl za ženu
divokou kačenu!

HORTENSIO Mám k tobě prosbu. Hodím na sebe 130
nějaké skromné šaty a ty mě,
Petruccio, uveď k Battistovi
co učitele hudby pro Bianku,
abych jí mohl dávat hodiny
a hodiny jí dával tajně znát, 135
jak po ní toužím, jak ji miluju.
Vystoupí Gremio s listem papíru a Lucenzio v převleku
za učitele.

GRUMIO No vida! Náramně to ti mladí upekli,
aby starýho člověka vypekli. Hej, pane, pane,
ohlídněte se. Co se to sem nese?

HORTENSIO Mlč, Grumio. To je můj soupeř v lásce. 140
Petruccio, ustupme chvíli stranou.

GRUMIO Hoch jako lusk a pravý elegán.
Hortensio, Petruccio a Grumio ustoupí stranou.

GREMIO (K Lucenziovi)
V pořádku. Seznam četby schvaluji.
A - co jsem chtěl? Jo, dej je krásně svázat.
Ať jsou to jenom knihy o lásce. 145

Nic jiného se mi s ní učit nesmíš!
Rozumíš? Vedle toho, co ti dá
pan Battista, i já tě odměním,
jak náleží. Na, tady máš ten seznam.
A knihy hezky pokrop voňavkou, 150
když mají patřit Biance, jež je sladší
nad všechny parfěmy. Co s ní chceš číst?
LUCENZIO Cokoli budu číst, budu číst za vás
a za vás budu mluvit, patrone,
tak přesvědčivě, že byste to vy, 155
stát na mém místě, lépe neřekl,
leda byste měl vyšší vzdělání.
GREMIO Ba, není nad vzdělání, to je velká věc.
GRUMIO (Stranou) Může být někdo větší pitomec?
PETRUCCIO Mlč, lumpe. 160
HORTENSIO Tiše, Grumio. (Vystoupí do popředí)
Pozdrav vás pánbůh, pane Gremio.
GREMIO Á, siňor Hortensio, buďte zdrav.
Že nevíte, kam jdu? He? K Minolovým.
Slíbil jsem, že se někde porozhlédnu 165
po učíteli k slečně Biančičce,
a šťastnou náhodou jsem objevil
tohoto mladíka, jenž vzděláním
i chováním se pro ni hodí. Vyzná
se v knihách, vid'? A to v těch nejlepších. 170
HORTENSIO No výtečně. Já zase potkal pána,
který mi doporučil skvělého
hudebníka pro naši drahou slečnu.
Nezanedbávám povinnosti k té,
již miluji jak nikdo na světě. 175
GREMIO Jenomže mně je Bianka ještě dražší!
GRUMIO (Stranou) Aby ne. Bude ho stát majlant.
HORTENSIO Teď není čas se v lásce trumfovat
a překřikovat se, kdo má víc rád.
Když poprosíte, možná že vám řeknu 180
báječnou novinu. Zde tento pán,
jehož jsem právě potkal, je prý svolný,
když dohodneme se a když i věno
bude jak náleží, vzít si tu saň.
GREMIO To se snáz řekne, nežli udělá. 185
Všubec, Hortensio, jaká je?
PETRUCCIO Slyšel jsem, že je hádavá, zlá, zpupná.
Jestli nic víc, pak je to maličkost.
GREMIO Prosím vás, pane, odkudpak jste přišel?
PETRUCCIO Z Verony. Otec Antonio zemřel 190
a mně tu nechal dost, abych si žil
a užíval si, dokud síly stačí.
GREMIO Moc nevystačí vedle vzteklé Káči!
Ale když, pane, troufnete si na ni,
máte mou podporu i požehnání. 195
A žádost o ruku kdy chcete vznést?
PETRUCCIO Kdy? Okamžitě.
GRUMIO Požádá o ruku, dostane pěstí. Kdy? Okamžitě.
PETRUCCIO Proto jsem přece přišel, pánové!
Snad neohluchnu z trochy povyku. 200
Copak jsem neslyšel, jak řičí lvi?
Jak bouří oceán, v němž větry ryjí
jak stádo rozzuřených divočáků?
Copak jsem neslyšel, jak rány z děl
se střídaly s nebeskou kanonádou? 205
Copak jsem neslyšel v bitevní vřavě
troubení trumpet, ržání koní, jek?
A vy mě chcete strašit řečmi ženské,
která když vybuchne, blafne to mň,

nežli když v ohni rozprskne se kaštan? 210
 S tím strašete děti.

GRUMIO On se nebojí.
 GREMIO Hortensio, musím vám gratulovat.
 Tohoto pána seslalo nám nebe.
 Poslouží sobě stejně jako nám.

HORTENSIO Slíbil jsem mu, že svorně uhradíme 215
 náklady námlov, ať jsou jakékoli.

GREMIO Uhradíme, když o ni bude stát.
 GRUMIO Tím jsem si tak jist, jako že mám hlad.
 Vystoupí Tranio jako Lucenzio a Biondello.

TRANIO Má úcta, pánové, prosím vás, povězte mi,
 nevíte náhodou, kde bych našel dům 220
 siňora Battisty Minoly?

BIONDELLO Myslíte, pane, toho, který má tu rozkošnou dceru,
 vidíte?

TRANIO Ba, právě toho, Biondello.
 GREMIO No počkejte, snad nemyslíte tamtu. 225
 TRANIO Tu i tam myslím, na jednu, co znám tu.
 PETRUCCIO Hlavně ať nemyslí na tu mou nabroušenou.
 TRANIO Myslím na tu, která je všech žen ženou.
 LUCENZIO (Stranou) Tranio, skvěle.
 HORTENSIO Vím, o co vám kráčí.
 Dcery jsou dvě a vy chcete tu mladší. 230

TRANIO A kdyby, máte něco proti tomu?
 GREMIO Vůbec nic, když hned odtáhnete domů.
 TRANIO Ulice, pane, jsou všem přístupné,
 či ne?

GREMIO Ulice ano, zato ona ne.
 TRANIO A pročpak, prosím?

GREMIO Proto, vážený, 235
 že se s ní pan Gremio ožení.

HORTENSIO Že se s ní Hortensio ožení.
 TRANIO Pánové, klid a vyslechněte mě,
 snad můžeme se chovat rozumně.
 Pan Battista je urozený pán, 240
 jehož můj otec dosti dobře zná,
 a čím je jeho dcera krásnější,
 tím více nápadníků může mít.
 Co na tom, že má o jednoho víc,
 když trójská Helena jich měla na tisíc. 245
 Před Bianku předstoupíme jako trio,
 zvítězí jeden - doufám, že Lucenzio.

GREMIO Huba mu jede jako namydlená.
 LUCENZIO Ti namydlení zmlknou jako pěna.
 PETRUCCIO Hortensio, co to tu všichni melou? 250
 HORTENSIO Dovolte, pane, abych se vás zeptal.
 Vy už jste někdy slečnu Bianku viděl?

TRANIO Ne, ale znám je obě z doslechu.
 Jedna je proslulá svou hádavostí,
 druhá je vzor všech předností a ctností. 255

PETRUCCIO Ne abyste mi za tou první lez!
 GREMIO S tou by si neporadil ani Herkules,
 a že to, pane, byl náramný pašák.

PETRUCCIO Abyste tomu správně rozuměl.
 Tu mladší dceru, o kterou vám jde, 260
 zámkem si její táta drží pod
 a žádné ctitele k ní nepustí.
 Teprv až starší bude vdaná paní,
 bude ta mladší dcera na vdávání.

TRANIO Pak vy jste, pane, naším zachráncem 265
 a pomůžete Biance, jim, mně, všem.
 Jestliže vskutku prolomíte ledy
 a vezmete si jednu, aby druhá

si mohla vybrat, pak ten šťastný vítěz,
který ji získá, dluží vám svůj vděk. 270

HORTENSIO Správně jste pochopil, správně jste řek.
A když jste se k nám přidal jako rival,
musíte jako my se revanšovat
tomuto pánovi za jeho služby.

TRANIO Milerád, panstvo, čehož důkazem 275
je to, že vás dnes odpoledne zvu
připít si na zdraví dvou krásných žen -
jak právníci, co u soudu se bijí,
u stolu ale spolu svorně pijí.

GRUMIO,
BIONDELLO No to je nápad! To je nápadník! 280

HORTENSIO Když zaplatí za celou společnost,
pak budeš ty, Petruccio, můj host.
Odejdou.
jednání II.
Scéna I.
Padova. V Battistově domě.
Vystoupí Kateřina a Bianka.

BIANKA Vždyť je to ostuda, moje i tvoje!
Sestřičko, copak jsem tvá otrokyně?
To přece nejde! Tuhle parádu
si ale klidně sundám. Rozvaž mě!
Nechám si třeba jenom spodničku. 5
Udělám všechno, co mi poručíš.
Vím, že ta mladší musí poslouchat.

KATEŘINA Tak mi hned řekni, kterého z těch pánů
máš nejradši. A žádné vytáčky!

BIANKA Prosím tě, věř mi, nepotkala jsem 10
doposud ani jediného muže,
který by se mi líbil víc než jiní!

KATEŘINA Není to Hortensio? Nelži mi!

BIANKA Jestli se tobě líbí, přísahám,
že budu prosit, aby si tě vzal. 15

KATEŘINA Slečinka tedy chce spíš boháče.
S Gremiem budeš jako v bavlnce.

BIANKA I takového bys mi záviděla?
Určitě žertuješ, teď už to chápu,
to celé bylo prostě jenom v žertu. 20
Ale už dost. Prosím tě, rozvaž mě.

KATEŘINA V žertu? Pak tohleto je taky žert! (Udeří ji)
Vystoupí Battista.

BATTISTA Co je to? Dost! Kde se to v tobě bere?
Biančičko, neboj. Chudák děvče, pláče. (Rozváže ji)
Jdi, vrať se k šití. Jí si nevšímej! 25
(Ke Kateřině) Copak se nestydiš, ty dračice?
Proč ubližuješ té, která ti nikdy
neřekla křivé slovo? Slyšíš? Mluv!

KATEŘINA Mně natruc, navztek mlčí, ale já ji -
(Vyrází proti Biance)

BATTISTA Cože? I přede mnou? Jdi dovnitř, Bianco. 30
Bianka odejde.

KATEŘINA Všichni jste pořád proti mně! No ovšem!
Ona je vaše všecko. Teď se vdá,
jen já zůstanu doma na ocet
a do smrti už budu stará panna.
Nic neříkejte! Jdu se vybrečet. 35
Jenomže, těšte se, já se vám pomstím.
Odejde.

BATTISTA Měl někdy někdo větší soužení?
Kdo to sem jde?
Vystoupí Gremio, Lucenzio ve skromném převleku za učitele,
Petruccio, Hortensio v převleku za muzikanta, Tranio v převleku

za Lucenzia a Biondello s loutnou a knihami.
GREMIO Dobrého jitra, pane Battisto.
BATTISTA Vítejte, pane Gremio, vítejte všichni, pánové. 40
Pozdrav vás pánbůh.
PETRUCCIO Zdravím vás, pane. Vy prý máte tu
půvabnou, ctnostnou dceru Kateřinu.
BATTISTA Mám dceru Kateřinu.
GREMIO Vy jste moc hr, musíte popořádku. 45
PETRUCCIO Neplet' se mi, pane, do námluv!
(K Battistovi) Jsem z Verony, a když jsem se tam doslechl
o její kráse, moudrosti a vtípu,
jak vlídná je, jak milá, skromná, ctnostná,
jak jemné mravy má a vůbec všechno, 50
hned jsem jel sem a trouf si bez pozvání
k vám vtrhnout, abych na své vlastní oči
se přesvědčil, že pověst nelhala.
A tady jako vstupné za tu poctu
(Představí Hortensia)
vám vedu mladíka, zběhlého v hudbě 55
a matematice, aby v těch vědách
doučil vaši dceru, která prý
v nich není žádnou začátečnicí.
Přijměte ho a nedejte mi košem.
Lizio jmenuje se a je z Mantovy. 60
BATTISTA Těší mě, pane. Už jen kvůli vám
ho přijmu rád. Však o to víc mě mrzí,
že moje dcera pro vás nebude.
PETRUCCIO Chápu. Nechcete se s ní rozloučit,
anebo se vám nezamlouvám já? 65
BATTISTA Ne, tak to není. Ale vím, co říkám.
Jakže se, prosím, pane, jmenujete?
PETRUCCIO Petruccio. Jsem syn Antonia
z Verony. V Itálii byl dost známý.
BATTISTA I já ho znal. A jeho syna vítám. 70
GREMIO Nic proti vaší rodině, však, pane,
pusťte nás, prosebníčky, ke slovu.
Madonna mia, vy jste ale divoch!
PETRUCCIO Pardon, siňore, třesu se už na ni.
GREMIO Třeste se, bude to otřesná paní. 75
(K Battistovi) Pozornost pana Petruccia je jistě chvályhodná,
leč i já, sousede, abych dosvědčil svou oddanost, v níž se mi
nikdo nevyrovná, mám pro vás dárek v podobě tohoto mladého učenice
(Představí Lucenzia), jenž, vystudovav v Remeši, je přinejmenším
80 stejně futrovaný v řečtině, latině a jiných jazycích, jako se
tamten vyzná v hudbě a matematice. Jmenuje se Cambio a, prosím
vás, vezměte ho gratis do služby.
BATTISTA Mé vřelé díky, pane Gremio.
Jste přijat, Cambio. (K Traniovi) Ale jak vidím, 85
vy, pane, nejste zdejší. Čemu vděčím
za vaši návštěvu, smím-li se zeptat?
TRANIO Omlouvám se, že jsem tak troufale
k vám vpadl a že jako cizinec
přicházím ucházet se o ruku 90
sladké a sličné slečny Biančičky.
Znám vaše pevné rozhodnutí, pane,
že nejdřív musíte vdát starší dceru.
Jenom vás prosím, až vám prozradím
své jméno a svůj původ, abych směl 95
být počítán k těm, kteří se jí dvoří,
a měl i stejné podmínky jak oni.
Příspěvkem ke vzdělání vašich dcer
ode mne budiž tento prostý nástroj
a zde pár latinských a řeckých knih. 100
Získají na ceně, když budou vaše.

BATTISTA (Listuje v jedné z knih)
Lucenzio. A odkud pocházíte?
TRANIO Z Pisy, siňore. Jsem syn Vincenzův.
BATTISTA Význačný člověk. Moc jsem o něm slyšel.
No to vás tedy u nás pěkně vítám. 105
(K Hortensiovi) Vám dáme loutnu.
(K Lucenziovi) A vám dáme knihy.
A můžete jít rovnou za žačkami.
Holahó, kde jste kdo?
Vystoupí Sloužící.
Ty pány odved'
za mými dcerami. A řekni jim,
že jsou to profesoři. Ať jsou hodné! 110
Odejdou Sloužící, Hortensio, Lucenzio a Biondello.
A my se zatím projdem po zahradě,
než bude oběd. Jsem rád, že jste přišli,
a buďte u nás všichni jako doma.
PETRUCCIO Siňore Battisto, moje věc spěchá,
já nemám čas se dvořit každý den. 115
Otce jste znal, tak víte, co jsem zač,
jediný dědic jeho majetku,
který jsem spíše rozmnožil, než ztenčil.
Proto chci vědět, než si slečnu vezmu,
jak velké věno mohu očekávat. 120
BATTISTA Až umřu, půlku všeho, co je moje,
a dvacet tisíc rovnou na ruku.
PETRUCCIO A já jí zase můžu zaručit,
jestli mě přežije, co vdovský podíl
veškeré svoje polnosti a statky, 125
s výhradou toho, že pár drobností
se upřesní ve zvláštní klauzuli.
BATTISTA Na jednu drobnost zapomináte,
na její lásku. Co když odmítne?
PETRUCCIO O to strach nemám. Víte, tatínku, 130
jsem stejně tvrdý, jak je ona hrdá.
Tam, kde se setkají dva požáry,
co živí jejich žár, je brzy pryč.
Ohýnek v jenném vánku plápolá,
však vichřice ho uhasí jak sirku. 135
Tak já se poddám jí a ona mně.
Jsem chlap a nedvořím se jako chlapec.
BATTISTA Jen do toho a přeju ti moc štěstí,
připrav se ale na pár ostrých slov.
PETRUCCIO Budou jak vítr, který řeže do skal 140
a jenom zkouší jejich odolnost.
Vystoupí Hortensio s rozbitou hlavou.
BATTISTA Copak je, příteli, proč jsi tak bledý?
HORTENSIO Jestli jsem zbled, pak, hrome, jenom z ní.
BATTISTA To tě tak ohromilo její nadání?
HORTENSIO Nadávat umí ohromně, jak voják. 145
Dejte jí místo loutny radši bodák.
BATTISTA Ovládnout loutnu nikdy nejde náraz.
HORTENSIO Ona to zvládne. Bože, to byl náraz!
Řek jsem jí jenom, že se přehmátla
a že jí trochu srovnám prstoklad, 150
načež se ona strašně rozlítla,
vykřikla: "Srovnáš? To já srovnám tebe!"
a bacila mě loutnou po hlavě,
až hlava proletěla skrz ten nástroj,
který mi zůstal na krku jak chomout. 155
Stál jsem jak v kládě, hleděl loutnou ven
a ona dokola mi nadávala
do šumařů, drnkalů, brnkalů
a ještě horších jmen jak zjednaná.

PETRUCCIO Panečku, to je ale správná ženská! 160
Mám ji rád desetkrát víc nežli předtím.
Už abych si s ní mohl poklábosit.

BATTISTA (K Hortensiovi)
Pojď, chlapče, se mnou. Neber si to tak.
Pokračuj v hodině s mou mladší dcerou.
Je učenlivá, dbalá dobrých rad. 165
Vy, Petruccio, jdete taky s námi,
nebo mám poslat Kát'u za vámi?

PETRUCCIO Bud'te tak laskav.
Odejdou všichni kromě Petruccia.
Počkám na ni tady.
Až přijde, musím na ni mazaně.
Když začne řvát, já jednoduše řeknu, 170
že zpívá sladce jako slavíček.
Bude se mračit? Řeknu jí, že září
jak čerstvě orosená ranní růže.
Bude-li mlčet, slova nevypraví,
hned budu chválit její výřečnost, 175
tak pregnantní a pronikavě pádnou.
Řekne mi: "Zmiz!", já poděkuju, jako
by mě tím zvala k sobě na týden.
A když mě odmítne, hned se jí zeptám,
nakdy chce ohlášky a nakdy svatbu. 180
Už jde. Tak, Petruccio, jdeme na to.
Vystoupí Kateřina.
Dobrý den, Kačko. Tak vám říkají, jsem slyšel.

KATEŘINA To jste si asi seděl na uších.
Mně říkají jen a jen Kateřina.

PETRUCCIO Nelži mi. Vím, že říkají ti Káčo 185
a někdy Katko, jindy Kačeno,
však, Katuško, Kateřinečko zlatá,
má Katynko, má k nakousnutí Káci,
má kočko Kačko čokoládová,
Kačenko srdce mého, řeknu ti, 190
že když jsem slyšel, jak tě všude chválí,
tvou mírnost vynášejí do nebe,
i krásu, pro niž je vši chvály málo,
tak mě to vzalo, že si tě chci vzít.

KATEŘINA Když vás to vzalo, tak se seberte 195
a zmizte odtud! Co tu stojíte
jako kus dřeva?

PETRUCCIO Jako jaký kus?

KATEŘINA No jako pařez.

PETRUCCIO Tak si na mě sedni.

KATEŘINA Pak jste spíš osel. Oslí lidi nosí.

PETRUCCIO Oslí a ženy, když jsou obtíženy. 200

KATEŘINA Jste, pane, obtížný. Odejděte.

PETRUCCIO Vím, že jsi křehká, neboj, já tě budu
obtěžovat jen velmi zlehounka.

KATEŘINA Jenom mě neberte na lehkou váhu,
až vám ji vrazím, poznáte, co vážím. 205

PETRUCCIO Pusu mi vraz!

KATEŘINA Přes pusu dostanete.

PETRUCCIO Na pusu dáš mi pusu, až to mlaskne?

KATEŘINA Na pusu vám dám facku, až to pleskne.

PETRUCCIO Vosičko, proč jsi takhle pichlavá?

KATEŘINA Jsem pichlavá? Tak pozor na žihadlo. 210

PETRUCCIO Pak lehká práce, vytrhneme ho.

KATEŘINA Jak víte, blázne jeden, kde ho mám?

PETRUCCIO Každý ví, kde má vosa žihadlo.
Vzadečku.

KATEŘINA A vy v ústech.

PETRUCCIO Žihadlo?

KATEŘINA Můj zadek! Když si troufáte brát si mě do úst. 215
 PETRUCCIO Já že si do úst vzal váš zadeček?
 Káčo, jsem šlechtic.
 KATEŘINA Tady máš svůj erb!
 (Udeří ho)
 PETRUCCIO Ještě jednou, a naplácám ti, věř mi!
 KATEŘINA Plácáte nesmysly. Vy že jste šlechtic?
 Kavalír nikdy neuhodí dámu, 220
 když nechce ztratit svoje dobré jméno.
 PETRUCCIO Ne ztratit! Já ti ho chci, Kačko, dát.
 KATEŘINA Ko ko ko dá! Vy jeden kohoute!
 PETRUCCIO Jestli jsem kohout, buď mou slepičkou.
 KATEŘINA Naštěstí nejsem slepá, kapoune. 225
 PETRUCCIO Kačenko, netvař se tak kysele.
 KATEŘINA Když vidím padavče, nemůžu jinak.
 PETRUCCIO A kde ho vidíš? Tady žádné není.
 KATEŘINA Ale je.
 PETRUCCIO Tak mi ho ukaž!
 KATEŘINA Nemám zrcadlo. 230
 PETRUCCIO Ty myslíš mě?
 KATEŘINA Tak mladý, a tak bystrý.
 PETRUCCIO Mladý a silný, abych na tě stačil.
 KATEŘINA A už tak sešlý.
 PETRUCCIO Žalem.
 KATEŘINA Vaše starost.
 PETRUCCIO Tak buď mojí i ty! Mně neutečeš.
 KATEŘINA Pust' te mě! Nevidíte, že mám vztek? 235
 PETRUCCIO Naopak, láska. Ty jsi andílek.
 Ten, kdo mi říkal, že jsi nepřístupná,
 byl očividně bohapustý lhář.
 Vždyť ty jsi milá, hravá, zdvořilá,
 málomluvná, však zato hodně krásná. 240
 Nemračíš se a nekoukáš jak bubák,
 do rtu se nehryžeš jak některé,
 co s potěchou se umí jenom hádat.
 Ty s pokorou přijímáš nápadníky
 a odzbrojuješ je svou dobrotou. 245
 A kdo mi tvrdil, že je Kačka chromá?
 Ti pomlouvači! Vždyť je jako prut
 štíhlá a rovná, jako ořech snědá,
 a pod tou slupkou sladké jádýrko.
 Ukaž, jak chodíš? Vid', že nepajdáš? 250
 KATEŘINA Své sluhly komanduj, ty šílenče.
 PETRUCCIO Dianě v hájku to tak neslušelo,
 jak Katce, když se vznáší po síni,
 mě těší, že máš její božské tělo,
 jen přestaň už hrát cudnou bohyni. 255
 KATEŘINA Kdepak jsi přišel k téhle rýmovačce?
 PETRUCCIO Rýmuju spatra, dar po mojí matce.
 KATEŘINA Nejspíš jsi jí spad s patra na hlavu.
 PETRUCCIO Schází mi vtíp?
 KATEŘINA Ne, jen ti zamrz. Jdi se někam ohřát. 260
 PETRUCCIO Chtěl bych se ohřát s tebou v postýlce.
 A proto, Káčo, dost už těchhle řečí
 a mluvm k věci. Otec souhlasí,
 abyste byla mojí ženou. Věno
 je stanoveno, takže si vás vezmu, 265
 ať chcete nebo ne. Já jsem muž pro vás.
 A jako že mám oči, které vidí,
 jaká jsi krásná, přísahám ti, že si
 tě žádný jiný než já nevezme!
 Vystoupí Battista, Gremio a Tranio jako Lucenzio
 Já jsem byl zrozen k tomu, Kateřino, 270
 abych tě zkontroloval, abych změnil Kačku

z divoké kočky v sladkou kočičku.
 Už jde tvůj otec. Žádné odmlouvání.
 Já chci a budu tě mít za ženu.

BATTISTA Siňore Petruccio, tak povídejte. 275
 Jak vám jdou námluvy?

PETRUCCIO Skvěle, siňore, jak jinak než skvěle.
 Snad nemyslíte, že bych já se spletl?

BATTISTA Copak je, dceruško, proč se tak mračíš?
 KATEŘINA Říkáte dceruško? Jste vážně milý, 280
 něžný a starostlivý tatínek,
 když přejete si, aby si mě vzal
 šílenec, sprosták, hulvát, co si myslí,
 že stačí houknout, a má to, co chce.

PETRUCCIO Tatínku, křivdil jste jí, vy i celý svět. 285
 Kačenka není zlá, a když se zlobí,
 tak čistě jen z taktických důvodů.
 Ta že je pyšná? Skromná je jak myška.
 Divoká? Kdepak. Mírná je jak vánek.
 Griselda nebyla tak trpělivá 290
 a Lukrécie cudná jako ona.
 Zkrátka a dobře, dohodli jsme se,
 že tuhle neděli se vezmeme.

KATEŘINA Spíš budeš viset tuhle neděli.
 GREMIO Slyšel jsi, Petruccio? Prý budeš viset! 295

TRANIO Takhle jste dopad? To je s námi konec.
 PETRUCCIO Pánové, klid! Já si ji budu brát.
 Jsme, jací jsme, vám do toho nic není.
 Společně jsme se s Katkou dohodli,
 že před vámi dál bude dělat zlou. 300
 Ani byste mi, páni, nevěřili,
 jak mě má ráda. Zlatá Kačenka!
 Chytla mě kolem krku, přitáhla si mě
 a pusou za pusou mi sázela,
 že jsem k ní láskou rázem zahořel. 305
 Jste zelenáči. Je to radost vidět,
 jak ženská zkrotne, když je s chlapem sama.
 I z nejhorší je rázem ovečka.
 Podej mi ruku, Kačko. Já teď jedu
 do Benátek a koupím krásné šaty. 310
 Vypravte hostinu, sezvete hosty.
 Má Kateřina bude nádherná.

BATTISTA Nevím, co říct. No, podejte si ruce.
 Bůh opatruj vás, Petruccio. Je vaše.

GREMIO,
 TRANIO Amen, a je to. My dva budem svědci. 315

PETRUCCIO Tatínku, ženo, páni, adié.
 Teď musím do Benátek, v neděli
 jsem zpátky s prstýnky a v plné zbroji.
 Kačenko, pusou. V neděli jsme svoji.
 Odejdou Petruccio a Kateřina, každý na jinou stranu.

GREMIO Viděl to svět, tak rychle sfouknout svatbu? 320

BATTISTA Z té transakce mám, přiznám se vám, strach.
 To není risk je zisk, tohle je rovnou krach.

TRANIO Však vy jste na to vyzrál, padrino.
 Ležák je z domu, a dost lacino.

BATTISTA Ze všeho nejvíc chci mít v domě klid. 325

GREMIO Ten bych mu přál, až ta saň začne klít.
 Obrat'me list, siňore Battisto.
 Nadešel den, o kterém jsem vždy snil.
 Jsem vaším sousedem, a jako první -

TRANIO Já mám rád Bianku víc, než mohou slova 330
 vypovědět a než kdo může tušit.

GREMIO Tak jako já ji, mládě, nemiluješ.
 TRANIO Staroušku, studíš.

- GREMIO A ty připaluješ.
Jen zralý muž je ženě oporou.
- TRANIO Však o mladé se ženské poperou. 335
- BATTISTA Dost, pánové! Já rozsoudím váš spor.
Rozhodnout musí činy. Který z vás
mou dceru svede lépe zaopatřit,
ten získá její lásku. Pane Gremio,
co vy můžete připsat Biančičce? 340
- GREMIO Předně, jak víte, mám ve městě dům,
bohatě zařízený, stříbrem, zlatem,
džbány a umyvadly z fajánsu,
v kterých si může cachtat božské ručky.
Na zdech mám gobelíny, v truhlách mince, 345
ve skříních z cypřiše arraský štof
a skvostná roucha, přehozy a dečky,
hedvábí, podušky a na nich perly,
benátské výšivky, měď, cín a stříbro
i další věci, které patří k domu 350
a domácnosti. Dále na venkově
mám statek a v něm stovku skvělých dojnic,
sto dvacet statných volů a vše další,
co správné hospodářství vyžaduje.
Já sám jsem, pravda, v letech, přiznávám. 355
Zemřu-li zítra, vše jí připadne,
když ona bude patřit pouze mně.
- TRANIO Prý mu má pouze patřit! Pouze z nouze!
Já, pane, jsem jediný otcův syn,
jediný dědic. Když si Bianku vezmu, 360
mohu jí zaručit tři, čtyři domy
tam u nás v Pise, všechny stejně dobré
jak ten, co v Padově má Gremio.
A ročně dvacet tisíc z pronájmu
úrodné půdy. To jí připíšu. 365
Tak co vy na to, pane Gremio?
- GREMIO Co? Dvacet tisíc zlatých roční renty?
(Stranou) Všechna má půda tolik nestojí.
Ještě jí po mně zbude trojstěžník,
který teď kotví dole v Marseilli. 370
Tím trojstěžníkem jsem vás přece trumfнул.
- TRANIO Siňore, jak je známo, tatínek
má trojstěžníky tři, dva škunery
a dvanáct lehkých galér. Budou její,
a vše, co přidá on, já zdvojnásobím. 375
- GREMIO Ne, nabídl jsem vše, víc toho nemám.
Nemůže dostat víc, než kolik mám.
Jestli mě máte rád, dáte ji mně.
- TRANIO Nic takového, Bianka bude moje.
Dodržte slovo, Gremio vypad z kola. 380
- BATTISTA Přiznávám, nabídl jste víc, a jestli
zaručí Biance totéž i váš otec,
pak bude vaše. Jinak ne. Vždyť byste
moh umřít dřív než on. A co pak Bianka?
- TRANIO Prosím vás - vždyť je starý, a já mladý! 385
- GREMIO I mladí umírají, jako staří.
- BATTISTA Nu, pánové.
Tu je má odpověď. Už v neděli
je svatba Kateřiny s Petrucciem.
(K Traniovi) A za týden si Bianka vezme vás, 390
jestliže splníte mou podmínku.
Když ne, vezme si pana Gremia.
S tím se vám poroučím, mé vřelé díky.
Odejde Battista.
- GREMIO Adié, sousede. - Ty zelenáči,
už z tebe nemám strach. Kterýpak otec 395

by dneska ve stáří dal vše vám mladým
a žil z toho, co spadne pod stůl na zem?
Italský lišák není žádný blázen.
Odejde.

TRANIO Ty jedna svrasklá kůže podšitá!

Moc v ruce nemám, ale mohl bych 400
promíchat karty a pak vzít ten čtyř.

Falešný Lucenzio by si mohl
pořídít přece falešného tátu!

Bývá to, pravda, běžně naopak,
že tátové si pořizují děti, 405
však v téhle hře účel prostředky svěťí.

Odejde.

Jednání III.

Scéna 1.

Padova. V Battistově domě.

Vystoupí Lucenzio jako Cambio s knihami, Hortensio jako Lizio

s loutnou a Bianka.

LUCENZIO Brnkale, ztrať se! Nějak moc si troufáš!

Už zapomněl jsi, jakou správnou lekci
ti uštědřila sestra Kateřina?

HORTENSIO Ty nudný knihomole, copak nevíš,
že slečna Bianka přeje božské hudbě? 5

A proto jdi pryč, mně dej u ní přednost
a po hodině s hudbou přítelkyní
ji můžeš na hodinku mít zas ty.

LUCENZIO Ty nevzdělaný osle, nedouku,
tys nikdy nečet, k čemu hudba je? 10

Až po studiu, denní lopotě
má osvěžovat znaveného ducha.

Proto zmiz! Nech nás filozofovat
a v přestávkách nám třeba zabrnkej!

HORTENSIO Taková drzost! Tohle nestrpím! 15

BIANKA Pánové, dvojnásob mě urážíte.

Přede mnou pít se, jak já strávím čas!
Já nejsem školáček, který se musí

podřizovat učebním osnovám.
Já určuji, kde, kdy a co se učit. 20

Dost hádání a posadme se tady.

(K Hortensiovi)

Vy vemte loutnu, a než naladíte,
on bude se svou lekcí u konce.

HORTENSIO Než naladím, tak to s ním skončujete?

LUCENZIO Ty budeš v koncích hned, i bez ladění. 25

(Hortensio ladí loutnu. Lucenzio otevře knihu)

BIANKA Tak kde jsme přestali?

LUCENZIO Zde, slečno: (Čte) "Gaudeamus igitur, iuvenes dum
sumus, post iucundam iuventutem, post molestam senectutem, nos
habebit humus, nos habebit humus."

BIANKA Přeložte mi to. 30

LUCENZIO "Gaudeamus igitur," jak jsem už řekl - "iuvenes dum
sumus," jsem Lucenzio, syn Vincenza z Pisy - "post iucundam
iuventutem," inkognito, abych získal vaši lásku - "post molestam
senectutem," a ten Lucenzio, který se vám dvoří - "nos habebit
humus," je můj 35

sluha Tranio, převlečený za mě - "nos habebit humus," abychom
oklamali toho starého papriku Gremia.

HORTENSIO Slečno, můj nástroj už je naladěn.

BIANKA Ukažte! (Hortensio zahraje) Fí! Éčko vám ještě drnčí.

LUCENZIO Plivni si na prst a začni znova. 40

(Hortensio pokračuje v ladění)

BIANKA Teď já to zkusím sama přeložit. "Gaudeamus igitur,"
neznám vás - "iuvenes dum sumus," nevěřím vám - "post iucundam
iuventutem," dejte pozor, ať nás neslyší - "post molestam

senectutem," s ničím nepočítejte - "nos habebit humus," ale
nezoufejte - 45 "nos habebit humus," ale nezoufejte.
HORTENSIO Už mi to ladí!
LUCENZIO Ale co to dé?
HORTENSIO Dé ujde, ale o co jde tobě?
(Stranou) Je nějak příliš drzý, profesor,
a vsadím krk, že si ji namlouvá. 50
Na tebe si dám pozor, škrabale.
BIANKA (K Lucenziovi) Tak nevím. Mám vám věřit, nebo ne?
LUCENZIO Věřte mi, vážně, Aecides byl Aiás,
takhle ho nazývali po dědovi.
BIANKA Učiteli by žák měl důvěřovat, 55
ale já pořád ještě trošku váhám.
No uvidíme. Nyní Lizio.
A vy se, učitýlku, netrapte.
Musím se věnovat oběma stejně.
HORTENSIO (K Lucenziovi) Jen se běž projít, a nás dva nech
tady. 60
Pro třetí part v mé hudbě není místo.
LUCENZIO Zbytečné starosti, rád tady počkám.
(Stranou) A zjistím, jestli neklame mě zdání,
že to ten šumař hraje na mou paní.
HORTENSIO Než, slečno, dotknete se nástroje 65
a vyzkoušíte moje prstoklady,
musím vám odhalit to podstatné
a lépe, snadněji a radostněji
než kterýkoliv jiný z naší branže
vás naučím základní stupnici. 70
Tady je všecko černé na bílém.
(Dává jí list papíru)
BIANKA Stupnice už jsem přece dávno brala.
HORTENSIO Vezměte si tu Hortensiovu.
BIANKA (Čte) "Tak jako za C v stupnici jde D,
tak za svou Biankou Hortensio jde, 75
když přečteš si E, F, G mezi řádky,
dopřeješ Hortensiovi trochu své lásky,
A, H a C, prosí tě stupnice,
vyvol si mě za svého milence."
To že je stupnice? Pche! Známe lepší. 80
Nebudu měnit staré dobré zvyky
za podivné a směšné novoty.
Vystoupí Posel.
POSEL Slečno, prý máte nechat učení
a jít pomáhat sestře s výbavou.
Však víte, zítra je ta veselka. 85
BIANKA Poručím se vám, páni, musím jít.
Odejdou Bianka a Posel.
LUCENZIO Pak nemám důvod zůstat ani já.
Odejde.
HORTENSIO Zato já důvod mám ho špehovat
a zjistit, jestli za ní nechodí.
A pokud, Bianco, jsi tak nestoudná, 90
že zahodíš se klidně s každým kmánem,
pak spánembohem, zde jsem skoncoval
a půjdu hledat štěstí o dům dál.
Odejde.
Scéna 2.
Před Battistovým domem.
Vystoupí Battista, Gremio, Tranio jako Lucenzio, Kateřina,
Bianka, svatební hosté a sloužící.
BATTISTA (K Traniovi) Siñore Lucenzio, dnešní den
si Petruccio měl vzít Kateřinu.
A kdepak je můj zet? No? Nepřišel.
Co tomu řeknou lidi? Je to skandál!

Kněz už je připravený zpečetit 5
posvátný svazek, ale ženich nikde.
Není to, Lucenzio, ostuda?

KATEŘINA Ostuda je to, ale hlavně moje.
Proti mé vůli donutili mě
dát ruku hrubci, vrtkavému bláznu, 10
co k svatbě žene, ženit se však nechce.
Říkala jsem, že je to šílenec,
navenek halama a uvnitř šašek,
který, aby měl pověst vtipálka,
sto ženských svede, určí datum sňatku, 15
zařídí ohlášky, hostinu, sezve
přátele, ale sám pak nepřijde.
Všichni si na mě budou ukazovat
a smát se: "Hele, Petrucciova žena,
jen kdyby si ji ráčil taky vzít." 20

TRANIO Strpení, slečno, i vy, siňore.
Petruccio vás jistě nezklame.
Cokoliv at' ho zdrželo, vím jistě,
že přes své drsné způsoby i sklon
k vtipkování je v jádru čestný muž. 25

KATEŘINA V životě už ho nechci ani vidět.
Odejde s pláčem, za ní i Bianka a doprovod.

BATTISTA Jenom běž, děvče, jdi se vyplakat.
Z toho by snad i světici vzal ďas,
a tím spíš tebe s tvojí prudkou krví.
Vystoupí Biondello.

BIONDELLO Pane, pane, novina! Stará novina! 30
Takovou novinu jste v životě neslyšel!

BATTISTA Jak může být novina stará?

BIONDELLO Copak to není novina, že Petruccio už jde?

BATTISTA Tak už je tady?

BIONDELLO Není. 35

BATTISTA A nejde?

BIONDELLO Jde.

BATTISTA A kdy tady bude?

BIONDELLO Až bude tady, přímo před váma jako já.

TRANIO A proč říkáš stará novina? 40

BIONDELLO Protože pan Petruccio má sice na sobě nový
klobouk, ale starou hazuku, kalhoty třikrát obrácené, jednu botu
na přezku, druhou na tkaničky a obě sešmajdaný až hrůza, u pasu
mu visí starý rezavý
meč, vypůjčený nejspíš z městský zbrojnice, špice 45
mu čouhá z pochvy, jílec je přeražený, podvazky
má veškerý žádný, protože je má utržený.
A ta jeho kobyly! Sedlo má prožraný od molů,
tímeny každé pes jiná ves. Sotva se vleče.
Stižená je vozhrivkou, kostižerem, žloutenkou, 50
posetá je vředy, boláky a strupanci, spěnky má oteklý, klouby
naběhlý, motolice s ní hází, červi jí žerou,
žebra jí lezou a břicho jí plandá, udidlo má
sežvejkaný a ohlávku zteřelou, mockrát přetrženou
a na suky zavazovanou, jak jí v jednom kuse 55
musí milospán rvát hlavu vzhůru, aby se mu
nesložila. Podocasník je ženskýho stříhu,
podšíváný sametem, a na něm stojí monogram
pěkně ze cvoček seskládaný, a co kde chybí,
je zalátaný štipovačkou. 60

BATTISTA Je s ním někdo?

BIONDELLO Sluha, siňore. Stejně vyšnořený jako ta hajtra.
Na jedný noze má hedvábnou punčochu,
na druhý pletenou štrupnu, podvazky
červenomodrý, na hlavě starou hučku a na ní 65
čtyřicet barevných fábůrů jako kokrhel.

Jedním slovem strašidlo, strašák, maškara, a ne poctivý sloužící urozenýho pána, jak se patří.

TRANIO Co ho to napadlo, takhle se vymódit?

I když on, pravda, na parádu nedbá. 70

BATTISTA No chválabohu, aspoň že už jde.

BIONDELLO Ale on nejde, pane.

BATTISTA Říkal jsi, že jde.

BIONDELLO Kdo? Já?

BATTISTA Ne. Petruccio. 75

BIONDELLO Ale on nejde, pane, jde ta kobyla,

který se on veze na hřbetě.

BATTISTA To je přece stejné.

BIONDELLO Ne! Kobyla a pán,
to není stejný, pane, 80
když pán je osedlán
a slízne spoustu ran,
kobyly neutáhne.

Vystoupí Petruccio a Grumio, výstředně nastrojeni.

PETRUCCIO Holahó, kde jste kdo? Je někdo doma?

BATTISTA Dobrý den, pane. 85

PETRUCCIO Dobrý? Jo, vypadá dobře.

BATTISTA Zato vy ne.

TRANIO Proč jste si nevezal něco slušného?

PETRUCCIO Vezmu si slušnou ženu, nevěříte? -
Kde je má Kačka? Kde je nevěstinka? 90
Tatínku, tak co? Vy se mračíte?
Proč na mě všichni koukáte tak divně?
Copak jsem bubák? Fantóm? Kometa?
Anebo jiné špatné znamení?

BATTISTA Siňore, dneska přece máte svatbu. 95
Nejdřív jsme měli strach, že nepřijdete,
a teď nás děšíte svým příchodem.
Shod'te ty hadry, dělají vám hanbu
a nám jsou trnem v oku v dnešní den!

TRANIO A řekněte nám, jaký vážný důvod 100
jste měl, že jste svou ženu nechal čekat
a potom přijel takhle zpotvořený?

PETRUCCIO Nechci tím nudit sebe ani vás.
Prostě jsem tady, jak jsem slíbil. Stačí?
I když se budu muset odchýlit 105
od programu, jistě mě omluvíte,
až prozradím vám, co mě k tomu vede.
Ale teď, kde je Káča? Stýská se mi.
Čas pokročil, už chci být v kostele.

TRANIO V té maškarádě za ní nechod'te. 110
Zaskočte ke mně. Já vám šaty půjčím.

PETRUCCIO Ne, ani nápad. Zůstanu, jak jsem.

BATTISTA V tomhle se, doufám, ženit nebudete.

PETRUCCIO A v ničem jiném. Dost už řečí o tom.
Mě bude si brát, a ne moje šaty. 115
Kdybych moh zalátat, co na mně strhá,
tak snadno jako tyhle nuzné cáry,
oba dva bychom na tom byli líp.
Jsem ale blázen. Žvaním tady s vámi
a nejdu pozdravit svou nevěstu. 120
Ten titul zpečetíme pěknou pusou.
Odejdou Petruccio a Grumio.

TRANIO Něco má za lubem, že se tak zhyzdil.
Pojďme ho přemluvit, aby se převlík,
než půjdou k oltáři. Snad si dá říct.

BATTISTA Jdu za ním. Jak to jenom všechno skončí? 125
Odejdou Battista, Gremio, Biondello, sloužící.

TRANIO Té lásce schází k dokonalosti
svolení otce, což, jak jsem vám řekl,

zařídím tak, že najdu někoho -
ber kde ber, však my si ho upravíme
pro naše účely -, a tenhle člověk 130
jakožto pan Vincenzo z Pisy nám
zde v Padově dá všechny záruky
na mnohem větší sumu, než jsem slíbil.
A tak se, pane, dočkáte a s Biankou
se oženíte ve vší parádě. 135

LUCENZIO Kdyby za Biankou pořad neslídil
ten Lizio, kolega učitel,
nejradši bych si ji vzal hned a tajně.
Pak ať si kdo chce jak chce protestuje,
navzdory světu, co je mé, je moje. 140

TRANIO K tomu se dostaneme. Když to vezmem
krok za krokem, je ruka v rukávě.
Až přelstíme starého Gremia
i podezřívavého Battistu
i toho všetečného Lizia, 145
jste vítěz vy, a zařídím to já.
Vystoupí Gremio.
Siñore Gremio, už jdete z kostela?

GREMIO Utíkám odtud jak žák ze školy.
TRANIO A už jsou manželka a manžel svoji?
GREMIO Říkáte manžel? Třikrát žel, žel, žel! 150
Takový grobián! Chudinka, co si počne?

TRANIO Ona je grobián, on chudinka.
GREMIO Je ďábel, ďábel, učiněný čert.
TRANIO Ona je ďábel, učiněný čert.
GREMIO Ona je anděl, jehně, holubička. 155
No považte, kněz se ho zeptá, zda
si Kateřinu chce vzít za ženu.
"No jasně, kruci!" řek a zaklel tak,
že hrůzou kněz upustil z rukou bibli,
a jak se pro ni shýbal, že ji zvedne, 160
bláznivý ženich vám ho udeří,
a prásk! Za bibli k zemi jde i kněz.
"Ty sprostáku!" zakřičí. "Kams to lez?"

TRANIO Co nevěsta? Co na to řekla ona?
GREMIO Jenom se třásla. Aby ne. Vždyť dupal 165
a nadával, že kněz ho jistě šidí.
A potom, po všech ceremoniích,
si nechal nalít, křikl: "Na zdraví!"
a "Šup ho tam!", jako by s námořníky
zapíjel bouřku v podpalubí; dopil 170
a talíř koláčů vmet do tváře
chudáku kostelníkovi
jen kvůli tomu, že se mlsně koukal
a hladově prý práskal fousama.
Načež si k sobě přitáh nevěstu 175
a dal jí na rty pusy, až to mlasklo
a rozlehlo se to po chrámu Páně.
Já jsem tu ostudu už nevydržel
a vyběhl jsem ven. A za mnou další.
To nebyl obřad. To byl blázinec. 180
Hraje hudba.
Vystoupí Petruccio, Kateřina, Bianka, Hortensio
jako Lizio, Battista, Grumio a další, s nimi sloužící.
Slyšíte? Muzika. Už přicházejí.

PETRUCCIO Přátelé drazí, děkuju vám všem.
Vím, že jste připravili hostinu
a čekáte, že budu s vámi slavit,
ale co dělat, spěch mě žene domů, 185
a proto musím vám říct nashledanou.

BATTISTA Copak vy chcete ještě večer odjet?

PETRUCCIO Večer? To ne. Teď hned. A nedivte se.
 Kdybyste věděli, co mě tam čeká,
 sami byste mě popoháněli. 190
 Vážené panstvo, díky, že jste byli
 při tom, když jsem se oddal navěky
 své trpělivé, drahé, ctnostné ženě.
 Hodujte, jezte, pijte na mé zdraví,
 já musím domů. Ještě jednou sbohem. 195

TRANIO Zůstaňte s námi aspoň na oběd.
 PETRUCCIO Ne, nejde to.
 BATTISTA I když vás poprosím?
 PETRUCCIO Bohužel ne.
 KATEŘINA I když poprosím já?
 PETRUCCIO No dobrá, souhlasím.
 KATEŘINA Že zůstanete?
 PETRUCCIO Souhlasím, že mě můžeš poprosit. 200
 Ale ať prosíš, jak chceš, jde se domů!
 KATEŘINA Jestli mě milujete, zůstanete.
 PETRUCCIO Grumio, koně!
 GRUMIO Už jsou připravený. Zrovna je dožral oves.
 KATEŘINA No dobře tedy, dělej si, jak chceš. 205
 Já ale odtud dneska nepojedu,
 a ani zítra - až já budu chtít.
 Tamhle jsou dveře, pane, račte jít.
 A můžete se třeba rozkrájet,
 já pojedu, až se to zlíbí mně. 210
 To bych pak měla doma pěknou vojnu,
 kdybych hned skákala, jak pán si pískne.
 PETRUCCIO Kačenko, uklidni se, nezlob se.
 KATEŘINA Budu se zlobit! Ty se nestarej!
 Tatínku, klid. Já nikam nejedu. 215

GREMIO Vidíte, pane, už to začíná.
 KATEŘINA Pánové, pojďme všichni ke stolu.
 Už vidím, jak by ženská dopadla,
 kdyby si neuměla řádně dupnout.
 PETRUCCIO Ke stolu jděte, jak vám poručila! 220
 Tak přece poslechněte nevěstu!
 Jděte se bavit, radovat a zpíjet
 do němoty za její panenství,
 nebo se třeba jděte utopit,
 ale má Káča musí odjet se mnou. 225
 Co na mě hrozíte, dupete, řvete?
 Chci být jen pánem toho, co mi patří.
 Ona je moje bohatství, můj dům,
 má stodola, mé hospodářství, pole,
 můj kůň, můj vůl, můj osel, moje všecko. 230
 Zde stojí. Zkuste se jí někdo dotknout!
 Tak kdo si troufne? Já vás poženu,
 jestli mi někdo zkříží cestu. Tas,
 Grumio, přepadli nás zloději!
 Jestli jsi chlap, braň svoji velitelku! 235
 Neboj se, děvče, tebe nedostanou!
 Milion lidí mi tě nevezme!
 Odejdu Petruccio, Kateřina a Grumio.

BATTISTA Jen ať si letí, ty dvě hrdličky!
 GREMIO Že už jsou pryč, jinak bych puknul smíchy.
 TRANIO Viděl kdy někdo bláznivější pár? 240
 LUCENZIO Slečno, co říkáte vy na svou sestru?
 BIANKA Že blázní, když si, blázen, vzala blázna.
 GREMIO Tak lacino se prodat, za kačku.
 BATTISTA Sousedé drazí,
 i když nám tu schází
 pan ženich a též panna nevěsta, 245
 jídla je dost, tak, prosím, na místa.

Já navrhuji, aby v čele stolu
usedli spolu Lucenzio s Biankou.

TRANIO To se má zaučovat na vdávání?
BATTISTA Přesně tak, Lucenzio. Pojdme, páni. 250
Odejdou.

Jednání IV.
Scéna 1.
V Petrucciově venkovském domě.
Vystoupí Grumio.

GRUMIO Čert aby vzal všechny prašivý kobyly, potřeštěný
pány a blátivý cesty! Byl někdy někdo takhle
schvácený? Byl někdy někdo takhle zablácený?
Byl někdy někdo takhle utrmácený? Prý jdi napřed
a zatop, aby se panstvo mohlo ohřát. Ještě že jsem 5 takový malý
pivo, co hned vypění, když má špatnou míru, jinak bych v těch
trubkách dočista zamrz.
V tom povětrí by chytil rýmu i větší nešika, než jsem já, a teď
mám po tom fukejří venku ještě foukat
do ohně? Ne, ne! Haló, Kurte! 10

Vystoupí Kurt.

KURT Kdo mě to hledá?

GRUMIO Leda kus ledu, příteli. Jestli máš pochybnosti,
vlez mi na záda a můžeš se tam klouzat. Jsem totiž
zmrzlej od hlavy až k patě. Zatop, Kurtíku, zatop.

KURT Pán a paní už jedou? 15

GRUMIO Ano, Kurte. A proto: "Oheň, oheň. Hřeje ruce, barví
tváře."

KURT Je vážně tak horkokrevná, jak se o ní říká?

GRUMIO Bývala, Kurte, bývala, než přišla tahle kosa. Ted' už je
přešla mrazem, takže ji to přešlo, protože zima zchladí každou
hlavu, ať je to hlava mužská jako hlava pána, ženská jako hlava
paní nebo skopová, drahý Kurte.

KURT Já nejsem žádná hlava skopová, ty prcku přřavej.

GRUMIO Já jsem prcek přřavej, ale když se vytáhnu, jsem
přinejmenším tak velkej, jak velký jsou tvoje parohy! 25 Ale,
prosím tě, příteli, zatop. Nebo si na tebe budu stěžovat naší
paní, a naše paní když se neohřeje,
tak se dohřeje a zatopí tobě, žes nezatopil, rozumíš?

KURT Moc dobře, Grumio, ale, prosím tě, vyprávěj.
Co se děje ve světě? 30

GRUMIO Ve světě mrzne. Tak moc tam mrzne, že tě bude mrzet, jaké
udeřily mrazy, až paní udeří tebe. A proto, Kurte, topiči, konej
svou povinnost!

KURT Už je zatopeno. A tak mi pověz, Grumio,
co je novýho. 35

GRUMIO Tak já ti povím, co je novýho. Oholili holýho,
chápeš, Kurte?

KURT Nechápu, vylož mi to.

GRUMIO Já ti to vyložím, až ty mi přiložíš. Je mi strašná zima.
A kde je kuchař? Je navařino? Je naklizino? 40
Je vysmejčino? Od pavučin a jiných neřádů?
Jsou pikolici v pucu a lokajové v gala? Jsou holky vespod umytý a
navrch upravený, koberce natažený
a všechno, jak se patří?

KURT Všecko je, jak se patří. Tak povídej. 45

GRUMIO Předně musíš vědět, že kobyla byla dočista kaput
a že pán a paní dopadli strašně špatně.

KURT Jak?

GRUMIO Střemhlav, rovnou do bláta, oba dva. Kdybych

ti měl vyprávět, co bylo dál! 50
KURT Vyprávěj.
GRUMIO Tak nastav ucho.
KURT Takhle?
GRUMIO (Vlepí mu facku) Takhle.
KURT To bylo stručně a ručně. 55
GRUMIO Musím ti přece nějak vtlouct do hlavy, mameľuku, abys pořádně poslouchal. Nuže začínáme.
Tak především. Jedeme dolů z hrozného kopce, vpředu paní, za ní pán -
KURT Na jednom koni? 60
GRUMIO Je snad na tom něco špatně?
KURT Ten kůň je na tom špatně.
GRUMIO Tobě tak ještě někdy něco řeknu! Kdybys mě nepřerušil, býval bys mohl slyšet, jak ta kobyla padla a ona pod ni, a do jaké čvachtanice, a jak byla celá od bláta, a jak on ji tam nechal ležet pod tou kobylou a za to koňské klopýtnutí zmlátil mě, a jak ona se tím blátem brodila ke mně a svým vlastním tělem mě bránila, a jak on klel a ona prosila, prvně v životě prosila, a jak já řval a jak ty koně utekli, její 70
s přetřesenou uzdou, můj s natrženým podocasníkem, a vůbec spoustu jiných pamětihodností, které když ti neřeknu, zmizí navždy v propadlišti dějin a ty, blumo, půjdeš do hrobu stejně pitomej, jako ses narodil.
KURT Jak to tak podáváš, bude on ještě větší ras než ona. 75
GRUMIO Bude, až tady bude a až si podá tebe.
A proto dost řečí a do práce. Zavolej Marcella, Pepina, Luigiho, Filipa, Waltra, Štrůdla a ostatní, a ať mají patky načesaný, faldy srovnaný, kníry nakroucený. Ať přijdou rovnou zlomení v pase 80
a ať je ani nenapadne sahat na ocas pánově kobyly, dokud panstvu nepolíbí ruku. Jsou všichni připraveni?
KURT Připraveni.
GRUMIO Tak je zavolej. 85
KURT (Volá) Holahó, slyšíte? Lotři, lumpové, paznehti! Sem! Už jedou.
GRUMIO Kdože sem jede?
KURT Přece pán a paní.
GRUMIO A to jsou, Kurte, u tebe lotři, lumpové 90
a paznehti?
KURT U mě nejsou. Tady jsou, aby paní splatili dlužnou úctu. Vystoupí pět sloužících.
GRUMIO Však ona jim taky nezůstane nic dlužna.
MARCELLO Zdrávi došli, Grumio.
FILIP Nazdárek, Grumio. 95
PEPINO Těbůh, Grumio.
WALTER Čau, Grumio.
MARCELLO Jak se vede, kamaráde?
GRUMIO Nazdar, mládenci. Tě zdravím, tě pic, tě péro, ty kluku. A dost už natřásání. Radši mi řekněte, 100
junáci: Je všecko v cajku? Je všecko, jak má být?
MARCELLO No jasně, že jo. A co pán? Kde je?
GRUMIO Blízko, blizoučko. Nejspíš slézá z koně. A proto buďte zticha. Krutí brko! Už ho slyším. Vystoupí Petruccio a Kateřina.
PETRUCCIO Lumpové, kde jste? To je pořádek? 105
Koně mi nepodrží, neodvedou.
Pepino, Marcello, Francesco!
SLUHOVÉ Tady jsme, pane, tady jsme.
PETRUCCIO Tady jsme, tady jsme. Vy lenoši!
Vy špalky dubový. Takový šlendrián! 110
Víte vy, co je úcta? Poslušnost?

Kde je ten vejř, co jsem ho poslal napřed?
 GRUMIO Tady jsem, pane. Vejř ze všech nejvejřnějši.
 PETRUCCIO Ty hovado, ty prďolo, ty loudo,
 neřekl jsem ti, abys řekal venku 115
 a přived s sebou tuhle sebranku?
 GRUMIO Kdyř Marcellovi koukal podolek
 a neměl, chudák, kam ho zastrřit,
 Gustavovi se utrř podpatek,
 Pietro si louří řernil klobouk, až mu chyt, 120
 jen Adánek měl nařehlený řat.
 Ostatní, otrřaní, řpinaví,
 vás, liběj vidět, přišli uvítat.
 PETRUCCIO Tak honem, bando, přineste nám jídlo.
 Odejdu slouřící.
 (Zpívá) "Kde jsou ty léta, kdy jsem býval mlád? 125
 Kde jsou ty..."
 Posad' se u nás, Kařko! Jídlo! Jídlo!
 Slouřící přinesou veřeři.
 Tak hněte sebou! Kuk, Kařenko. Směj se! -
 A kdo mi zuje boty, syřáci?
 (Zpívá) "Byl jednou jeden frantiřkán, 130
 co dělával si všecko sám -"
 Ty rabiáte, utrřneř mi nohu!
 S tou druhou ti to půjde rychleji.
 (Nakopne Slouřícího)
 Zvesela, Kařko. (Volá) Přineste mi vodu!
 Vystoupí Slouřící s mísou vody.
 Kde je můj pejsek Troilus? Utiķej 135
 a zavolej mi strýčka Ferdinanda!
 Až přijde, Kařko, musíř mu dát pusu
 (Volá)
 Kde mám ty papuře? Co je s tou vodou?
 Pojd', Kařko, umyř se, a jako doma!
 (Slouřící upustí vodu. Petruccio ho udeři)
 Ty hovado, proč jsi to upustil? 140
 KATEŘINA Nezlobte se, neudělal to schválně.
 PETRUCCIO ře ne? Hňup jeden! Uři má jak plachty.
 Pojd', Kařko, sedni si. Vím, ře mář hlad.
 Modlitbu řekneř ty, anebo já?
 Co je to?
 1. SLOUŘÍCÍ Jehně.
 PETRUCCIO Kdo to přines?
 PIETRO Já. 145
 PETRUCCIO Vřdyt' je to maso strařně spálené.
 Vy rořřáci, kde je ten lotř kuchař?
 ře vůbec trouřnete si tohle přinést,
 kdyř víte, ře váš pán spálené nerad?
 (Hází po nich jídlem)
 Pryč! Odneste to! Talíř, mísy, všecko! 150
 Vy hlupáci, vy tupohlavé stádo!
 Chceř odmlouvat? Abych tě nepřetáh!
 Výřene slouřící ven.
 KATEŘINA Prosím vás, muži, nerozřilujte se.
 To maso bylo krásně křupavé.
 PETRUCCIO A já ti říkám, bylo na uhel. 155
 Mně spálené výslovně zakázali,
 přý dráždí řluč a vyvolává zlost.
 Takže my oba, ře jsme náchylní
 se občas vzteknout, půjdem radři spát
 o hladu než se tímhle nacpávat. 160
 Neboj se, zítra všecko dořeneme.
 Dneřní noc budeme se oba postít.
 Svatební loře na nás čeká, pojd'.
 Odejdu.

Vystoupí několik sloužících.
MARCELLO Pietro, zažils už něco takovýho?
PIETRO Holt narazila kosa na kámen. 165
Vystoupí Kurt.
GRUMIO Tak co se děje?
KURT Je s ní v ložnici.
Vede k ní proslov o střídmosti v jídle
a přítom křičí, řve a sakruje,
že chudák holka neví, kam se vrátout,
a jen tam sedí jako zařezaná. 170
Honem se ztrat' me, myslím, že sem jde.
Odejdou.
Vystoupí Petruccio.
PETRUCCIO Strategicky jsem započal svou vládu
a úspěšně si musím vést i dál.
Už kručí v bříše mojí poštolce.
Dravec má nejdřív vždycky trpět hladu, 175
než vylétne za svojí návnadou.
Další krok v drezuře těch potvůrek
je naučit je respektovat pána,
což dělá se tak, že se moří bděním
tak dlouho, dokud, mršky, nezkontrolnou. 180
Dnes nejedla a jíst už nebude,
na dnešek nespala, nezdrímne ani dnes.
Jako s tím masem najdu záminku,
třeba že postel není ustlaná,
a mrsknu polštář sem, podhlavník tam, 185
pokrývky, prostěradlo hodím na zem,
a při tom všem ji budu ujišťovat,
že jednám jen a pouze z lásky k ní.
Tím pádem bude vzhůru celou noc.
A jen jí hlava klesne, začnu soptit 190
a hudrovat, že stejně neusne.
Takhle se ženy mučí laskavostí,
takhle já zbavím tu svou její zlosti.
Kdo ví líp, jak se krotí vzteklé ženy,
přihlaste se, pomozte postiženým. 195
Odejde.

Scéna 2.

Padova. Před Battistovým domem.

Vystoupí Tranio jako Lucenzio a Hortensio jako Lizio.

TRANIO To chcete tvrdit, pane Lizio,
že někoho má radši nežli mě?
Dosud si slečna vedla korektně.
HORTENSIO Pak stačí, když si tady počkáte.
Sám uvidíte, čemu on ji učí. 5
Postaví se stranou.
Vystoupí Bianka a Lucenzio jako Cambio.
LUCENZIO A berete si z četby poučení?
BIANKA Co vlastně studujeme? Ukažte.
LUCENZIO Umění milovat. To je má bible.
BIANKA Pak jistě jste umělec-milovník.
LUCENZIO Biančičko, buďte vy můj majstrštyk. 10
Oba ustoupí stranou.
HORTENSIO Dělalí pokroky, není-liž pravda.
Ještě si myslíte, že slečna Bianka
na celém světě miluje jen vás?
TRANIO To proradné, vrtkavé ženské plémě!

Řeknu vám, Lizio, jsem zcela zdrcen. 15
HORTENSIO Dost přetvářek, já nejsem Lizio,
a žádný muzikant, to byl jen převlek,
jež odvrhnu se stejnou radostí,
s níž zavrhnou tu, pro niž kavalír
je míň než bůhvíjaký sprostý chlap. 20
Já, pane, jmenuji se Hortensio.

TRANIO Slyšel jsem, pane Hortensio, hodně
o vaší ryzí lásce k slečně Biance,
a když teď vidím, jaká je to slečna,
moc rád se s vámi zřeknu její lásky. 25
Přisahejte, že se jí navždy vzdáte.

HORTENSIO Vidíte, jak se líbají! No tohle!
Zde je má ruka, pane Lucenzio,
a slavnostně vám slibuji, že nikdy
už nebudu se dvořit tě, co není 30
hodna těch poct, jež jsem jí prokazoval.

TRANIO A já vám můžu čestně slíbit, že si
ji nevezmu, i kdyby mě snad chtěla.
Vidíte ji, jak se s ním mucká? Hnus!

HORTENSIO Kéž by jí nakonec zbyl jenom tenhle! 35
S mou přísahou jde ruku v ruce čin,
a proto do tří dnů se ožením
s bohatou vdovou, která po mně touží
tak dlouho, jak já pro tuhle se soužím.
Poroučím se vám, pane Lucenzio. 40
Mě žena už si krásou nezíská,
jen dobrotou. Co odpřisáhl jsem,
to dodržím. Přeji vám dobrý den.
Odejde.
Vrátí se Lucenzio a Bianka.

TRANIO Vážená Bianco, buďte pozdravena.
Zahrál jsem si tu nešťastného křena. 45
S Hortensiem jsme byli strašně vztekli,
vidět vás tu... to..., tak jsme se vás zřekli.

BIANKA Tranio, žertuješ! Lizio už mě nechce?
TRANIO Já taky ne.

LUCENZIO Tak to šlo velmi lehce.

TRANIO Běžel za vdavekchtivou vdovičkou, 50
kterou si naráz namluví i vezme.

BIANKA Božítku, ať mu slouží ke zdraví.
TRANIO Bude mu sloužit. Až ji zkrotí.
BIANKA To ti řek?
TRANIO Že prý má školení. Udělá pořádek.
BIANKA A kde se tohle školí, prosím tebe? 55
TRANIO Kde? V krotitelské škole. Petruccio ji vede
a za kačku tam muže naučí,
jak zkrotit saň, až přede v náručí.
Vystoupí Biondello.

BIONDELLO Hej, pane, pane. Už tak dlouho číhám,
že mi jdou oči šejdrem, jenže teď 60
konečně tamhle z kopce jde ten pravý
ořechový.

TRANIO Co je zač, Biondello?
BIONDELLO Ouřada, kupec nebo učitel,
já nevím, ale co se týká šatu,
vzezření, chůze, je to celý táta. 65

LUCENZIO O čem to, probůh, mluví, Tranio?
TRANIO Jestli mi skočí na to, co mu řeknu,
ještě rád sehraje nám Vincenza
a co váš otec panu Battistovi
zaručí všechno, co si budem přát. 70
Odvedte slečnu a nechte to na mně.
Odejdu Lucenzio a Bianka.

Vystoupí Starý pán.
STARÝ PÁN Pozdrav vás pánbůh.
TRANIO I vás, buďte vítán.
A kampak, kampak? K nám, či ještě dál?
STARÝ PÁN Týden se zdržím zde, a možná dva,
ale pak dál a dál, až do Říma 75
a Tripolisu, dá-li mi Bůh zdraví.
TRANIO A odkud putujete?
STARÝ PÁN Z Mantovy.
TRANIO Z Mantovy? Ježíšmarjá, to snad ne!
Vždyť vás tu zabijou! Nemáte strach?
STARÝ PÁN Proč zabijou? Co vás to napadá? 80
TRANIO Každý, kdo od vás přijde do Padovy,
je synem smrti. Chcete slyšet důvod?
Mantovský vévoda a náš jsou ve při.
Náš zadržel v Benátkách vaše loďstvo
a vyhlásil to kruté nařízení. 85
Je zázrak, že vás ještě nesebrali,
a div, že ještě vůbec žijete.
STARÝ PÁN Právě jsem přišel. Nic jsem nevěděl.
Navíc mám s sebou směnky z Florencie,
které mi tady měli proplatit. 90
TRANIO Že jste to vy, tak já vám poradím
a snad i pomůžu. Však nejdřív mi
řekněte, pane, byl jste někdy v Pise?
STARÝ PÁN Byl, často. Pisa je moc pěkné město,
ve kterém žijí samí slušní lidé. 95
TRANIO A neznáte tam pana Vincenza?
STARÝ PÁN Osobně ne. Slyšel jsem ale o něm.
Je obchodník a velmi bohatý.
TRANIO Je to můj otec. A teď se mi zdá,
že se vám vskutku tuze podobá. 100
BIONDELLO (Stranou)
Jak prase slepici.
TRANIO Z té patálie, v které jste se ocit,
vám pomůžu a zachráním vám život.
A buďte rád, že čistou náhodou
jste mému otci tolik podobný. 105
Budete proto panem Vincenzem
a ubytujete se u mě v domě.
Koukejte hrát tu roli, jak se patří,
rozumíte? Až tady v Padově
vše zařídíte, můžete zas jet. 110
Když vám to pomůže, mně stačí dík.
STARÝ PÁN Navždy vás, pane, budu ctít a zvat
svým dobrodincem a svým zachráncem.
TRANIO Tak pojdte se mnou, ať vás nedostanou.
Jen mimochodem, snad byste měl vědět, 115
že otec za pár dní sem přijede
stvrdit svatební smlouvu mezi mnou
a dcerou pana Minoly zde z města.
No, to si ještě řeknem. Teď už jdem
obléct vás, otče, novým kostýmem. 120
Odejdou.
Scéna 3.
V Petrucciově venkovském domě.
Vystoupí Kateřina a Grumio.
GRUMIO Ne, ani za nic. Tohleto já nesmím.
KATEŘINA Čím víc mě týrá, tím je zběsilejší.
Mám hlady pojit? Proto si mě vzal?
Žebrák, co přijde mému otci před dům,
jen zaprosí a hned má almužnu. 5
Nebo mu dají najíst někde jinde.
A já, která jsem nikdy neprosila

a o nic jsem se prosit nemusela,
 prahnu po kousku masa, chvilce spánku.
 Řvaním mě budí, krmí spíláním. 10
 Už sotva vidím. Nejhorší je na tom,
 že prý to všechno dělá pouze z lásky,
 jako by ve spánku a v jídle na mě
 číhala hrozná nemoc nebo smrt.
 Prosím tě pěkně, dej mi něco jíst. 15
 Je jedno co, hlavně ať je to jídlo.

GRUMIO Co byste, paní, řekla ovárku?
 KATEŘINA Výtečně, ano, prosím, přines ho.
 GRUMIO Ovar by vás moh přivést do varu,
 to radši ne. Co ten - šunkový nářez? 20
 KATEŘINA Přines ho, Grumio! Zbožňuju nářez.
 GRUMIO Ne, nic jsem neřek. Nářez! Vám? To nikdy!
 Ale co kousek hovězího s křenem?
 KATEŘINA Po tom se můžu utlouct, Grumio.
 GRUMIO No právě, křen je pro vás příliš ostrý. 25
 KATEŘINA Tak si nech křen a dej mi jen to maso.
 GRUMIO Jste zmlsaná, buď s křenem, mladá paní,
 anebo nic. Chtěla by jenom maso.
 KATEŘINA No dobrá, s křenem, bez něj, jakkoli.
 GRUMIO V tom případě jen křen a žádné maso. 30
 KATEŘINA Ty podvodníku jeden, jdi mi z očí.
 (Bije ho)
 Děláš mi chutě řečmi o jídle.
 Aby tě čert vzal, i tu tvoji bandu!
 Radujete se z mého neštěstí.
 Říkám ti: Táhni! Nechci tě už vidět! 35
 Vystoupí Petruccio a Hortensio s jídlem.

PETRUCCIO Jak se má Kačenka? Copak? Je smutná?
 HORTENSIO Jak se vám daří?
 KATEŘINA Nejhuř, jak to jde.
 PETRUCCIO Kačenko, hlavu vzhůru! Usměj se!
 Podívej, lásco, jak jsem pozorný!
 Sám jsem to maso upek, sám ho nesu. 40
 Snad zasloužím si trochu vděčnosti.
 Co? Ani slovo? Dobrá, když to nechceš...
 A tolik jsem se snažil. Zbytečně.
 Odnést!

KATEŘINA Nechte to tady, prosím vás.
 PETRUCCIO I za nejmenší službu patří dík. 45
 To maso dostaneš, až poděkuješ.
 KATEŘINA Děkuju, pane.
 HORTENSIO Siňore Petruccio, styďte se!
 Dovolte, paní Káťo, pojím s vámi.
 PETRUCCIO (Stranou)
 Sněž jí to všechno, Hortensio, honem! 50
 (Ke Kateřině) Však ono ti to půjde k duhu, drahá.
 Jen rychle papej, Kačko! Zakrátko
 pojedem na návštěvu k tvému otci.
 A budeš se tam veselit jak všechny
 ty krásné dámy v róbách, v kloboucích, 55
 v brokátu, hedvábí, vše módní střih,
 prsteny, brože, náhrdelníky,
 vějíře, mašle, pentle, krejzlíky.
 Už jsi to snědla? Čeká na tě krejčí,
 a udělá tě, krásko, ještě hezčí. 60
 Vystoupí Krejčí a přináší šaty.
 Pojď, krejčíku, a pochlub se, co máš!
 Rozlož to tady.
 Vystoupí Kloboučník s kloboukem.
 Copak ty sem ležeš?
 KLOBOUČNÍK Klobouček nesu, jak pán ráčil chtít.

PETRUCCIO A to je klobouk? Tahle hrozná hučka?
Je jako nočník, jen si na něj sednout. 65
Skořápka je to, póvl na tři facky,
šufánek, tretka, hračka pro děti!
Rychle to odnes a přines nám větší!

KATEŘINA Já nechci větší. Dnes se nosí tohle
a tohle nosí všechny jemné dámy. 70

PETRUCCIO Až budeš jemná ty, nos, jaký chceš,
ale dřív ne.

HORTENSIO (Stranou) No to se načekáme.

KATEŘINA Mluvit snad ještě můžu, nebo ne?
Tak poslouchejte, pane. Nejsem dítě.
Lepší než vy mě mohli poslouchat. 75
Když nechcete, tak zacpěte si uši.
Já musím ze sebe tu křivdu dostat,
jinak mi pukne srdce, když to budu
dál v sobě nosit. Proto budu mluvit
tak otevřeně, jak já budu chtít. 80

PETRUCCIO Souhlasím s tebou, je to směšný kastról,
bublina, vdolek, sametový pšouk.
Jsem rád, že se ti taky nelíbí.

KATEŘINA Rád nebo nerad, já ten klobouk chci,
a buď budu mít tenhle, nebo žádný. 85
Odejde Kloboučník.

PETRUCCIO Šaty? No ano. Krejčí, předved' se!
Bože, co je to za maškarní dres?
To je co? Rukáv? Spíš bych řekl kanón.
A kdo to rozkrájel jak vánočku?
Těch děr, úplný cedník! Vidíš to? 90
Jen samý šmik a fik, průstřih a průdouch.
Krucifix, krejčí, cos to přinesl?

HORTENSIO (Stranou) A nebude mít klobouk ani šaty.

KREJČÍ Dostal jsem pokyn, abych šaty ušil
podle té nejnovější módy, pane. 95

PETRUCCIO A tys ty šaty podle pokazil
podle té nejnovější módy, krejčí!
Ať už tě tady nevidím, běž domů!
Ve mně jsi navždy ztratil zákazníka.
Todle si vem! A alou, ať jsi pryč! 100

KATEŘINA Nikdy jsem neviděla hezčí šaty.
Ten střih, ten vzor, to jemné provedení.
Chcete snad ze mě dělat hastroše?

PETRUCCIO Slyšel jsi? Chceš z ní dělat hastroše?

KREJČÍ Ale, pane, ona přece řekla, že vy z ní chcete dělat 105
hastroše.

PETRUCCIO Taková drzost!
Lžeš, ty náprstku,
ty nitko, lokte, čtvrtlokte, ty coule,
ty blecho, červe, cvrčku, píďalko!
V mém domě chceš mi odmlouvat, ty špulko? 110
Pryč, odstřížku, ty klůcku, cupanino,
nebo tě přeměřím tvým vlastním loktem,
že na to nikdy nezapomeneš.
Ještě chceš tvrdit, žeš je nepokazil?

KREJČÍ Snad se pán mýlí. Já ty šaty ušil 115
přesně dle dispozice, co jsem dostal
od mistra, jemuž ji dal Grumio.

GRUMIO Já jsem mu z police dal jen ten štof.

KREJČÍ A nevzkázal jste, jak mám šaty ušít?

GRUMIO Jak asi? Normálně, jehlou a nití. 120

KREJČÍ A nevzkázal jste, jak se mají střihnout?

GRUMIO Poslechni, chlapče, ty umíš dobře střihat, vid'?

KREJČÍ Troufám si říct, že ano.

GRUMIO Tak rychle střihej odsad', než ti tady někdo jednu

střihne. Já, pravda, tvému mistru řek, ať ty šaty 125
střihne, ale neřikal jsem mu, aby je rozšmikal
na cimprcampr. Kapišto? A proto: Lžeš!
KREJČÍ (Ukáže list papíru) Tady je jako důkaz objednávka vaší
zakázky.
PETRUCCIO Tak čti! 130
GRUMIO Já jsem nic zakázaného neobjednával.
KREJČÍ (Čte) "Ušijte dámské šaty vhodné pro větší společnost."
GRUMIO Ale fujtajbl, pane. "Šaty vhodné pro větší společnost!"
Nic takového jsem po něm nechtěl! Já chtěl po něm šaty pro jednu
ženskou. 135
PETRUCCIO Pokračuj!
KREJČÍ (Čte) "Živůtek volný, paletu krátké."
GRUMIO Paletu souhlasí.
KREJČÍ (Čte) "Rukávek nabíraný."
GRUMIO Dva rukávky jsem řek. 140
KREJČÍ (Čte) "Hodně prostřížený a řasený."
PETRUCCIO Tady je ta lumpárna.
GRUMIO To je chyba tisku, pane. Já neřek hodně prostřížený,
ale vhodně prostřížený tam, kde to není vidět,
a to dokážu, i kdyby sis obrnil malíček náprstkem, 145 krejčíku.
KREJČÍ Mluvím pravdu a tou se obhájím, kdykoli a kdekoli budete
chtít.
GRUMIO Vezmi si svou pravdu, mně půjč svůj loket a můžeš
do mě řezat o sto šest. Jsem ti k službám. 150
HORTENSIO Tos na toho krejčího ušil boudu, Grumio.
PETRUCCIO Zkrátka a dobře, to nejsou šaty pro mě.
GRUMIO Samozřejmě, pane, jsou pro vaši paní.
PETRUCCIO (Ke Krejčímu)
Zvedni je. Ať si je tvůj mistr užije, kde chce.
GRUMIO (Ke Krejčímu) Ty lumpe, opovaž se! Zvedat šaty 155
mé paní, aby si jeho mistr užíval!
PETRUCCIO Co zase vyvádíš, ty starý blázne?
GRUMIO Je to má paní, pane, vaše paní. Proč jí má, pane,
tenhle zvedat šaty, aby si jeho mistr užíval?
No to je hrůza, hrůza, hrůza! 160
PETRUCCIO (Stranou) Řekni mu, Hortensio, že je berem
(Ke Krejčímu)
Seber si to a jdi! A dost už řečí!
HORTENSIO (Stranou ke Krejčímu)
Zítra ti za ty šaty zaplatím.
A na ta příkrá slova zapomeň,
nepatří tobě. A pozdravuj mistra. 165
Odejde Krejčí.
PETRUCCIO Tak vidíš, Kačko, pojedeme k vám
v těch starých, obyčejných, prostých šatech,
navenek skromně, ale s plnou kapsou.
Co dává tělu jeho cenu? Duše.
A jako slunce mraky proráží, 170
i z nejnuznějších šatů září čest.
Copak je sojka vzácnější než skřivan
jen proto, že má hezčí peříčka?
Nebo je zmije víc než užovka,
protože svojí kresbou vábí zrak? 175
Ne, Kačenko. Ani ty nejsi horší
jen pro to, co máš zrovna na sobě.
A bude-li ti hanba, sved' to na mě.
Rozvesel se. Už brzy vyrazíme
se povyrazit k tvému tátovi. 180
Grumio, ať nám osedlají koně
a odvedou je napřed k rozcestí.
Dojdem tam pěšky a tam nasedneme.
Kolikpak máme? Ještě není sedm.
Do oběda tam klidně můžem být. 185

KATEŘINA Ujišťuji vás, pane, že jsou dvě
a že to sotva stihnem k večeři.
PETRUCCIO Než dojdem ke koním, tak bude sedm.
Cokoliv řeknu nebo udělám,
ty nesouhlasíš. Dobře, máš, cos chtěla. 190
Dnes nejedeme nikam. Pojedeme,
až bude tolik hodin, kolik řeknu.
HORTENSIO (Stranou) Ten člověk by chtěl poroučet i slunci.
Odejdou.
Scéna 4.
Padova. Před Battistovým domem.
Vystoupí Tranio jako Lucenzio a Starý pán převlečen za

Vincenza.

TRANIO Tak tady je ten dům. Mám zazvonit?
STARÝ PÁN Jak jinak, chlapče. Teď si vzpomínám,
že siňor Battista mě možná zná.
Je tomu dvacet let, co jsme my dva
bydleli v Janově u Pegasa. 5
TRANIO To bude dobré. Jenom buďte pořád
krapánek přísnější, jo? Jako otec.
Vystoupí Biondello.
STARÝ PÁN Vynasnažím se. Přichází váš sluha.
Možná by měl být také obeznámen.
TRANIO Nemějte obavy! Biondello, 10
odteďka ať mi sekáš dobrotu!
Ten pán je pro tebe pan Vincenzo.
BIONDELLO Nemějte obavy!
TRANIO Vyřídil jsi to panu Battistovi?
BIONDELLO Jo. Že byl váš pan otec v Benátkách 15
a dneska že má přijet do Padovy.
TRANIO (Dává Biondellovi peníze)
Jsi šikula. Na, tumáš na pivo.
Pan Battista už jde. Připravte se.
Vystoupí Battista a Lucenzio jako Cambio.
Siňore Battisto, moc rád vás vidím.
(Ke Starému pánovi) Tatínku, to je siňor Battista. 20
Prosím vás, otče, zaručte se za mě,
aby mi za ženu dal svoji dceru.
STARÝ PÁN Jen zvolna, synu. (K Battistovi) Pane, přijel jsem
tu do Padovy inkasovat dluhy,
když mě syn Lucenzio seznámil 25
se závažným případem, jímž je láska
našich dvou dětí. Vzhledem k výtečné
pověsti, kterou v Itálii máte,
i vzhledem k citu, který k vaší dceři
chová můj syn a ona chová k němu, 30
bych nechtěl stát jim v cestě. Souhlasím,
otcovskou péčí veden, s jejich sňatkem.
A pokud vy nemáte námitky,
jsem ochoten se s vámi dohodnout
o věnu a všech dalších podmínkách. 35
Hodně jsem o vás slyšel, siňore,
a proto malicherný nebudu.
BATTISTA Musím vám, pane, s dovolením říct,
že vaše příměstí je mi vítána.
Ba, je to tak. Váš synek Lucenzio 40
miluje moji dceru, ona jeho -
nebo to na nás aspoň skvěle hrají.
Zkrátka a dobře, zachováte-li se
k synovi jako otec a mé dceři
necháte připsat spravedlivý podíl, 45
je ruka v rukávě a pláceme si.
Rád tomu junákovi dám svou Bianku.
TRANIO Děkuji, siňore. A teď už zbývá

jen rozhodnout, kde všechno projednáme
 a sepíšeme černé na
 bílém. 50

BATTISTA U nás ne, Lucenzio, však to znáte,
 kde je moc duší, i zdi mají uši.
 Navíc tu kolem brousí Gremio
 a ještě by nás mohl vyrušit.

TRANIO Tak jestli chcete, pojďme třeba k nám. 55
 Otec tam bydlí a už dneska večer
 bychom to mohli v klidu vyřídit.
 Pošlete sluhu domů pro dceru.
 A můj zas může skočit pro písaře.
 Jenom mě mrzí, že tak vzácné hosty 60
 stačím jen velmi skromně pohostit.

BATTISTA To nevádí. Cambio, pospěš domů
 a řekni Biance, ať se připraví.
 A jestli chceš, řekni jí, co se stalo.
 že Lucenziův otec dorazil 65
 a že z ní bude brzy vdaná paní.
 Odejde Lucenzio.

BIONDELLO Bohové, kéž by to jen byla pravda!
 TRANIO Nežvaň tu s bohy a upaluj za ním!
 Odejde Biondello.
 Siňore Battisto, račte jít za mnou.
 Vítejte u nás. Moc jídla tu není. 70
 Snad si to v Pise vynahradíme.

BATTISTA Jdu za vámi.
 Odejdou.
 Vystoupí Lucenzio a Biondello.

BIONDELLO Cambio.
 LUCENZIO Co chceš, Biondello?
 BIONDELLO Všim jste si, jak na vás můj pán mrkal a kýval?
 LUCENZIO Ano. A co má být? 75
 BIONDELLO Ale celkem nic. Jenom že mě poslal, abych vám
 vyjevil smysl a úmysl toho počínání.

LUCENZIO Tak ho vyjev, Biondello.
 BIONDELLO Takže tedy: Battista je v suchu. Jedná s nepravým
 otcem nepravýho syna. 80
 LUCENZIO No a?
 BIONDELLO Vy máte dceru přivést na večeři.
 LUCENZIO No a?
 BIONDELLO Starý farář od svatého Lukáše je vám k dispozici
 ve dne v noci. 85
 LUCENZIO A co s tím vším?
 BIONDELLO Já vlastně nevím, jenom že zatímco tamhle dohadujou
 jednu falešnou smlouvu, tuhle je jedna fešná Bianka,
 na kterou si cum privilegio ad imprimendum solum můžete v tu ránu
 pořídít copyright aneb výhradní 90 právo k tisku. Do kostela!
 Kněze, písaře, dva svědky! Jestli tohle není to, co chcete, pak
 vážně nevím, co říct, tak už sebou, pane, hněte, jinak,
 Biančičko, tě pic.

LUCENZIO Poslechni, Biondello -
 BIONDELLO Pospíchám, pane. Znal jsem jednu, co se stihla
 vdát, 95 když si v poledne odskočila natrhat petržel
 na nádivku do králíka. Tak si z toho vezte ponaučení. Zatím
 sbohem. Milostpán mě žene k svatému Lukášovi, abych připravil
 kněze, že se co nevidět přizhenete, abyste se oženil se svou
 vytuženou ženou. 100
 Odejde.

LUCENZIO Snad ano, jistě, jestli bude chtít.
 Určitě bude ráda, tak proč váhám?
 Děj se co děj, teď za ní rovnou půjdu,
 jinak bych zůstal lidem pro ostudu.
 Odejde.
 Scéna 5.

Na cestě do Padovy.
Vystoupí Petruccio, Kateřina, Hortensio a sloužící.

PETRUCCIO Pospěš si přece, jedem k tvému otci.
Vidíš, jak měsíček nám krásně svítí?

KATEŘINA Měsíček? Tohleto je sluníčko.
PETRUCCIO Řek jsem, že měsíček nám krásně svítí.
KATEŘINA A já zas, že nám svítí sluníčko. 5
PETRUCCIO Při synovi své matky, což jsem já,
bude to luna, hvězda nebo to, co řeknu,
jinak se k tvému otci nejede.
(Ke sloužícím) Jděte a přiveďte ty koně zpátky!
Zas odmlouvá mi, pořád ne a ne! 10

HORTENSIO (Ke Kateřině) Poslechněte ho, jinak nepojedem.
KATEŘINA Když už jsme došli takhle daleko,
prosím vás, pojďme. Ano, je to měsíc,
anebo slunce, nebo rachejtle,
co vy si račte přát, to je to pro mě. 15

PETRUCCIO Říkám, že je to luna.
KATEŘINA Ano, luna.
PETRUCCIO Lžeš! Nevidíš, že je to boží slunko?
KATEŘINA Božíčku, jistě. Boží slunko je to.
Anebo není, jestli nechceš, muži.
I měsíc mění se, jak ty si přeješ. 20
A vše, co je, je tím, čím ty to nazveš,
jinak to pro mě neexistuje.

HORTENSIO Petruccio, cesta je volná, jedem.
PETRUCCIO Kupředu, vpřed! Tohle je správný kurs.
A ne se točit v kruhu jako káča. 25
Však pozor, budeme mít společnost.
Vystoupí Vincenzo.
(K Vincenzovi) Dobrého jitra, krásná slečno. Kampak?
Řekni mi, Kačenko, a upřímně,
vidělaš někdy půvabnější dívku?
Líčka má rudá jako jablíčka 30
a žádné hvězdy neokrášlí nebe
tak, jako kráslí oči tuto tvář.
Krasavice, přijmi mou poklonu.
Kačenko, obejmi ji! Vzdej jí hold!

HORTENSIO Ten chlap se zblázní, že z něj dělá ženskou. 35
KATEŘINA Panenko moje krásná, boubelatá,
odkud či kam tvé nožky směřují?
Tatínek s maminkou jsou jistě na tě
pyšní, mé dítě. A oč šťastnější
bude muž, jemuž jednou lehneš v lože. 40

PETRUCCIO Prosím tě, Káčo, nezbláznila ses?
Vždyť je to dědek, vetchý, vrásčitý,
a žádná, jak ty říkáš, panenka.

KATEŘINA Promiňte, dědoušku, mé přehlédnutí,
to jenom slunce mě tak oslnilo, 45
že všechno vidím zeleně a jaře.
Teď ale prohlédla jsem, vzácný kmete,
a omlouvám se za ten hloupý omyl.

PETRUCCIO Budte té lásky, omluvte ji, starče,
a jestli máte s námi stejnou cestu, 50
bude nám ctí vám dělat doprovod.

VINCENZO Vážený pane, rozpustilá paní,
váš zvláštní žert mě takřka vyved z míry.
Jmenuji se Vincenzo a jsem z Pisy.
Jdu do Padovy syna navštívit, 55
kterého jsem už dlouho neviděl.

PETRUCCIO Syna? A jak se jmenuje?
VINCENZO Lucenzio.
PETRUCCIO No to je ale šťastná náhoda.
Teď budu smět vás titulovat "otče" -

a nejen z titulu vašeho stáří. 60
 Sestra mé ženy, této jemné dámy,
 si Lucenzia právě vzala. Copak?
 Nedivte se a nezlobte. Je krásná,
 má dobrý původ, velmi dobré věno
 a vůbec samé skvělé vlastnosti, 65
 nezbytné pro manželku kavalíra.
 Dovolte, otče, ať vás obejmú,
 a pojdme spolu za Lucenziem.
 Bude mít radost, až vás uvidí.
 (Objeví Vincenza)

VINCENZO A to je pravda, nebo další vtíp, 70
 kterým si zpestřujete dlouhou chvíli
 na účet důvěřivých pocestných?

HORTENSIO Ujist' uji vás, pane, je to pravda.
 PETRUCCIO Tak pojdte s námi, sám se přesvědčíte,
 když po tom žertu nám už nevěříte. 75
 Odejdu všichni kromě Hortensia.

HORTENSIO Dodals mi kuráž. Půjdu za svou vdovou.
 A jestli bude vyvádět psi kusy,
 díky tobě vím, jak na ženské se musí.
 Odejde.
 jednání V.
 Scéna 1.
 Padova. Před Lucenziovým domem.
 Vystoupí Biondello, Lucenzio a Bianka, vpředu stranou Gremio.

BIONDELLO Tiško a fryško, pane, kněz už čeká.
 LUCENZIO Už jdeme, Biondello, ale ty
 utíkej domů. Budou tě tam hledat.

BIONDELLO Až uvidím, že pán si vzal tu pannu,
 pak spánembohem půjdu k svému pánu, 5
 ale dřív ne.
 Odejdu Lucenzio, Bianka a Biondello.

GREMIO Že se ten Cambio tak dlouho neukázal.
 Vystoupí Petruccio, Kateřina, Vincenzo, Grumio a sloužící.

PETRUCCIO Tak tady, pane, bydlí Lucenzio.
 Tchán má dům o kousek dál, na náměstí,
 takže se budu muset rozloučit. 10

VINCENZO Žádný spěch, pane. Pojdte na skleničku!
 Už kvůli mně vás jistě neodmítnou.
 Jak se zdá, je tam uvnitř veselo.
 (Zabuší)

GREMIO Ti, pane, řadí. Musíte víc bušit.
 Vincenzo znovu zabuší. Z okna vyhlédne Starý pán.

STARÝ PÁN Co je to za rány? Chcete nám rozbít vrata? 15
 VINCENZO Je siňor Lucenzio doma, pane? Musím s ním mluvit.
 STARÝ PÁN Doma sice je, ale valná řeč s ním asi nebude.
 VINCENZO A co kdybych mu nabídl sto nebo dvě stě zlatých,
 pak bude k mluvení?

STARÝ PÁN Jen si je nechte. Dokud jsem tady já, žádné peníze 20
 nepotřebuje.

PETRUCCIO (K Vincenzovi) Neříkal jsem vám, že Lucenzia mají
 v Padově všichni moc rádi?
 (Ke Starému pánovi) Haló, pane! Slyšíte mě?
 Dost vtípkování, prosím vás, a vyřídte siňoru 25 Lucenziovi, že
 jeho otec dorazil z Pisy a chce s ním
 mluvit.

STARÝ PÁN Lžeš! Jeho otec přišel z Mantovy a kouká z okna
 přímo na tebe.

VINCENZO Vy že jste jeho otec? 30
 STARÝ PÁN Jeho matka to aspoň tvrdí, jestli se jí dá věřit.
 PETRUCCIO (K Vincenzovi) Pozor, pozor, pane!
 Vydávat se za někoho jiného je lumpárna.
 STARÝ PÁN Zadržte ho, lotra. Určitě chce někoho ve městě

mým jménem napálit. 35
Vystoupí Biondello.
BIONDELLO (Stranou) Viděl jsem je oba před oltářem.
Bůh jim přej štěstnou plavbu životem!
Cože? A sakra! Starej pan Vincenzo.
Teď všechno praskne.
VINCENZO (K Biondellovi) Pojď sem, ty šibeničníku! 40
BIONDELLO Kdo jako? Já? A kam bych chodil?
VINCENZO Kdo jiný než ty? Nedělej, že mě neznáš!
BIONDELLO Neznám. Jak bych vás moh znát, když jsem vás
v životě neviděl?
VINCENZO Cože, ty pacholku, tys nikdy neviděl otce 45
svého pána, pana Vincenza?
BIONDELLO Jó, vy myslíte našeho drahého milovaného pana
Vincenza? Toho jsem viděl. Tamhle kouká z okna.
VINCENZO Já ti dám, kouká z okna!
(Bije Biondella)
BIONDELLO Pomoc! Pomoc! Nějakej šílenec mě chce zabít! 50
Uteče.
STARÝ PÁN Pomoc! Synku! Pomoc, siñore Battisto! Pomoc!
Odejde od okna.
PETRUCCIO Pojď kousek stranou, Kačko, počkáme si,
jak tahle komedie dopadne.
Ustoupí stranou.
Vystoupí Starý pán, Battista, Tranio jako Lucenzio a sloužící.
TRANIO (K Vincenzovi)
Co jste, pane, zač, že si troufáte bít mého sluhu?
VINCENZO Co jsem zač? A kdo jste vy? Ježíšmarjá, bohové! 55
Ty vyvrheli! Hedvábná vesta, sametové kamaše,
purpurový plášť a na hlavě klobouk s dýnkem. Ožebračili mě!
Ožebračili! Já si doma utrhuju
od úst, a zatím synáček se sluhou tady na univerzitě rozhazují mé
peníze plnými hrstmi. 60
TRANIO O čem to mluvíte?
BATTISTA To bude asi blázen, vidíte?
TRANIO Siñore, na první pohled se jevíte jako slušný starý
pán, ale vaše řeč je řečí šilence. Co je vám do toho, jestli já
jsem oblečen do zlata a perel? Díky svému 65 tatínkovi si to
naštěstí mohu dovolit.
VINCENZO Ty lumpe zatracená! Tvůj táta látá plachty někde
v Bergamu.
BATTISTA Chyba lávky, pane, chyba lávky. Schválně, jak myslíte,
že se jmenuje? 70
VINCENZO Jak se jmenuje? Abych nevěděl, jak se jmenuje! Mám ho,
spratka, v domě od jeho tři let. Tranio se jmenuje, Tranio.
STARÝ PÁN Je to blázen! Ztrať se, hlupáku! Tohle je Lucenzio,
můj jediný syn, jediný dědic siñora Vincenza 75
a všech jeho statků.
VINCENZO Lucenzio? Ó! Zabil svého pána!
Chopte se ho! Jménem vévody tě zatýkám.
Synáčku! Synku! Ty vrahu, řekni mi, kde je
můj syn Lucenzio? 80
TRANIO Stráž! Zavolejte stráž!
Vystoupí Strážník.
Do vězení s tím šilencem! Tatínku, spoléhám na vás,
že spravedlnosti neunikne.
VINCENZO Ty chceš mě dát do vězení?
GREMIO Moment. Tenhle pán do žádného vězení nepůjde. 85
BATTISTA Ale, ale, co to povídáte, sousede? Já říkám, že
do vězení půjde.
GREMIO Dejte si pozor, pane Battisto, abyste někomu nesedl
na lep. Troufl bych si odpřisáhnout, že pravý
pan Vincenzo je tenhle. 90
STARÝ PÁN Tak přisahejte!

GREMIO Prísahat na to bych si, pravda, netroufl.
TRANIO A já podle vás taky nejsem Lucenzio?
GREMIO Ne, vás přece znám. Vy jste siňor Lucenzio.
BATTISTA Tak se tu nepleťte! A s tímhle do vězení! 95
Vystoupí Biondello, Lucenzio a Bianka.
VINCENZO Sprost'áci! Surovci! Takhle zacházet s cizincem.
Ale já ti ukážu!
BIONDELLO Tamhle je, pane. Všecko je ztracený. Musíte ho zapřít.
Musíte se ho zřeknout, jinak je s náma se všema ámen.
Biondello, Tranio a Starý pán se kvapně ztratí.
LUCENZIO (K Vincenzovi) Tatínku, odpusť. (Poklekne)
VINCENZO Můj synáček
žije? 100
BIANKA (K Battistovi) Odpusťte, otče.
BATTISTA Co mám odpustit?

Kam zmizel Lucenzio?
LUCENZIO To jsem já.
Pravý syn pravého Vincenza.
Ti dva si na nás, pane, jenom hráli,
a zatím jsme se my dva s Biankou vzali. 105
GREMIO Všechny nás, pane, všechny oklamali.
VINCENZO Kde je ten drzý spratek Tranio?
Já mu dám za tu opovážlivost.
BATTISTA Tohle je ale přece Cambio.
BIANKA Z Cambia, otče, je Lucenzio. 110
LUCENZIO To láska způsobila tenhle div.
Pro lásku k Biance jsem si vyměnil
s Traniem šaty, dal mu svoje jméno
a nakonec jsem zdárně dorazil
do přístaviště veškerého štěstí. 115
Tranio dělal, co já poručil,
proto se na něj, tati, nehněvej.
VINCENZO Nos utrhnu mu, darebákovi,
za to, že mě chtěl poslat do vězení.
BATTISTA Vy jste si tedy vzal mou dceru, pane, 120
a vůbec jste se neptal, co já na to?
VINCENZO Nemějte strach, siňore, dohodneme se,
jen co si to ode mě někdo pěkně odnese.
Odejde.
BATTISTA Ode mě taky, a ne málo, až zjistím, co se vlastně
stalo.
Odejde.
LUCENZIO Jsi bledá, Bianco. Neboj, odpustí nám. 125
Odejdou Lucenzio a Bianka.
GREMIO Zůstal jsem plonk a ostatní se žení.
Snad na mě aspoň zbude pohoštění.
Odejde.
KATEŘINA (Vystoupí do popředí) Pojd' za nimi, muži.
Chci vidět, jak ta mela skončí.
PETRUCCIO Půjdeme, Kačenko, až mi dáš pusu. 130
KATEŘINA Tady? Uprostřed ulice?
PETRUCCIO Copak se za mě stydíš?
KATEŘINA Ne, chraň bůh. Ale líbat se před lidmi?
PETRUCCIO Tak obracíme. Vracíme se domů.
KATEŘINA Ne. (Libají se)
A teď, lásko, zůstaňme tu spolu. 135
PETRUCCIO Není to takhle lepší? Počkat si
na to, co chcem, se vždycky vyplácí.
Odejdou.
Scéna 2.
Padova. V Lucenziově domě.
Vystoupí Battista, Vincenzo, Gremio, Starý pán, Lucenzio,
Bianka, Petruccio, Kateřina, Hortensio, Tranio, Biondello,

Grumio, Vdova, Tranio, sloužící.

LUCENZIO Konečně utich pazvuk rozbrojů
a nastal čas, kdy vládne harmonie,
nyní se aspoň můžem zasmát tomu,
co jevílo se jako tragédie.
Ruce si podejme, já, Bianco, tvému, 5
a ty zas mému otci, a vše zlé
teď, naléhavě prosím, odpusťme si.
Bratra Petruccia i sestru Kát'u
i Hortensia s vdovou vřele vítám.
Teď ke stolu a s dobrou náladou 10
jezte a pijte, co se do vás vejde.
(Sednou si)

PETRUCCIO Pořád jen jíst a pít a jíst a pít.
BATTISTA My v Padově jsme k hostům takhle milí.
PETRUCCIO Vy v Padově jiní než milí nejste.
HORTENSIO Kéž by to platilo i o všech ženách! 15
PETRUCCIO Hortensio, tady se někdo bojí.
VDOVA Já že se bojím? To jste šlápl vedle.
PETRUCCIO Vedle jste vy, šlo o váš pantofel,
pod kterým je teď tenhle strašpytel.
VDOVA Říká se: "Podle sebe soudím tebe." 20
PETRUCCIO Teď jsem to chyt.
KATEŘINA Co jste tím myslela?
VDOVA Že do mě vkládá to, co mívá ve vás.
PETRUCCIO Co do vás vkládám! Slyšels, Hortensio?
HORTENSIO Myslela tím, že si s ní užiješ.
PETRUCCIO No tos to vylepšil. Dejte mu pusu. 25
KATEŘINA Tím "Podle sebe soudím tebe", paní,
co jste tím, prosím, vlastně chtěla říct?
VDOVA Že podle satorie jako vy,
chudáček, soudí jiná manželství.
Tohle to prostě zhruba znamená. 30
KATEŘINA A je to sprostá hrubost, vážená.
VDOVA Na hrubý pytel hrubou záplatu.
KATEŘINA Vy zaplatíte za tu sprostotu.
PETRUCCIO Jen do ní, Kačko!
HORTENSIO Drž se, vdovičko! 35
PETRUCCIO Katka ji jistě složí na lopatky.
HORTENSIO Ne, to je moje práce. A ne Katky!
PETRUCCIO Jo. Je to práce pro chlapa. Tak na kuráž!
(Připíjí Hortensiovi)

BATTISTA Jak se vám líbí tahle zábava?
GREMIO Bijou do sebe hlava nehlava. 40
BIANKA Hlava nehlava? Jistě. Vždyť ty řeči
nemají ani hlavu, ani patu.
VINCENZO Á, panna nevěsta se probudila.
BIANKA To se vám jenom zdá, už zase spím.
PETRUCCIO Kdepak! Když vy jste si z nás vystřelila, 45
dovolte, ať i já si vystřelím.
BIANKA Střílet si ze mě? Tak to tedy ne,
já území jsem, pane, hájené
a radši změním revír. Lovu zdar.
Odejdou Bianka, Kateřina a Vdova.

PETRUCCIO Uhnula, frnkla, jako Traniovi, 50
když za ní páčil. Na zdraví všech lovců,
kteří se z honu vrací bez trofeje!
TRANIO Já za ní sice běhal po svých, pane,
však vyběhával jsem ji pro jiného.
PETRUCCIO Jak pes? A Lucenzio přijal ruku dámy 55
z tvé páchnoucí a uslintané tlamy?
TRANIO Pomáhal jsem mu v honbě za tou laní,
vás na vodítku má zas vaše paní.
BATTISTA Petruccio, ten ti to teda dal.

LUCENZIO To byla trefa přímo do černého. 60
 HORTENSIO Přiznej se, kamaráde, že tě ťal.
 PETRUCCIO Trochu mě škrábl, to bych připustil,
 jenomže se ta střela odrazila
 a ve vás, páni, našla pravý cíl.
 BATTISTA Můj drahý zeti, žádné drahoty 65
 a uznej, že tu nejhorší máš ty.
 PETRUCCIO To není pravda, což vám dokážu.
 Ať každý z nás přivolá svoji ženu
 sem za námi. Ten, jehož drahá choť
 nejochotněji přijde na ten vzkaz, 70
 vyhraje sázku, kterou určíme.
 HORTENSIO Dobrá. Jaká je sázka?
 LUCENZIO Dvacet zlatých.
 PETRUCCIO Dvacet?
 Tolik bych vsadil tak na svého psa.
 Na ženu vsadím si dvacetkrát víc. 75
 LUCENZIO Tak stovku?
 HORTENSIO Platí.
 PETRUCCIO Dobře, souhlasím.
 HORTENSIO Kdo začne?
 LUCENZIO Třeba já. Jdi, Biondello,
 a vyříd' mojí paní, ať sem přijde.
 BIONDELLO Vyřídím, pane.
 Odejde.
 BATTISTA Jdu s tebou napůl, že tě poslechne. 80
 LUCENZIO S nikým se nedělím. Je to má sázka.
 Vystoupí Biondello.
 Jak to? Co je?
 BIONDELLO Paní vám vzkazuje,
 že nemá čas a nikam nepůjde!
 PETRUCCIO Tak? Nemá čas? A nikam nepůjde?
 To že je odpověď?
 GREMIO Dost laskavá. 85
 Kéž vy se nedočkáte mnohem horší!
 PETRUCCIO Doufám, že ne.
 HORTENSIO Biondello, jdi a popros moji paní,
 ať přijde za námi.
 Odejde Biondello.
 PETRUCCIO Bude ji prosit?
 Pak jistě přijde.
 HORTENSIO Ty pros nebo ne, 90
 tou tvojí žádná prosba nepohne.
 Vystoupí Biondello.
 Kde je má manželka?
 BIONDELLO Prý na ty vaše vtípky nenaletí,
 a když jí něco chcete, ať tam jdete.
 PETRUCCIO Čím dál tím horší, taky nepřijde. 95
 Takovou zavidlost bych nestrpěl!
 Grumio, jdi a vyříd' mojí paní,
 že poroučím jí, aby ihned přišla.
 Odejde Grumio.
 HORTENSIO Víím, jak to dopadne.
 PETRUCCIO Jak?
 HORTENSIO Nepřijde.
 PETRUCCIO Když nepřijde, nepřijde, tím hůř pro mě. 100
 Vystoupí Kateřina.
 BATTISTA To se mi asi zdá! Kateřina!
 KATEŘINA (K Petrucciovi) Miláčku, co si přeješ, proč mě voláš?
 PETRUCCIO Kde je tvá sestra? A choť Hortensia?
 KATEŘINA Povídají si vedle u krbu.
 PETRUCCIO Přiveď je sem, a jestli neposlechnou, 105
 přičemž je k jejich mužům třeba bičem.
 Tak dělej, ať jsou tady jedna dvě!

Odejde Kateřina.

LUCENZIO Když tohle není zázrak, pak už nic.
 HORTENSIO No jo, jenomže k čemu to pak vede?
 PETRUCCIO K čemu to vede? K míru, lásce, štěstí, 110
 k řádu, co určí pevná pravidla
 a zaručí všem klid a spokojenost.

BATTISTA Petruccio, synku, Bůh ti požehnej!
 Sázkou jsi vyhrál a k těm penězům
 ti přidám dvacet tisíc nového 115
 věna za novou dceru, kterou jsi
 proměnil tak, že já ji nepoznávám.

PETRUCCIO To není všechno. Můžu ještě líp
 vám předvést, jak je poslušná a vzorná,
 mně oddaná a hodná, pánové. 120
 Vystoupí Kateřina, Bianka a Vdova.
 Už jde a vleče vaše zpupné ženy
 na obojku své ženské výmluvnosti.
 Kačko, ten klobouček ti nesluší,
 sundej tu bubřinu a dupni na ni!
 Kateřina hodí klobouk na zem.

VDOVA Nedopust', Bože, aby někdy mě 125
 dokázal manžel takhle zpitomět.

BIANKA Tohle je bláznovství, ne poslušnost.
 LUCENZIO Škoda, že nejsi aspoň trošku blázen!
 Tvůj zdravý rozum, drahá Biančičko,
 mě dneska přišel už na celou stovku. 130

BIANKA Tím spíš jsi blázen ty, že na mě sázíš.
 PETRUCCIO Řekni těm dvěma tvrdým palicím,
 Kateřino, co je to úcta k mužům.

VDOVA To je snad vtip! Nám že má tahle kázat?
 PETRUCCIO Do toho! Mluv! A nejdřív začni s ní. 135
 VDOVA Nic takového!
 PETRUCCIO Udělá, jak jsem řekl! Tak začni! Mluv!

KATEŘINA Přestaň se mračit, zlobně krčit čelo
 a vrhat nenávislné pohledy
 po tom, kdo je tvůj pán, tvůj král, tvůj vládce. 140
 Hněv spaluje tvou krásu jak mráz květy,
 tvou pověst rozmetá, jako když víchř
 očeše poupě, ničím netěší.
 Zlá žena je jak studna zkalená,
 blátivá, nevábná, zbavená krásy, 145
 a nikdo žíznivý či unavený
 k ní nepoklekne svlažit zprahlá ústa.
 Tvůj muž tě chrání, drží při životě,
 on je tvá hlava, tvoje dobrá vláda,
 stará se o tebe, své tělo ničí 150
 tíživou prací na moři či zemi,
 bdí v noci při bouřích a mrzne ve dne,
 zatímco ty jsi doma v bezpečí,
 a nechce za to od tebe nic víc
 než trochu lásky, krásy, poslušnosti. 155
 Až příliš málo na tak velký dluh.
 Čím poddaný je povinován králi,
 takovou povinnost má k mužům žena,
 a když je drzá, zpupná, hádává,
 mrzutá, zlá a muže neposlouchá, 160
 co jiného je nežli rozvratník,
 rebel a bezostyšný vlastizrádce?
 Stydím se za ženy, které tak hloupě
 jdou válčit tam, kde mají žebrat o mír,
 poroučet chtějí, vládnout, rozkazovat, 165
 když mají sloužit, milovat a mlčet.
 Proč naše těla jsou tak slabá, křehká,
 neschopná na bedra vzít tíhu světa

	než proto, aby vnější podoba ladila s křehkým, láskyplným nitrem!	170
	Tak dost, vy neschopné a drzé larvy, i já jsem byla jak vy namyšlená, srdnatá, rozhodnutá nedat se, vracet zub za zub, oko za oko, teď ale vidím, že náš meč je pířko	175
	a naše síla jenom pouhé zdání, tím slabší, čím víc spoléháme na ni. Přč tedy s naší planou odvahou a poklekněme muži u nohou. Já s pokorou odhodím svoji zbraň,	180
	šlap po mně, chceš-li. Tady je má dlaň.	
PETRUCCIO	No to je holka! Kačko, pusu. Vstaň. (Libají se)	
LUCENZIO	A jaká to dřív bývala saň!	
VINCENZO	Je krásné, když se děti mají rády.	
LUCENZIO	Je strašné, když pak ženská začne řádit.	185
PETRUCCIO	Kačenko, honem, půjdem do hajan. Tři měli veselku, veselý jsem já sám. Jenom já, pánové, smím mluvit o výhře, přeju vám dobrou noc a štěstí v další hře. Odejdou Petruccio a Kateřina.	
HORTENSIO	Komu čest, tomu čest, zkroutil ji skvěle.	190
LUCENZIO	Ale jak? Nechápu. No, jde se do postele. Odejdou.	

GLOSSARY Induction/11. I'll feeze you: a vague threat, equivalent to modern 'I'll fix you' or 'I'll do for you'. 2. A pair of stocks: i.e. I'll have you in the stocks. 4. Richard: Sly's blunder for William. 5. paucas pallabris: few words (Spanish pocas palabras); Sessa: perhaps equivalent to 'let it go'. 7. Go... Jeronimy: Sly's variation of a stock tag signifying impatient dismissal; it stemmed from a line in Kyd's Spanish Tragedy. 'Hieronimo, beware; go by, go by,' but Sly confuses Hieronimo in the play with St. Jerome (Latin Hieronymus); Go... thee: Cf. Lear, III.iv.48; probably proverbial association with beggars whose cold bed frequently was the ground. 9. thirdborough: constable. 11. boy: here, a term of contempt, applicable to either sex. 12. kindly: i.e. welcome. 13. tender: care for. 14. Breathe: allow to rest; embossed: foaming at the mouth (with exhaustion). 17. in... fault: when the scent was coldest. 20. cried upon it: bayed, i.e. was the first to recover the scent; at... loss: when the scent had been completely lost. 34. practise: play a joke. 47. sweet: perfumed. 38. brave: finely dressed. 64. kindly: naturally, i.e. convincingly. 65. passing: surpassingly. 72. Sirrah: ordinary form of address to inferiors. 73. Belike: probably. 75. An't: if it. 80. duty: expression of respect. 85. naturally: realistically. 86. Soto: A character of this name, with a role like that described by the Lord, appears in Fletcher's Women Pleas'd, but since that play was first acted around 1620, the reference here must either be a late addition or point to a much earlier play on which Fletcher's play was based. 89. The rather for: the more so because. 90. cunning: skill. 91. will: who will. 92. modesties: self-control. 93. over-eyeing of: observing. 100. buttery: store for liquor (kept in butts) and other provisions. 108. honourable: decorous. 120. him: himself. 124. shift: purpose. 126. in despite: i.e. in spite of his inability to weep. 128. Anon: very shortly. 129. usurp: assume. 135. spleen: impulse, mood. Fits of laughter (as of anger) were supposed to originate in the spleen. Induction/21. small ale: weak cheap ale. 3. conserves: sweetmeats of fruit. 7. conserves of beef: salt beef. 17. Burton Heath: perhaps Barton-on-the-Heath, Warwickshire village about sixteen miles from Stratford. 18.

cardmaker: maker of cards for combing wool; bearherd: keeper of a tame bear. 20. Wincot: a small village about four miles from Stratford; the parish records indicate that Hackets were living there in the 1590's. 21. on the score: in debt (originally recorded by scoring or notching a stick). 22. sheer ale: i.e. all alone; score: reckon; lying'st... Christendom: Cf. 2 Henry VI, II.i.126. Humphrey, Duke of Gloucester, addresses the impostor Saunder Simpcox with precisely these words. 24. bestraught: distracted, mad.30. ancient thought: former reason. 38. Semiramis: legendary queen of Assyria notorious for her voluptuousness. 44. welkin: sky. 46. course: hunt hares.47. breathed: in full breath, in good wind. 50. Cytherea: Venus (so named from her traditional association with the island Cythera). 51. wanton: play amorously. 80. fay: faith. 81. of: during. 85. house: tavern. 86. present: bring a charge against; leet: manorial court (where complaints about short measure would be heard).87. sealed: officially stamped as a guarantee of full measure. 92. Stephen Sly: There was a Stratford citizen of this name; Greet: a village twenty miles from Stratford. 96. amends: Sly's error for amendment, i.e. recovery. 100. Marry: why, indeed (originally the name of the Virgin Mary used as an oath). 101. cheer: hospitable entertainment. 104. goodman: husband (a word in use among the lower classes). 114. abandoned: banished. 121. In... incur: on peril of incurring. 128. pleasant: merry. 130. sadness... blood: That melancholy thickens the blood was a long-established medical belief. 136. gambold: Perhaps Sly's blunder for gambol (as comonty is for comedy), but it is an old form of the word. 138. household stuff: The ordinary meaning is house furnishings, but Sly may mean domestic goings-on. 139. history: story.I/13. I am arrived for: I have come here on my way to. 8. breathe: pause for breath, i.e. remain for a time; institute: embark upon. 9. ingenious: intellectual. 11. first: before me. 12. traffic: business. 15. conceived: i.e. entertained for him by his friends. 19. apply: study. 23. plash: pool. 25. Mi perdonate: pardon me. 31. stocks: blocks of wood, i.e. beings destitute of feelings. The pun on stoics/stocks was commonplace. 32. devote: devoted; checks: restraints. 33. As: that. 34. Balk logic: chop logic, bandy arguments. 38. Fall to: partake of; stomach: appetite, inclination. 40. affect: find pleasing. 41. Gramercies: many thanks. 42. come ashore: Like a number of other inland cities, Padua is endowed by Shakespeare with a harbour. 55. cart: Disorderly women were sometimes punished by being driven through the streets in a cart. 58. stale: laughingstock (but she has also in mind the sense 'harlot' suggested by Gremio's jest about carting); mates: rude fellows. 59. mates: husbands. 62. Iwis: indeed; it: i.e. marriage.65. paint: i.e. redden with scratches. 68. Husht: keep silent; toward: in view.69. froward: perverse, refractory. 78. peat: pet, spoiled darling. 79. Put... eye: i.e. weep; an: if. 84. Minerva: goddess of wisdom. 85. so strange: i.e. so unnatural a father. 87. mew: shut (term for caging a falcon). 88. for: for the benefit of (?) or in place of (?). 89. her: i.e. Bianca . . . Katherina's. 97. Prefer: recommend; cunning: skillful, able. 101. commune: talk over. 105. dam: mother; gifts: endowments. 106. Their love: our love of them (i.e. women). 107. blow our nails: i.e. twiddle our thumbs, wait patiently. 108. fast out: pass the time in abstinence; Our cake's dough: Proverbial expression for failure; on both sides: for both of us. 111. wish: commend. 113. brooked parle: tolerated discussion. 114. advice: reflection. 123. very: completely. 132. high cross: cross set on a pedestal in a marketplace. 134. bar in law: obstacle strong enough to halt a lawsuit.138. Happy... dole: may his (the successful suitor's) lot be that of a happy man (proverbial). 139. ring: prize (alluding to the sport of running or riding at the ring, which was carried

off by a lance) with play on the wedding ring. 158. rated: driven away by scolding. 160. Redime... minimo: 'Ransom yourself from captivity as cheaply as you can'. 166. daughter of Agenor: Europa, loved by Jupiter; he assumed the form of a bull to carry her off. 178. curst and shrewd: The adjectives are synonyms, both meaning here 'ill-natured, shrewish'. 181. closely... up: placed her in close confinement. 182. Because: so that. 184. advised: aware. 187. for: by. 188. inventions: schemes; jump: agree. 196. Basta: enough; full: i.e. fully planned. 201. port: state, style of living. 203. meaner: of lower class. 205. Uncase: undress. 209. sith: since. 212. serviceable: diligent in service. 226. count'nance: outward appearance. I/24. trow: believe. 7. rebused: blunder for abused. 11. me: i.e. for me (but Grumio misunderstands, or pretends to). 17. ring: with play on wring. 25. Con... trovato: With all my heart, well met. 26. Alla... Petruccio: Welcome to our house, my most honoured Signor Petruccio. 29. 'leges: alleges. 34. two... out: slang for 'drunk' (deriving from the card game trentuno, or one and thirty; peep = pip, a spot on a playing card, and a peep out = off by one). 45. pledge: guarantor. 46. this': this is; heavy chance: sad happening. 52. in a few: in brief. 59. come roundly: speak plainly. 68. burden: (1) burden, (2) undersong. 69. foul: ugly; Florentius' love: A reference to a story best known from Chaucer's Canterbury Tales, where it is assigned to the Wife of Bath. Sir Florent promises to marry an old hag if she will tell him the answer to a riddle on which his life depends. After their marriage she becomes young and beautiful. 72. or... me: nor dulls in the least the keenness of my inclination. 78. mind: intention. 79. aglet-baby: small metal figure serving as the tag on a lacing-cord; trot: common prostitute. 82. withal: with it. 84. that: what. 91. state: estate, means. 112. rope-tricks: may be blunder for rhetoric or tricks that deserve hanging (?); stand: withstand. 130. grace: a favour. 133. seen: versed. 140. love: i.e. love-suit. 142. proper stripling: handsome young man (ironically alluding to Gremio). 143. note: evidently a memorandum from the supposed school-master about books for Bianca. 144. I'll have them: I desire them to be, i.e. see that they are; fairly: handsomely. 145. at any hand: in any case. 146. read... lectures: teach ... subjects. 149. mend: augment; largess: liberal gift. 155. as: i.e. as if; in place: present. 159. woodcock: a bird easily caught, hence proverbial for stupidity. 177. bags: i.e. moneybags. 180. indifferent: equally. 182. Upon... liking: who, if we will meet the terms he wants. 194. a': of, i.e. in. 207. 'larums: alarums, calls to arms. 211. fear... bugs: frighten children with bogeymen. 213. happily: propitiously. 226. What... do: What is it to you. 239. right: justice. 244. Fair Leda's daughter: Helen of Troy. 258. Alcides' twelve: i.e. the twelve labours of Hercules. 260. hearken: lie in wait. 266. stead: help. 269. whose hap: he whose good fortune. 276. contrive: spend. 277. carouses: toasts. 282. ben venuto: welcome, i.e. host. II/126. hilding: base wretch. 33. dance... hell: both proverbial fates assigned to old maids. 71. Saving: with all respect for. 73. Baccare: stand back (pseudo-Latin). 74. would... doing: I am eager to get on with the business (doing is also slang for 'having sexual intercourse'). 97. favour: leave, permission. 111. orchard: garden. 124. widowhood: widow's share of the estate. 126. specialties: express contracts. 133. They... fury: i.e. they cancel each other out (pride meets pride). 138. speed: fortune. 139. unhappy: hateful. 140. to the proof: in proved (tested) armour. 146. hold with her: stand her usage. 147. break: train. 149. frets: bars for fingering on a lute. 150. bowed: bent. 152. fume: with obvious play on fret in the sense 'be vexed'. 158. twangling jack: twanging knave. 159. As: as if. 160. lusty: lively, vigorous. 177. pack: be gone. 179. crave the

day: inquire the date. 180. ask the banns: have the banns read.
183. something: somewhat. 188. Kate Hall: Kate is so well spoken
of that her residence takes its name from her rather than from
her family or her father. 192. sounded: proclaimed (but deeply in
the next line indicates a quibble on the sense 'plumbed'). 195.
In good time: indeed, forsooth. 197. moveable: (1) with pun on
'piece of furniture', (2) a person given to change. 198.
join'd-stool: a stool with legs fitted into it, a good piece of
joinery; proverbial for overlooking someone. 199. bear: carry
(with following puns on 'bear children' and 'support a man during
sexual intercourse'). 201. jade: a horse that soon tires. 202.
burden: (1) lie heavy on, (2) make accusations against. 203. For
knowing: because I know; light: (1) delicate, slight; (2) wanton
(3) lacking a burden in the musical sense of 'having no ground
bass'. 204. light: quick, elusive; swain: young rustic, country
bumpkin. 206. buzz: Punning on be/bee, with the rude implication
that her remark makes no more sense than a buzzing sound;
buzzard: fool (figuratively). In line 207 the word denotes an
inferior kind of hawk, in line 208 a buzzing insect (which
prompts Petruccio's wasp in line 209). 207. turtle: turtledove.
215. talk of tales: (1) talk idly, (2) talk of tails (backsides).
216. tail: a bawdy pun. 219. loose your arms: (1) relax your
hold, (2) lose your coat of arms (the mark of a gentleman). 222.
herald: authority on heraldry; books: (1) heraldic registers; (2)
good books, i.e. favour. 223. crest: (1) heraldic device; (2)
comb, as on a cock's head; coxcomb: the badge of the court fool.
224. combless: gentle, with crest cut down. 225. craven: a cock
that will not fight. 227. crab: crab apple. 231. aimed, of:
guessed for. 232. young: i.e. strong. 234. scape: escape. 235.
chafe: (1) irritate, (2) inflame, excite. 237. coy: disdainful.
245. conference: conversation. 250. halt: limp. 251. whom...
command: i.e. command your servants, not me. 255. sportful:
amorous. 260. keep you warm: Alluding to the proverbial 'wit
enough to keep oneself warm', which she implies is as much wit as
he possesses. 271. wild Kate: Perhaps with a pun on wildcat. 280.
promise: assure. 284. face: brazen. 304. vied: i.e. kept matching
in an effort to go me one better. 308. meacock: timid. 310.
'gainst: in preparation for. 312. fine: handsomely dressed. 322.
mart: bargain. 323. fretting: decaying in disuse (with a play on
irritable) 332. dear: with a play on 'expensively'. 334. Skipper:
flighty fellow. 344. Tyrian: purple or dark red. 346. arras
counterpoints: tapestry counterpanes. 347. tents: bed hangings.
348. bossed: embossed, studded. 352. milch-kine to the pail:
dairy cattle. 364. ducats: Venetian gold coins. 366. pinched:
discomfited. 369. argosy: large merchant vessel. 370. Marseilles
road: harbour of Marseilles. 371. choked: silenced. 373.
galliasse: large galleys. 374. tight: watertight, sound. 380.
outvied: outdone. 382. let your father: if your father will. 395.
gamester: Perhaps alluding to the fact that Tranio's offer rests
on a gamble, not a certainty. 397. Set... table: i.e. become your
dependent; a toy: nonsense. 400. faced... ten: bluffed with only
a ten-spot. 405. get: beget. III/18. lecture: lesson. 15. braves:
offensive remarks. 18. breeching scholar: schoolboy liable to be
flogged. 22. the whiles: for the present. 31. Hic... senis: 'Here
flowed the Simois; here is the Sigeian land; here stood the lofty
palace of old Priam' (Ovid, *Heroides*, I.33-34). 36. port:
demeanour. 37. pantaloone: foolish old man (*Gremio*). 40. Spit...
hole: Perhaps to tighten the peg so that the string would stay in
tune longer, but the phrase may mean simply 'get ready for a
fresh try'. 51. Pedascule: pedant (a Latin coinage, with vocative
ending). 59. pleasant: merry. 60. give me leave: allow me
opportunity. 63. but: unless. 74. ground: basis, foundation;
accord: harmony. 77. ut: the lowest note, now called do. 81.
nice: capricious, or perhaps a late use of its earlier common

meaning simple, foolish. 91. stale: decoy, bait. 92. Seize...
list: let him take you that will; ranging: inconstant. 93. be
quit: be quits, get even; changing: i.e. loving another.III/210.
rudesby: rude, boisterous fellow; spleen: sudden impulse. 23.
fortune: chance. 30. old: rare. 42. jerkin: jacket. 43.
candle-cases: receptacles for candle ends (because no longer fit
to wear). 45. chapeless: without a chape, the metal tip of the
sheath. 46. points: tagged laces for attaching hose to doublet;
hipped: lame in the hip. 48. glanders: swelling underneath the
horse's mouth; mose... chine: suffer from a dark discharge from
nostrils (a characteristic of glanders). 49. lampass: a thick,
spongy skin over a horse's upper teeth, making eating almost
impossible; fashions: farcins, small tumours on the horse's body.
50. windgalls: soft tumours generally found on the fetlock joint;
sped: far gone; spavins: a disease of the hock; rayed: defiled.
51. yellows: jaundice; fives: swellings at the base of the ear.
52. staggers: a disease causing a staggering gait; bots:
intestinal worms. 53. shoulder-shotten: with a dislocated
shoulder; near-legged before: with knock-kneed forelegs. 54.
half-cheeked: i.e. loose; headstall: part of the bridle over the
head.; sheep's leather: leather of inferior quality. 55.
restrained: drawn tight. 56. burst: broken. 57. pieced: mended.
58. crupper: strap fastened to the saddle and passing under the
horse's tail. 63. stock: stocking. 64. kersey boot-horse: coarse
woollen stocking for wearing under boots. 65. list: strip of
cloth; humour... fancies: i.e. some ornament of highly whimsical
design. 66. pricked: pinned; for: in place of. 69. humour: whim.
80. hold: wager. 84. gallants: gentlemen. 91. Gentles: gentlemen.
97. unprovided: poorly equipped. 114. Good sooth: indeed; ha':
have. 116. repair... me: change for the better what she will take
on in having me for a husband. 130. skills: matters. 137.
narrowly: closely. 138. steal our marriage: marry secretly. 142.
vantage: advantage. 145. quaint: skilled. 151. groom: (1)
bridegroom (ironic), (2) servingman. 155. fool: i.e. poor weak
creature; to: compared with. 158. Gog's woun's: God's (Christ's)
wounds. 159. amazed: bewildered. 161. took: struck. 163. list:
choose. 165. forwhy: because. 169. aboard: aboard ship. 170.
muscatel: a strong sweet wine made from the muscat. 171. sops:
cakes. 189. Make: consider. 191. honest: worthy. 212. roundly:
outspokenly. 214. What... do: It's no concern of yours. 215.
stay: await. 222. domineer: carouse. 226. big: threatening. 230.
ox... anything: Alluding to the Tenth Commandment. 232. bring...
on: (1) attack, (2) bring legal action against. 246. junkets:
sweets.IV/13. rayed: dirtied. 5. little pot: proverbial for a
small person with a quick temper. 8. blowing the fire: (1)
fanning the embers, (2) keeping myself in a rage. 9. taller: with
the play on the sense 'better.' 24. horn: cuckold's horn. (The
passage is full of indelicate jesting.) 28. hot office: task of
providing heat. 32. have thy duty: i.e. take what is due to you.
36. Jack... boy: the first words of another catch. 38.
cony-catching: trickery, evasion (with punning reference to
Gremio's fondness for catches). 41. rushes: used as floor
covering. 42. fustian: coarse cloth of cotton and flax; officer:
household servant. 43. Jacks: servingmen; Jills: maidservants.
49. thereby... tale: there is a story connected with that.56.
sensible: (1) reasonable, (2) capable of being felt. 58.
Imprimis: in the first place; foul: muddy. 60. of: on. 63.
crossed: interrupted. 66. bemoiled: covered with mud. 77. what:
why. 79. Sugarsop: a dish composed of steeped slices of bread,
sweetened and sometimes spiced. Not recorded elsewhere as a
personal name. 80. blue coats: the regular dress for
menservants. 81. indifferent knit: i.e. ordinary pattern or
texture. 91. countenance: (1) pay your respects to, (2) face.92.
credit: (1) honour, (2) offer financial credit. 104. Cock's

passion: by God's (Christ's) suffering. 110. logger-headed: blockheaded. 114. peasant swain: rascally lout; malthorse drudge: slow, heavy horse, used to grind malt by working a treadmill. 118. unpinked: without eyelets. 119. link: torch (used to blacken old hats). 120. sheathing: having a sheath made. 125. Where... those: fragment of a song no longer extant; lines 130-131 are from another. 128. Why, when: exclamations of impatience. 142. beetle-headed: blockheaded (beetle was a heavy tool for ramming). 143. have a stomach: be hungry. 144. give thanks: say grace. 148. dresser: side table on which the food was prepared. 150. trenchers: wooden dishes or plates. 151. jolt-heads: blockheads. 152. with you straight: after you straightway (to punish you). 159. of ourselves: by our nature. 165. kills... humour: i.e. masters her ill temper with a worse temper. 174. sharp: hungry. 175. stoop: fly to the lure (a baited device used to recall a falcon), i.e. submit to authority. 179. watch her: keep her from sleeping; kites: falcons. 180. bate and beat: flap and flutter the wings impatiently. IV/23. bears... hand: treats me encouragingly. 6. profit you: do you make progress; read: study. 7. resolve: answer. 8. that: what. 11. proceeders: playing on the academic term 'to proceed Master of Arts', suggested by Bianca's 'master of your art'. 15. wonderful: a cause for wonder. 20. cullion: base fellow. 23. entire: sincere. 24. lightness: wantonness. 31. fondly: foolishly. 35. Would... forsworn: i.e. I wish that everyone else would give up competely. 45. 'longeth: belongs. 50. lusty: vigorous. 57. tricks... long: i.e. tricks that meet the need of the case; an allusion to the card game trentuno. 61. ancient angel: i.e. a fellow of the good old stamp. The angel was gold coin bearing the figure of the archangel Michael. 62. serve the turn: answer our purpose. 63. marcantant: merchant (Italian mercantante). 80. goes hard: is serious. 101. all one: no matter. 106. credit: reputation; undertake: assume. 108. take upon you: i.e. act your part. 112. repute: consider. 117. pass: convey. IV/35. present: immediate. 13. As... say: as if to say. 36. all amort: dispirited. 37. what cheer?: how are you. 43. sorted... proof: i.e. fruitless. 64. porringer: porridge bowl. 66. cockle: cockleshell. 67. knock: trifle. 69. fit the time: agree with the current fashion. 82. custard-coffin: crust over a custard (perhaps with a pun on costard, slang for head). 88. demi-cannon: large cannon. 91. censer: perfuming pan with a perforated lid. 96. be remembered: recollect. 98. kennel: gutter. 102. quaint: elegant. 108. nail: one sixteenth of a yard. 110. Braved: defied. 111. quantity: fragment. 112. bemete: measure i.e. beat; yard: yardstick. 122. faced: trimmed. 124. Face: bully; braved: made splendid; Brave: defy. 132. loose-bodied gown: loosely fitted gown. 134. bottom: bobbin. 139. trunk sleeve: wide sleeve. 141. curiously: elaborately. 143. Error i'th'bill: mistaken charge (legal jargon). 147 An: if only; in place where: in the right place. 150. mete-yard: measuring-stick. 154. unto... use: i.e. for whatever purpose the tailor's master can find for it. 157. conceit: meaning. 171. peereth: appears. 177. furniture: furnishing, i.e. costume. 185. dinner-time: i.e. around noon. 189. Look what: whatever. IV/42. but: unless. 11. throughly: thoroughly. 17. tall: clever. 18. set your countenance: look grave. 36. curious: particular about every detail. 49. affied: betrothed. 53. heark'ning still: always listening. 55. an it like: if it please. 57. pass: transact. 61. pittance: scanty meal. 66. like: likely. 70. mess: dish; cheer: welcome. 78. moralize: interpret. 87. except: unless. 88. Take you assurance: make yourself sure. 89. cum... solum: with exclusive rights to print. 99. against: by the time that. 100. appendix: addition, i.e. bride. 103. about her: i.e. about marrying her. IV/58. Or ere: before. 14. rush-candle: inferior candle made by dipping a rush into grease. 25. bias: an

off-centre weight in the bowl which governs its course unless it is diverted by some obstacle; hence against the bias means 'off its proper course'. 46. green: young and fresh. 53. encounter: manner of address, behaviour. 62. this: this time. 65. so qualified: of such qualities. 75. jealous: suspicious. 78. untoward: unmannerly. V/14. I'll... back: I'll see the church over you, i.e. I'll see you into the church. 9. bears: lies (nautical term). 13. cheer is toward: entertainment is in preparation. 25. circumstances: matters. 37. good shipping: fair sailing. 40. crack-hemp: gallows bird. 41. I hope... choose: i.e. I am not subject to your orders. 54. offer: presume. 57. copintank: high-crowned. 65. 'cerns: concerns. 66. maintain: afford. 83. forthcoming: brought to trial. 88. cony-catched: duped. 105. supposes: suppositions; bleared thine eyne: hoodwinked you (eyne is an archaic plural of eye). 106. packing: plotting; with a witness: and no mistake. 112. state: rank. 126. My... dough: proverbial for failure. 127. Out... but: with hope of nothing except. V/23. scapes: escapes; overblown: blown over. 9. banquet: banquet, i.e. light repast of sweets, fruit, and wine. 16. fears: The widow takes this word in its causative sense, 'frightens'. 21. Roundly: frankly, plainly. 22. I conceive by him: (1) That's what I take him for, (2) become pregnant. 24. tale: (1) story, (2) genitalia (spelled tail). 29. Measures: judges. 31. very mean: very contemptible. 33. I... you: i.e. I demean myself in dealing with you. 36. marks: A mark was the sum of thirteen shilling and fourpence. 38. Ha': i.e. here's. 46. Have at you: I shall come at you; bitter: shrewd, sharp. 47. your bird: i.e. the bird you are aiming your darts at; shift my bush: fly to another tree (so that he will have to follow her if he intends to keep her as his target). 50. prevented: forestalled. 53. slipped: unleashed. 55. swift: (1) ready-witted; (2) having reference to swiftness. 58. hold you at a bay: turn to make a stand against you (hunting term). 60. gird: taunt; sharp, biting jest. 62. galled: wounded. 65. good sadness: all seriousness. 67. assurance: proof. 76. A match: Agreed. 80. I'll... half: I'll share the wager with you. 87. hope: expect. 101. halidom: i.e. holiness; the word had come to be taken as referring to the Virgin Mary. 105. deny: refuse. 106. Swinge: whip; me: the ethical dative. 111. awful role: order commanding respect. 113. fair: good fortune. 127. duty: obedience. 131. laying: betting. 142. Confounds: ruins; fame: reputation. 144. moved: angry. 159. peevish: obstinate, wilful. 163. simple: foolish. 168. Unapt: unfit. 169. conditions: qualities. 171. unable worms: i.e. poor weak creatures. 172. big: haughty, arrogant. 178. Then... boot: Then lower your pride, for there is no help for it. 181. do him ease: give him pleasure. 184. toward: tractable, obedient. 187. sped: done for. 188. white: centre of the target; playing on Bianca's name, which in Italian means 'white'.

POZNÁMKYTEXT Poměrně široké rozmezí, kterým se datuje možný vznik hry, je dáno značně nejasným vztahem mezi prokazatelně Shakespearovou komedií *The Taming of the Shrew*, která se v tištěné podobě dochovala pouze v souborném foliovém vydání z roku 1623, a anonymní komedií *The Taming of a Shrew*, která vyšla v kvartovém vydání v roce 1594. Přestože obě hry mají mnoho společného: téma krocení vzteklé ženy propojené s tématem záměn a intrik, podobné či místy zcela identické pasáže (skandální svatba, týrání manželky hladem, scéna s kloboučníkem a krejčím, dialog o slunci a měsíci, opěvování starce jako mladé dívky apod.) včetně rámcového příběhu s dráteníkem Christopherem Slyem, který ovšem v anonymní verzi nemíží a celou hru uzavírá (Christopher Sly - opět v podobě žebráka - odchází domů zkrotit svou vlastní ženu), liší se místo děje (Athény), jména postav, většina dialogů, a především umělecká kvalita i celkové vyznění obou her. *The Taming of a Shrew* je nezakrytá mizogynskou fraškou.

O vzájemném vztahu obou her existují tři teorie. Podle první z nich je *The Taming of a Shrew* pramenem, podle něhož Shakespeare svou komedii napsal. Tato teorie předpokládá datum vzniku hry kolem roku 1594. Druhá teorie tzv. "špatného kvarta" považuje *The Taming of a Shrew* za hru pozdější, která vznikla až na podkladě hry Shakespeareovy jako pirátská verze. Třetí pak předpokládá existenci nedochované třetí hry podobného znění, která byla pramenem obou zmíněných her. Stále více komentátorů se s ohledem na dokladanou odvozenost *A Shrew* od *The Shrew* kloní k teorii "špatného kvarta", a proto posunují dobu vzniku hry až k přelomu osmdesátých a devadesátých let 16. století.

předehra/1 4. s Richardem Dobyvatelem: Sly si plete Viléma Dobyvatele (1066-1087) s Richardem Lví srdce (1189-1199). Autor tak nejen charakterizuje svého hrdinu a jeho momentální stav opilosti, ale už v tomto rámcovém úvodu i předznamenává řadu motivů, které se dále rozvinou: spor ženy s mužem, záměny identity, aristokratické aspirace nuzných apod.

7. Odejdi, satane: V originále stojí doslova: "Odejdi, svatý Jeronýme! Odejdi na své chladné lože a tam se ohřej." Christopher Sly chybně cituje ze Španělské tragédie (*Spanish Tragedy*) Thomase Kyda (1558-1594). Citace dokládá, že Zkrocení musí být pozdějšího data než Kydova hra, u níž je doba vzniku neznámá.

13. Myslivče, jdi a dohlédni...: Autor uvádí do příkrého kontrastu opilého žebráka a aristokratického pána s jeho vznešenými zálibami, jako je honitba. Motiv lovu a honu se tak od počátku stává leitmotivem hry a spojuje rámec příběhu s hlavním dějem.

75. Herci, Milosti: Kočovní herci, kteří zejména v době moru, kdy byla divadla ve městech zavřená, navštěvovali sídla šlechticů, patří k Shakespeareově době.

86. Myslíte zřejmě Sota: Soto je postava ze hry Johna Fletchera (1579 až 1625) *Atť má žena po svém* (*Women Pleased*), která vznikla až v roce 1620. Buď tu jde tedy o narážku na hru starší, která posloužila Johnu Fletcherovi jako vzor, nebo o pozdější textovou úpravu. První scéna předehry připravuje diváka hned na dvojí hru ve hře: na výstup sloužících a Slye a na profesionální produkci herců.

předehra/2 17. z Buranova... ze Stratfordu: Dějiště předehry umístil autor do blízkého okolí Stratfordu a používá zde konkrétní místní jména i vlastní jména historicky doložených osob (viz i 92, 93). Překlad vyznívá obecněji, ale zachovává anglické prostředí.

34. Apollóne: Apollón, antický bůh hudby.

48. Jste znalec umění?: Šlechtic popisuje antické výjevy časté na alžbětinských obrazech. Milostné motivy nesou charakteristiku honu, lovu a násilí.

49. Adónis: mladý lovec, kterého milovala Venuše a který byl nešťastně zabit kancem. Příběhu věnoval Shakespeare svou lyricckoepickou báseň *Venuše a Adónis* (*Venus and Adonis*).

53. Ió: dcera říčního boha Inacha, kterou miloval Zeus a před žárlivou Hérou ji proměnil v bílou kravku.

56. Dafné: nymfa, kterou chtěl znásilnit Apollón, ale bohyně Diana ji před ním proměnila ve vavřín.

67. Já že jsem lord...: Sly přechází z prózy, obvyklé u osob nižšího sociálního zařazení, do blankversu. Shakespeare nejenže tak uvádí do komického kontrastu vznešenou básnickou formu a prozaický obsah Slyových promluv, ale akcentuje i kouzelnou moc proměn identity.

116. A ty se, madam, svlíkni: Burleskní zápletka ukazuje na meze podobných žertů s převleky mužů za dámy. Ovšem v Shakespeareově době i Kateřinu hrál převlečený chlapec. Lze říct, že mnohé kvality Shakespeareových her se mohly naplno vyjevit až s příchodem moderního herectví.

I/1 2. Padovu, kolébku věd: Univerzita v Padově, založená ve 13. století, patřila k nejslavnějším v Evropě. Úvodní monolog Lucenziův, kterým začíná ona "hra ve hře", přináší základní informace o místu děje a motivaci postav a rovněž nastoluje motiv učení, který je v dalším vývoji hry rozvíjen. Monolog zprvu jako by parodoval produkce kočujících herců, ale tento zcizující efekt brzy mizí.

25. Mi perdonate: (chybně italsky) Promiňte mi.

33. Ovidia: Ovidius,

latinský básník rozverně milostné poezie, je stavěn jako protipól k představiteli seriózní vědy Aristotelovi. 47. Nějaký tyátr nám na přivítanou: Princip "hry ve hře" je znásoben a k divákům v hledišti a k osobám přede hry přibývají jako diváci i Tranio a Lucenzio. 54. můžete ji získat: Nejednoznačného výkladu svých postav dociluje autor často tím, že nabízí různé motivace jejich chování. Kateřina, jako prototyp hádavé ženské, je zde postavena do tak ponižující role, že zlost je pro ni tou nejpřirozenější reakcí. Nejpřirozené, ale z hlediska společenských konvencí přijatelnější by bylo naopak urážku spolknout. Od počátku je tak Kateřina prezentována jako svobodná individualistka a postavena do kontrastu k pokrytecky poslušné Biance (viz 81).151. Anna: sestra a důvěrnice královny Didony. 159. "Redime te captum...": citát z Terentiovy hry Kleštětec (Eunuchus, 163 př. n. l.); v upraveném znění podle tehdejší učebnice latinské gramatiky W. Lilyho.166. božské Európy: Zeus zamilovaný do Európy, dcery vládce Peloponésu Agénora, se proměnil v krásného bílého býka, Európa na něho nasedla a on ji unesl na Krétu, kde ji znásilnil.175. Je načase ho z toho transu dostat: Tranio, jako zjevně aktivnější a bystřejší z dvojice pán a sluha, je postavou z rodu Plautova "chytrého otroka". Komédie Plautovy (asi 251 - 184 př. n. l.) stejně jako italská commedia dell'arte za 16. století patřily k inspiračním zdrojům komedií té doby.236. Tvé štěstí... Lucenzio: Tato rytmicky nepravidelná pasáž s rýmy či náznaky rýmů je ve foliovém vydání vytištěna jako próza. Jde o tzv. doggerely, nepravidelné rýmované verše odrážející starší literární konvenci.246. Pán ráčil zadřímout: Osoby přede hry poprvé a naposledy vstupují do děje hlavní hry. Ve hře The Taming of a Shrew, považované za pozdější adaptaci Shakespearovy hry, je rámcový příběh dráteníka Slye dotažen do konce. Někteří komentátoři soudí, že tak vypadala i Shakespearova hra, ale rámcový příběh se nedochoval, jiní jsou toho názoru, že autor sám rámeček opustil, aby neodpoutával pozornost od děje hry hlavní. Důvod pro zrušení rámce mohl být i ryze technický: při tehdy častém obsazování herců do více rolí by se pro finále herců nedostávalo. 1/2 6. Vás, pane, mám tlouct a bušit?: Na rozdíl od uhlazeného Trania, který nezapře svůj italský původ, je Grumio postavou lidově burleskní a představuje kontinuitu Shakespearových her s domácí tradicí lidového divadla.25. Con... trovato: (italsky) Z celého srdce mě těší, že tě vidím. 26. Alla... Petruccio: (italsky) Pěkně tě vítáme v našem domě, vysoce vážený pane Petruccio.34. v jeho stavu?: V originále je na tomto místě slangový výraz označující stav opilosti. Takovou "poznámkou v textu" Shakespeare naznačuje, jak je možno celý úvodní Petrucciův výstup scénicky pojednat.69. baba Jaga: Překlad substituuje za narážku na ohyzdnou starou babičku z Chaucerových Canterburských povídek (The Canterbury Tales). 70. Sibyla: věštkyně, které podle pověsti dal Apollón tolik let života, kolik zrněk písku pojala do své dlaně. Další z odkazů na Ovidiovy Proměny (Metamorphoses).71. Xantipa: žena filozofa Sókrata, pověstná svou hádavostí.75. Jestli má jmění, je to žena pro mě: V kontrastu k Lucenziovi, který se zamiluje na první pohled, je Petrucciův přístup k manželství ryze obchodnický. Je tak nastoleno východisko, jež postavě umožňuje vývoj od neskrývaného prospěchářství k neokázalému citu, skrývanému za drsnou maskou krotitele.142. Hoch jako lusk: Gremio je ve scénických poznámkách označen jako Pantalone, stálá komická postava starého bohatého hlupáka z commedie dell'arte.202. jak bouří oceán: Kromě metafor a přirovnání, které se týkají zvířat a lovu, stojí za pozornost obrazy (často rozkacených) žvlů. Jinak ale v této komedii autor používá spíše přímá než obrazná pojmenování. První jednání naplňuje dramatickou fázi expozice příběhu.II/122. Pak tohle je taky žert: Ukázat Kateřinu z té nejhorší stránky považoval zřejmě autor za nutné nejen proto, aby stanovil východisko pro její

další vývoj, ale též proto, aby z ní neudělal nevinnou oběť Petrucciovy hrubosti.33. já zůstanu doma na ocet: Je zřejmé, že Kateřina není zapřísáhlou odpůrkyní mužů. Chce se vdát, bojí se samoty. Odmítá se ale nabízet jako zboží a pokrytecky se dělat lepší, než je, jak je toho svědkem u své sestry.153. a bacila mě loutnou po hlavě: Některé fraškovité výstupy nechává autor převyprávět, místo aby se odehrály na scéně. Cílem je stupňovat napětí a připravovat diváka na vrcholné setkání Petruccia a Kateřiny.169. Až přijde, musím na ni mazaně: Vedle principu "hry ve hře" jsou dalším zcizujícím prvkem narušující divadelní iluzi Petrucciovy monology, s nimiž se obrací k divákům. Monolog, ve kterém si dodává odvahy, navíc prozrazuje, že okázalá Petrucciova suverenita je maskou, pod níž se skrývají jisté obavy. Zvyšuje se tak napětí před stěžejním střetnutím ústřední dvojice, které představuje první dramatický vrchol celé komedie a z hlediska vývoje dramatické struktury hry zahajuje fázi kolize.252. Dianě: Diana, bohyně lovu a cudnosti. 290. Griselda: Tento vzor trpělivé ženy se objevuje se v Boccacciově Dekameronu, ale i v Chaucerových Canterburských povídkách. 291. Lukrécie: Narážka na starý antický příběh o ctnostné Lukrécii, která spáchala sebevraždu poté, co byla znásilněna. Příběh zpracoval Shakespeare ve své lyrickoepické básni Znásilnění Lukrécie (The Rape of Lucrece).310. krásné šaty: Petruccio neříká výslovně, že koupí šaty Kateřině, ale ona si to tak může vykládat a nechat se tím zlákat. Jisté je, že jí šaty nepřiveze, zato sám přijde na svatbu směšně vystrojený. Stojí za pozornost, jak důmyslně Shakespeare s motivem oblečení v průběhu celé hry pracuje.319. Kačenko, pus: První polibek je triumfem vítězství muže nad ženou.337. Rozhodnout musí činy: Při dohadování o Kateřinině věnu Petruccio mluvil o penězích a siňor Battista o lásce (129), při jednání mezi Battistou a dvěma nápadníky Bianky jde už pouze o "obchod". Tyto pasáže jsou pojaty se značným realismem a znalostí prostředí, což vedlo některé komentátory k domněnce, že Shakespeare musel poznat Itálii z vlastní zkušenosti.III/120. Já určuji, kde, kdy a co se učít: Panovačná a rozmarná Bianka v této scéně je v příkrém kontrastu se scénou předcházející, kdy vystupovala jako vzor pokory. 27. "Gaudeamus igitur...": V originále je na tomto místě citace z Ovidiových Listů heroin (Heroides), v níž se praví: "Vizte, tu Simois tekl, zde leží krajina trójská, tady kdes ve výši stával Priama starého hrad." Překlad latinský originál nahrazuje textem studentské hymny, který je dnešnímu čtenáři i divákovi známější.53. Accides byl Aiás: hrdina trójské války. 88. Zato já důvod mám ho špehovat: Postavou Hortensia autor obohatil převzatou zápletku o motiv rivality mezi nápadníky, dodal hře na symetrii a naplnil klasický požadavek tří svatebních párů. Na tomto místě se i příběh Hortensiovů zauzluje a Hortensio získává motiv pro své další jednání.III/222. Petruccio vás jistě nezklame: Tranio o Petrucciovi mluví až s překvapující familiárností, jaká by spíše náležela Hortensiovi. Ten ovšem podle foliového vydání v této scéně vůbec nevystupuje. Je nicméně zajímavé, že ve hře The Taming of a Shrew všechny Traniovy repliky v této scéně říká postava odpovídající právě Hortensiovi. 115. Mě bude si brát, a ne moje šaty: Petrucciova maškaráda má kromě komického divadelního účinku i vnitřní smysl, který je takto okatě demonstrován. Petruccio svým oblečením říká, že nezáleží na vnější podobě, ale na obsahu. Navíc začíná první lekci svého "krocení" (rozehraném naplno ve čtvrtém jednání), při kterém ukazuje Kateřině, jak obtížné je tolerovat člověka, který porušuje normy společenského chování, a nastavuje jí tak zrcadlo. 176. a dal jí na rty pus: Převyprávěním skandálního průběhu svatby autor zvyšuje napětí a očekávání dramatického vrcholu, který bezprostředně následuje. Dokazuje tak, že někdy je dramaticky účinnější ukázat, jaký dojem

zanechala scéna na divácích, než ji s nejistým výsledkem demonstrovat. Tato metoda má značný efekt i v tom, že postavu Petruccia až mytizuje.208. Tamhle jsou dveře, pane, račte jít: Kateřina, která se ve vlastních očích pokořila téměř až k prosbě (198) a vyzkoušela i taktiku citového vydírání (202), se vrací k modelu chování, jímž je pověstná.226. Co na mě hrozíte, dupete, řvete?: Před vyjevenými svatebčany rozehraje Petruccio bláznivou komedii o tom, že byl přepaden, při níž využije své fyzické převahy nad Kateřinou, aby ji "ubránil před zloději" a fakticky unesl. Paradoxní je, že ji skutečně unáší z prostředí, které ji okrádalo o její přirozenost.228. Ona je moje bohatství, můj dům: Petrucciovo exaltované vzývání majetnického vztahu k jeho zákonité manželce obsahuje ozvuky desátého přikázání. Závěr třetího jednání představuje v dramatické výstavbě hry výrazný vrchol a hra přechází do fáze krize.IV/16. malý pivo: V originále, kde je doslova "malý hrnec", se parafrázuje anglické rčení, že "malý hrnec se rychle přivede do varu". 10. Kurte: V originále stojí Curtis, což bylo skutečné jméno jednoho z herců Shakespearovy herecké společnosti.16. "Oheň, oheň... ": V originále Grumio zpívá starou píseň o hořícím Skotsku, které (jak zní Grumiova obměna) netřeba hasit vodou. V češtině se píseň vyskytuje se stejným nápěvem, ale s pozměněným textem. 75. větší ras než ona: Překvapivá poznámka od sluhy, který by měl znát povahu svého pána. Vyvolává otázku, jaký je vlastně skutečný Petruccio, když není ani opilý jako při svém prvním příchodu (I/2), ani nehraje "zlého muže". Jedině při monolozích a ve chvílích sblížení s Kateřinou vystupuje z role. V kontrastu k exaltovanosti a teatrálnosti jiných pasáží působí právě v momentech zrušené iluze o to věrohodněji a opravdověji.136. zavolej mi strýčka Ferdinanda: Ani pejsek Troilus, ani strýček Ferdinand se ve hře neobjeví. Zda jde o Petruccioův výmysl či pozůstatek po škrtu, není zřejmé.175. Dravec má nejdřív vždycky trpět hladu: Petruccio v tomto ústředním monologu hry cituje z dobové příručky o sokolnictví. Vylíčením svého plánu připraví diváka na to, co bude následovat, a uvolní prostor pro vedlejší zápletku.IV/28. Umění milovat: básnická kniha o milování Publia Ovidia Nasona (Ars amatoria, 1 př. n. l.), která je parodií vážné naučné literatury.54. má školení: V originále stojí doslova: Odjel do krotitelské školy. Jde o jistou textovou nedůslednost, možná zaviněnou škrty. V dochovaném textu se totiž Hortensio Traniovi se svým plánem navštívit Petruccia nesevěřil.63. učitel: V originále je postava označovaná jako Pedant, tedy učitel, což je další ze stálých postav commedie dell'arte. Je zajímavé, že ve svých raných hrách si Shakespeare s oblibou právě z učitelů dělal legraci (srov. např. Holofernes ve hře Marná lásky snaha).84. Náš zadržel v Benátkách vaše loďstvo: Shakespearův zeměpis je často nespolehlivý, ale fakt je, že vnitrozemská města na severu Itálie byla propojena soustavou průplavů. IV/3132. šaty vhodné pro větší společnost: V originále stojí: "šaty volného stříhu", což bylo typické oblečení prostitutek. IV/453. Navíc tu kolem brousí Gremio: Starý Pantalone je sice mimo hru, ale zde je vhodné místo, jak ho divákům připomenout a dodat navíc výstupu jisté napětí.89. cum privilegio ad imprimendum solum: tj. s výhradním právem k tisku. Dobové označení copyrightu na knihách.102. Určitě bude ráda, tak proč váhám?: Romantický milovník Lucenzio ve chvíli, kdy je spíše zásluhou svého sluhy než vlastním přičiněním nedaleko cíle, zaváhá. Je zjevné, že pár Lucenzia s Biankou není ještě pro svatbu dostatečně zralý.IV/515. co vy si račte přát, to je to pro mě: Ve vztahu Kateřiny a Petruccia dochází ke zvratu. Vzдор ustupuje humoru a ona přijímá hru "na poslušnou manželku". Hra vstupuje do fáze peripetie.61. Sestra mě ženy... si Lucenzia právě vzala: Není jasné, jak se Petruccio a Hortensio dozvěděli, co se mezitím odehrálo v Padově.V/152. Pojd' kousek stranou, Kačko: V celé hře je patrný rozdíl mezi vysoce

individualizovanými postavami Petruccia a Kateřiny a fraškovitými či romantickými typy vedlejší zápletky. Na tomto místě se Petruccio s Kateřinou, považovaní ostatními za blázny, stávají jedinými přičetnými postavami na scéně a s údivem sledují bláznivou taškařici těch, kteří sami sebe považují za počestné měšťany.⁸² Do vězení s tím šilencem!: Tady vedlejší děj dramaticky vrcholí. Je v intencích celé hry, že krize je způsobena právě záměnou identity. ¹³⁵. A teď, lásko, zůstaňme tu spolu: V kontrastu se stereotypně šťastným rozuzlením vedlejšího příběhu (¹¹¹) působí tento vrcholový moment ve vztahu Petruccia a Kateřiny, zpečetěný polibkem, silně právě svou opravdovostí. V/21. Konečně utich pazvuk rozbrojů: Finální scéna, při níž se na jevišti shromáždí všechny postavy a oba dějové proudy se spojují, začíná jako apoteóza smíření a šťastného rozuzlení všech osudů. Ze strukturálního hlediska jde o jakýsi falešný konec a přípravu ke konečnému vyvrcholení a vypointování celé hry. Scéna sama má ovšem výrazné dramatické členění se všemi základními fázemi, takže formálně působí jako jakási další "hra ve hře". ²¹. Co jste tím myslela?: Velebený smír je narušen kolizí mezi Kateřinou a Vdovou.⁷⁴ Tolik bych vsadil tak na svého psa: Ozvuk úvodní scény, kdy by Šlechtic svého psa neprodal za dvacet liber (viz Předehra/1, 18). ¹¹⁰. K čemu to vede? K míru, lásce, štěstí: Další jakoby falešný konec. Petruccio vyhrál sázku a proměna Kateřiny ze "zlé ženy" v poslušnou manželku je završena. ¹²⁴. sundej tu bubřinu a dupni na ni!: Zlomový moment, jehož význam pro celek hry není jednoznačný. Z textu se totiž nepozná, zda u Petruccia v tuto chvíli opravdu převládla mužská ješitnost a on, opojen vítězstvím, před obecenstvem demonstruje svou převahu, nebo zda nejde o další "hru ve hře", komedii, kterou světu navztek sehrává neotřesitelnou láskou spojený pár. EDIČNÍ POZNÁMKAAoriginál hry je vytištěn podle vydání William Shakespeare: *The Taming of the Shrew* (Oxford University Press 1980, S ISSC 1992) s textovými úpravami podle jiných, níže uvedených kritických vydání. Úpravy se týkají pravopisu, ojedinělých sporných výrazů a označení postav. Pro snadnější orientaci v textu jsou podle uvedených kritických vydání doplněny rovněž údaje o místu děje a scénické poznámky. Překlad a anglický glosář jsou pořízeny podle následujících kritických vydání, z nichž bylo částečně čerpáno pro předmluvu a závěrečné poznámky: W. Shakespeare: *The Taming of the Shrew* (Oxford University Press 1980, S ISSC 1992) W. Shakespeare: *The Taming of the Shrew* (The Arden Shakespeare, Routledge, 1994) W. Shakespeare: *The Taming of the Shrew* (The Norton Shakespeare, 1977) W. Shakespeare: *The Taming of the Shrew* (The Riverside Shakespeare, 1974) OBSAH Předmluva 5 The Taming of the Shrew 8 Zkrocení zlé ženy 9 Glossary 166 Poznámky 174 Ediční poznámka 182 Z anglického originálu přeložil, poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek. Obálku navrhl Aleš Krejča. Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě. Redaktorka Zuzana Šťastná. Vydalo nakladatelství Romeo, U Roháčových kasáren 20, Praha 10 jako svou 6. publikaci. Vytiskla tiskárna S-Tisk, Vimperk, s.r.o. Vydání první, Praha 2000.